Közép-Budai Tankerületi Központ

Fekete István Általános Iskola, Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

1126 Budapest, Orbánhegyi út 7.
OM azonosító: 038420

PEDAGÓGIAI PROGRAM

„Ha célod nagy, de eszközeid szerények, úgy cselekedj mégis! Cselekvésed által gyarapodnak majd lehetőségeid is.”
/Aurobindo/
2017. augusztus 30.

Dr. Somogyiné Takács Andrea
igazgató

1. NEVELÉSI PROGRAM 4

1.1. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA 4
1.2. AZ INTÉZMÉNY JOGÁLLÁSA 5
1.3. INTÉZMÉNYÜNK TEVÉKENYSÉGI KÖRE 5
1.4. AZ INTÉZMÉNY ALAPFELADATAI, KÉPZÉSI RENDJE 6
1.5. A SZERVEZETI EGYSÉGEK 6
1.6. HELYZETELEMZÉS 6
1.7. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ELVE, CÉLJA, ESZKÖZEI ÉS ELJÁRÁSAI 12
1.8. A KÖZVETÍTENI SZÁNDÉKOZOTT ÉRTÉK, AZ ISKOLAI OKTATÁS-NEVELÉS KIEMELT FELADATAI A NAT IRÁNYELVEINEK MEGFELELŐEN 14
1.9. A PEDAGÓGIAI PROGRAM RÉSZEI 17
1.10. TÁJÉKOZTATÁS A PEDAGÓGIAI PROGRAMRÓL 18
1.11. AZ INTÉZMÉNY SZAKMAI MŰKÖDÉSE 25
1.12. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI 51

2. HELYI TANTERV 53

2.1. VÁLASZTOTT KERETTANTERVEK 2013. SZEPTEMBER 1-TŐL 53
2.2. GYERMEKEK, TANULÓK FINANSZÍROZOTT HETI FOGLALKOZTATÁSI ÓRAKERETE 54
2.3. KERETTANTERVI VÁLTOZÁSOK 2013.SZEPTEMBER 1-JÉTŐL 56
2.4. KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS MINIMÁLIS ÓRASZÁMOK 113
2.5. A TANÓRÁN KÍVÜLI NEVELÉS 120

3. A FEJLESZTŐ NEVELÉS, OKTATÁS REHABILITÁCIÓS PROGRAMJA 123

4. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI TAGINTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 130

4.1. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI TAGINTÉZMÉNY FELADATA 130
4.2. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI ELLÁTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HATÁLYOS JOGI SZABÁLYOZÓK 131
4.3. A KÖZÉP-BUDAI TANKERÜLETI KÖZPONT UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI ELLÁTÁSA 133
5.4. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI HÁLÓZAT MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI 134
4.5. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUS FELADATAI INTEGRÁLT OKTATÁSBAN / NEVELÉSBEN 135
4.6. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI ELLÁTÁSA, A HABILITÁCIÓS FOLYAMAT ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE 139
4.7. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI HÁLÓZAT SZOLGÁLTATÁSI PROTOKOLLJA 144
4.8 AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI HÁLÓZAT KAPCSOLATRENDSZERE, A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI, FELADATAI 147

5. AZ ÓVODA SZAKMAI PROGRAMJA 150

5.1. SZABÁLYOZÓK 150
5.2. ÓVODÁNK NEVELÉSFILOZÓFIÁJA, ALAPELVEI 150
5.3. GYERMEKKÉP 150
5.3.1. Értelmi fogyatékos gyermekek 151
5.3.2. Autizmus spektrum zavarral élő gyermekek 151
5.4. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK 153
5.4.1. Módszertani alapelvek 153
5.4.2. Protetikus környezet 154
5.4.3. Éves rend 154
5.4.4. Napirend 154
5.5. ÓVODAI PROGRAM TARTALMA 155
5.5.1. Kommunikációs készségek fejlesztése 156
5.5.2. Szociális készségek fejlesztése 156
5.5.3. Játék 158
5.5.4. Babzsák Fejlesztő Program 159
5.5.5. A külső világ tevékeny megismerése: a tanulás 159

5.5.6. Munka jellegű tevékenységek: önkiszolgálás, önellátás, házimunka elemei ... 160
5.5.7. Mozgás ... 161
5.5.8. Ábrázolás - alakítás ... 161
5.5.9. Zenei nevelés ... 162
5.5.10. Problémás viselkedések megelőzése és kezelése ... 163
5.5.11. Egyéb foglalkozások ... 164
5.6. A FEJLŐDÉSI ÜTEM ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE ... 164
5.6.1. A továbblépés ... 165
5.7. KAPCSOLATOK, EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI ... 166
5.7.1. Kapcsolattartás a szülőkkel ... 166
5.7.2. Kapcsolattartás az intézmény többi intézményegységével ... 167
5.7.3. Külső kapcsolatok ... 167

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Az intézmény bemutatása

A Pedagógiai Program szabályozási körét meghatározó jogszabályok:

- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény (továbbiakban: Kt.)
- nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- a 20/2012. (VIII.31:) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 15/2013. EMMI rendelete a szakszolgálati intézmények működéséről
- a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. r.)
- a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet
- 2013.éviCCXXXII.törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról
- a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet
- az iskolarendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló 4/2002. (II. 26.) OM rendelet
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény
- a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, amelyet módosított a 2009. évi CXXXV. törvény
- a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról szóló 130/1995. (X.26.) Korm. rendelet
- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet
- a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V.20.) OM rendelet
- az Iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet
- 2013.évi CCXLV.törvény a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról
- 81/2013.(XII.23.)EMMI rendelet az okatási esélyegyenlőséget szolgáló támogatásokról szóló 54/2013. évi (VII.26) EMMI rendelet módosításáról
- 6/2014(I.29.) EMMI rendelet az egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

- 315/2013. Korm.rendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól

1.2. Az intézmény jogállása

Az intézményt a XII. Kerületi Tanács alapította 1955-ben.

Az intézmény jogállása a 2017.09.11-i alapító okiratalapján:

Név:	**Fekete István Általános Iskola, Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**
Székhely:	Budapest, 1126 Orbánhegyi út 7.
OM azonosító:	038420
Adószám:	15835248-2-41
Alapító szerv neve:	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Alapító székhelye:	1054 Budapest, Akadémia utca 3.
Alapítói jogkör gyakorlója:	emberi erőforrások minisztere
Fenntartó neve:	Közép-Budai Tankerületi Központ
Fenntartó székhelye:	1027 Budapest, Fő utca 80.
intézmény típusa:	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény

1.3. Intézményünk tevékenységi köre

Az intézmény a Közép-Budai Tankerületi Központ /székhelye: 1027 Budapest, Fő utca 80./ jogi személyiségű szervezet szervezeti egysége.

Alaptevékenységi feladatok:

1. Óvodai nevelés

- sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatása (értelmi fogyatékos enyhe és középsúlyos, autizmus spektrumzavar)

2. általános iskolai nevelés-oktatás

- nappali rendszerű iskolai oktatás
- alsó és felső tagozat
- sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatása (értelmi fogyatékos enyhe és középsúlyos, autizmus spektrumzavar)

3. szakiskolai nevelés-oktatás

- nappali rendszerű iskolai oktatás
- sajátos nevelési igényű tanuló gyógypedagógiai nevelése-oktatása (értelmi fogyatékos enyhe és középsúlyos, autizmus spektrumzavar)

4. egységes gyógypedagógiai, módszertani feladat (utazóhálózat)

- gyógypedagógiai és logopédiai utazóhálózat

5. fejlesztő-nevelés oktatás

1.4. Az intézmény alapfeladatai, képzési rendje

Iskolánkban a Budapest XII. kerület az enyhén és középsúlyosan értelmi fogyatékos, továbbá az autista gyerekeket látja el körzethatár nélkül. A tanulók a területileg illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok szakértői javaslatai alapján kerülnek iskolánkba.

Az értelmileg akadályozott és a tanköteles autista tanulókat és a tanulásban akadályozottak együtt neveljük, oktatjuk az évfolyamokon. Biztosítjuk számukra a habilitációs-rehabilitációs óraszám terhére az egyéni vagy kiscsoportos ellátást.

Az I., II. és XII. kerület köznevelési intézményeibe járó, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok által készített komplex vizsgálat alapján készített szakértői véleményben diagnosztizált, sajátos nevelési igényű, tanulási problémákkal és autizmus spektrumzavarral és beszédfogyatékkal küzdő óvodás és a többi tanulóval együttnevelhető, tanköteles korú gyermekek egyéni és kiscsoportos fejlesztését látjuk el gyógypedagógiai utazóhalózat keretei között.

1.5. A szervezeti egységek

Az intézmény szervezeti egységei és vezetői szintjei:

I. egység: **Óvoda, általános Iskola 1-8. évfolyam , Szakiskola 9/e, 9.-10. évfolyam és fejlesztő-oktatás-nevelés**

II. egység: **Gyógypedagógiai és logopédiai utazóhálózat, fejlesztő-nevelés oktatás (tagintézményegység)**

Az eltérő tevékenységű szervezeti egységek munkáját az igazgató hangolja össze.

1.6. Helyzetelemzés

Az iskola bemutatása, erősségeink, eddigi eredményeink, kapcsolataink

Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményünk 1955-ben alakult. Először más oktatási intézménnyel egy épületben, (XII. ker. Márvány utca 32.), majd a jelenlegi, központi napközi céljára készült épületbe (Orbánhegyi út 7., hrsz. 8298/4.) került, ahol a Nevelési Tanácsadóval,

a Junior konyhájával és gondnoki lakással osztozott a meglévő helyiségeken. 1996-tól az iskola a teljes épületet kizárólagos hasznosításba vette.

Az intézmény bemutatása

A Fekete István Általános Iskola, Speciális Szakiskola és EGYMI több mint ötven éve gyógypedagógiai iskola, ahol sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott, értelmi sérült tanulók oktató-nevelő munkája folyik. Az intézmény biztosítja továbbá a Budapest XII. kerület Hegyvidéki óvodákba és általános iskolákba járó beszédfogyatékosok logopédiai ellátását, valamint a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottságok által diagnosztizált, gyógypedagógiai fejlesztésre javasolt gyermekek ellátását.

Az intézmény alaptevékenysége: a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok által készített szakértői vélemények alapján történő gyógypedagógiai nevelés-oktatás az intézmény 1-8. évfolyamán, ahol a tanulók az általános iskolai alsó és felső tagozatos tanulók nevelése, oktatása folyik.

Az intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozása keretében egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásban részesülnek.

Az oktató-nevelő munkához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítottak.

Intézményünk nyitott. Hatékony szociális kompetenciát fejlesztő és ismeretszerzést segítő programokon vettünk részt. Tanulóink képviselték iskolánkat a Néptánc Fesztiválon, Hegyvidéki Olimpián, Befogadó Művészeti Fesztiválon, Városismereti versenyen, Kapcsolda Programban, Szépíró versenyen

Az iskola jövőjét csak a **hagyományok ápolásával** a múlt értékeinek átörökítésével lehet eredményesen építeni. Hagyományaink közül a legsikeresebbek: a nemzeti ünnepek alkalmából előadott rendkívül színvonalas iskolai rendezvények, melyek a munkatársak lelkes, kreatív munkájának köszönhetőek.

Adventi családi délutánunk a hagyományos karácsony előtti rendezvényünk. Az adventi készülődés közelebb hozza egymáshoz iskolai közösségünk tagjait. Tanulóink szívmelengető előadást mutatnak be a szülőknek és nekünk.

Az I. Alapítványi bál megrendezésével iskolai hagyományaink sorát bővítjük. Célunk , hogy rendezvény az iskolai közösséget erősítse.

Orbánhegyi Gyermekekért díjat alapítottunk évekkel ezelőtt, azzal a céllal, hogy három évente egy olyan kollegának ítéljük oda, aki sokat tett tanulóinkért, 5 tanév óta intézményünk dolgózója. A díj átadására pedagógus nap alkalmával kerül sor.

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által meghirdetett pályázaton elnyertük 2010-ben az **ÖKOISKOLA címet**. 2013-ban újra megpályáztuk az ÖKOISKOLA címet, amit elnyertünk, ezzel megkezdtük második ciklusunkat. Az ökoiskola a fenntarthatóság pedagógiáját foglalja magába, ösztönzi az intézmény minden tagját és környezetét - pedagógusokat, dolgozókat, diákokat, szülőket- természeti, anyagi és szellemi örökségünk őrzésére, ápolására. A fenntarthatóság pedagógiáját beépítettük tantárgyi és szabadidős programjainkba, megjelenik a Diákönkormányzat és a Vándor turista sportcsoport munkatervében is. Néhány ilyen programunk a teljesség igény nélkül: megemlékezés a természet világnapjairól, kertszépítés és takarítás. Bekapcsolódtunk az irodalmi és természettudományos ismereteket ötvöző, szellemi örökségünket ápoló Szitakötő programba 6.-os és 9. osztályos tanulóinkkal. Az internetes Klímaőrjárat pályázatán is képviseltük magunkat. Folyamatosan részt veszünk a „Madárbarát kert" mozgalomban. Iskolánk tanulói részt vállalunk a szelektív hulladékgyűjtésben, energiaforrásaink takarékosabb használásában, komposztálunk.

"Öröbefogadási akció" Egy-egy fa, terület, játszótéri szobor, Normafa erdős rész tisztántartása, állatkerti állat, téli madáretetés felvállalása. A tanuló így kötődik a környezetének egy darabjához és ezen keresztül átérzi megóvásának fontosságát, környezettudatosabbá válik.

ÖKÖISKOLAként fontos a tisztasági, környezetvédelmi , takarékossági „gyermekőrjárat" szervezése felsőbb évfolyamokon. A tanulókat igyekszünk az energia takarékosság jegyében nevelni.be A diák önkormányzatból értékelő csoportot szervezünk a termek tisztaságának ellenőrzésére, A legtisztább terem vándordíjat nyer, amit egy hónapig őrizhet meg. Tudatosan próbálkozunk a szelektív hulladékgyűjtés megszervezésével. Bekapcsolóunka kerület őszi nagytakarítási rendszerébe.

Az **Iskolai Sportkör Vándor Turista Szakosztálya** 1982-ben alapult meg. Tagjai kirándulásokon, túrákon, természetjáró eseményeken vesznek részt. A hétvégi programokra a tanulók, szüleik és tanárok is szívesen kapcsolódnak be. Célkitűzései áthatja az ökoiskolai szemlélet. A Turista Szakosztály programjait elkötelezett gyógypedagógusunk szervezi immáron 30 éve.

Diákönkormányzatunknak tagja valamennyi tanulónk. A **DÖK** tevékenyen részt vesz az ÖKO iskolai programokban.

Iskolai zenekarunk a **The Black Hole** 2010-ben alakult meg. Iskolán belüli rendezvényeinken szinte állandó fellépő a zenekar. A „Hangfoglaló Hétfő" elnevezésű vetélkedőre két alkalommal jelentkeztek. Ezen az internetes országos vetélkedőn többezres tetszést jelző szavazatot szereztek. A zenekar fellépései megszaporodtak, méltón és sikerrel képviselik iskolánkat rendezvényeken. A zenekar tagjainak utánpótlásáért, kineveléséért elhivatott gyógypedagógiai asszisztensünkké az érdem, ő az, aki próbatermet álmodott meg, és épített meg kollegái és tanítványai segítségével az iskola pincéjében.

Az iskolai élet színesítésére **Péntek-party-kat** tartunk. A zenés-táncos összejövetelen tanítványainknak a kulturált, de gondtalan szórakozásra van lehetőségük pedagógus kollégáink jelenlétében.A Péntek Partykra elballagott tanítványaink szívesen visszajönnek.

Gyermeknapi, farsangi programjaink önfeledt szórakozást nyújtanak tanulóinknak. Intézményünk programjai nyitottak régi tanítványaink számára.

Belső pályázatokat hirdetünk ki minden évben tanulóink részére. A pályázatokra egyéni és csoportos munkákkal nevezhetnek tanulóink. Tanulóink a pályázatokra szép pályamunkákat adnak ll vagy szerepléssel neveznek be.

Gyógypedagógusaink tanév közben folyamatosan készítik fel tanulóinkat versenyekre. A **verseny felkészítés** átszövi mindennapjainkat. Sok munkát, elhivatottságot igényel pedagógusainktól.

Szép eredményeket érünk el **sportversenyeken**. Úszóversenyekről érmekkel térnek vissza diákjaink. Atlétikai versenyen és focimérkőzéseken méltón képviselik iskolánkat. Asztali tenisz versenyen kiemelkedő helyezéseket szereznek.

A **kulturális versenyekre** minden évben benevezünk. Részt veszünk a Kulturális Fesztiválon kimagasló ének, mese, vers, zene és tánc összeállításokkal.

Az **országos komplex versenyekre** az évelejétől készítjük fel tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott tanulóinkat.

Kele napjára, a Fekete István Általános Iskolák Országos Találkozójára irodalmi, fotó, rajz és tárgyalkotó pályázatainkkal nevezünk be.

Iskolai „szavaló versenyeink" színesítik diákjaink életét. A helyezettek kerületi versenyen képviselik intézményünket. Gyógypedagógusaink lelkesen készítik fel tanulóinkat.

Gyermek és tanári énekkarunk színesíti fellépéseivel rendezvényeinket.

Kézműves pályázatok állandó résztvevői vagyunk. Tanulóink neveznek rajzzal, festménnyel, agyag művekkel és más különböző alkotással is. Művészettanárunk hangulatos alkotóműhelyt alakított ki, ahol a fantázia és alkotás világába vezeti be a tanulókat. Az alkotásokból gyakran rendezünk kiállításokat is - az iskolai falain belül és kívül.

Az ünnepekhez kapcsolódó pályázatokon munkáinkat mindig megjelentetjük. Tanulóink sikereket érnek el. (pl. karácsonyi levelező lap tervezése, március 15-ei huszárkészítés)

A **szakmai szolgáltatásunk** területén a SNI-TST által kiírt Országos Szépíró verseny szervezésébe kapcsolódtunk be. Tanulóink a versenyen dicséretes helyezést kaptak.

A kerületi hagyománnyá vált **napközis kiállításon** a csoportjaink kiemelkedő kézműves munkáit mutatjuk meg. A tárlat mindig szemet gyönyörködtető.

Színházlátogatásokat, mozi látogatásokat szervezünk diákjainknak. Gyakran a „színházat hívjuk"intézményünkbe.

Intézményen kívüli, kiemelt programjaink:

Diákjaink, mint minden évben, nagy izgalommal várják a tanév végén megrendezésre kerülő **nyári táborozást**. Tanulóink öröme és a szülők elégedettsége, elismerése arra ösztönöz bennünket, hogy 2004 óta évente megszervezzük tanulóinknak a XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat Szabadidősport Központ szántódi üdülőjében a táborozást maximum 7 napra. A

táboroztatáson minden tanévben kb. 45-50 tanuló vesz részt 10+2 kísérővel. A táborozás megvalósulásához a Budapest Főváros XII. kerületi Hegyvidéki Önkormányzat biztosította a helyszínt, és kerületi pályázat kiírásával támogatta megvalósulását. A tábor szervezésekor a kísérők létszámának megállapítása a sajátos nevelési igény miatt a következő kritérium alapján történik: 5 fő tanuló mellé 1 fő gyógypedagógus vagy gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása szükséges.
Gyermekeink számára fontos, hogy általuk ismert és elfogadott pedagógus biztonságos közelségét érezzék.

Kerületünkben hagyomány a **Hegyvidéki Olimpia,** melyet májusban, nevelési, oktatási időn kívül rendeznek. Részt vesz minden 5. osztályos tanulónk. A rendezvény zavartalan lebonyolítása érdekében intézményünkből az osztályfőnök, egy testnevelő és egy kísérő vesz részt a programon.
A **kerületi napközis táborba** tanulóink fogyatékossága miatt minden hétre biztosítunk pedagógust vagy pedagógiai munkát segítő alkalmazottat a tanulók felügyeletére.
Az étkezési szokásrend felülvizsgálata (többször, keveset merni), maradékok (kifli) hazaküldése.
Az étkezések kultúrált szervezésére kiemelt figyelmet fordítunk. Alakítjuk az étel megbecsültségét. Előrelátási szemléletet alakítunk, megfogalmazzuk a ebédrendjét, az elpakolás rendjét egységesen.
Új célkitűzésünk a hagyományos tanulmányi séták és kirándulások felmenő rendszerének konszenzuson való kidolgozása környezettudatos aspektusainak bővítésével (pl. témanap, projekt). .

Megvalósult ÖKO iskolai tevékenységeink

Nem hagyományos tanórai és tanórán kívüli komplex foglalkozások:

- tanulmányi kirándulás, erdőismereti verseny,
- szárazelem gyűjtő konténer kihelyezése, műanyagpalack gyűjtő konténer szelektív hulladékgyűjtés céljából
- jeles napok alkalmából az iskola egészét érintő akciók, tevékenységek,
- az érdeklődő diákok számára természetjáró sportkör tartása,
- az faliújságon környezetvédelmi témák megjelenítése,
- tanulmányi versenyekre felkészítés, versenyzés,

- folyamatos részvétel a "Madárbarát kert" mozgalomban.

Közösségi szolgálatfogadása

Szociális munkára évek óta a kerületben működő Tamási Áron Általános Iskola és Német Két Tannyelvű Nemzetiségi Gimnázium 11. évfolyamos és a Sashegyi Arany János Gimnázium 9.,10.,11. évfolyamos diákjait fogadjuk. Együttműködési megállapodás jött létre az intézményünk és a két kerületi intézmény között.
A közösségi szolgálatra folyamatosan fogadunk Budapest és Budaörs területén működő más intézményekből érkező 9.,10.11. évfolyamos diákokat.

1.7. A nevelő-oktató munka pedagógiai elve, célja, eszközei és eljárásai

Elveink és céljaink

A nevelő-oktató munkánk hatékonysága érdekében a nevelési célrendszerünk megvalósítását hivatottak biztosítani.
Pedagógiai alapelveink:

a) A komplexitás elve, azaz a biológiai, fiziológiai, pszichológiai, környezetből adódó társadalmi törvényszerűségek hatásainak állandó figyelembe vétele

b) A tanulókra gyakorolt célratörő, tervszerű, többoldalú nevelő hatások biztosítása és összehangolása

c) A gyermek aktívan vesz részt a nevelés folyamatában

d) Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevétele fontos

e) A nevelés a közösség aktív részvételével történik

f) Biztosítani kell az elmélet és gyakorlat, az elvek és tapasztalatok összhangját, a gyermekek számára a saját tapasztalatok megszerzését, megértését, általánosítását

g) Bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolat kialakítására

h) Igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben, egyúttal lehetőség nyújtása a tanuló önállóságának, kezdeményezőkészségének, kreativitásának kibontakoztatására.

Az intézmény szakmai működését a Pedagógiai Program határozza meg, amely a Nemzeti Alaptanterv és az 51/2012. (XII.21) EMMI rendelet 11. számú e alapján készült. Pedagógiai Programunkban fő célként tűztük ki, hogy tanulóink a felnőtt kort elérve, sérültségükhöz viszonyítottan minél magasabb szinten legyenek képesek a társadalmi beilleszkedésre, önálló életvezetésre, az önfenntartásukat részben, vagy egészben biztosító munkavégzésre, rendezett családi közösségben való életre. A Pedagógiai Program tartalmazza a kötelező habilitációs-rehabilitációs és a nem kötelező tanórai foglalkozások rendszerét és felhasználását.
Az iskola nevelési-oktatási céljaiban, nevelésfilozófiai alapelveiben megfogalmazódik, hogy a sérülésből, az individuális jegyekből adódóan a sokféleség, az eltérő nevelhetőség és oktathatóság jellemzi a tanulásban és értelmileg akadályozott gyermekek csoportját. A különbségek többek között öröklött, egyedi és szociális jegyekre, okokra vezethetőek vissza. Az iskolai nevelés akkor megfelelő a sérült gyermek számára, ha igazodik a biológiai fejlődéséhez, annak állomásaihoz. Az életkorhoz köthető biológiai, pszichológiai fejlettségi szint meghatározza a gyógypedagógiai nevelési folyamat szükséges, lehetséges tartalmát.

Tanulóink általános jellemzője, hogy a budai kerületekben vagy a budai agglomerációban élő magasan kvalifikált, gondoskodó családok gyermekei, akik értelmi képességeik tekintetében az enyhe és középsúlyos fogyatékosság határán állnak. A jobb képességűek is rengeteg fejlesztést és nevelést igényelnek. Számos tanulásban akadályozott tanulónk „érkezik" felső tagozatos korában az integrált oktatásból pszichés sérülésekkel, magatartási problémákkal és a kitaszítottság érzésével.

A XII. kerületben nemzedékek óta itt élő családok, akiknek több tagja is különböző fokú tanulási zavarokkal küzd, és iskolánkkal tanulói jogviszonyban állnak és álltak, erősen kötődnek hozzánk, jól együttműködve és a családokat eredményesen segítve neveljük és oktatjuk őket tankötelezettségük idején.

Az elmúlt évek egyik legnagyobb, s ugyanakkor talán legelkeserítőbb tapasztalata, hogy szinte tömegesen jelennek meg nálunk azok a gyermekek, akik az értelmi sérülésük mellett súlyos viselkedési és magatartási zavarokkal küzdenek, pszichiátriai kezelés alatt állnak. Így gyógypedagógiai munkánkat szükségszerűen át kellett strukturálnunk. Tanulóink számára a közismereti tantárgyakon túl hangsúlyos szerepet kaptak a készségtárgyak, hiszen a későbbiek folyamán ők a „kétkezi" munkájukból fognak megélni. Ezt a munkát kell kiegészítenünk

különböző szocializációs folyamatok megismertetésével és főképp gyakorlásával. Mindezek eddig is jelen voltak napi munkánkban, de most egyre erősebben érezzük ennek szükségességét.

Iskolatípusunknak tehát fokozott felelőssége és kötelessége a tanulók életmódjának, jelen állapotának ismerete, s egyénre szabott fejlesztési program kidolgozása.

1.8. A közvetíteni szándékozott érték, az iskolai oktatás-nevelés kiemelt feladatai a NAT irányelveinek megfelelően

A tanulóink képességeinek megfelelően, a sérült gyermeki személyiség ismeretében kívánjuk megteremteni maximális fejlődésük lehetőségét. Ez jelenti a korrekciós, kompenzáló, terápiás személyiségfejlesztést. Célunk, egy harmonikus, boldog gyermekkor biztosítása, a gyermeki személyiség és autonómia tiszteletben tartása, mely a teljes értékű kisgyermekkort és kamaszkort biztosítja számukra. Fontos számunkra a fiatal fogyatékos személy számára az életút megtalálásának segítése.
Oktatásunk-nevelésünk fő célkitűzése, hogy tanulóink a felnőtt kort elérve, sérülésükhöz viszonyítottan minél jobb szinten legyenek képesek a társadalmi beilleszkedésre, önálló életvezetésre, az önfenntartásukat részben vagy egészében biztosító munkavégzésre, rendezett családi közösségben való életre.

Ennek jegyében a nevelőtestület törekvése, hogy tanulóink:

a) legyenek képesek a nehézségeket leküzdeni, az esetleges kudarcokat elviselni, tudjanak önmagukon uralkodni, másokhoz alkalmazkodni;

b) jellemezze őket a szűkebb és tágabb haza szeretete, a valahová tartozás igénye, vállaljanak felelősséget önmagukért és közösségükért, amihez tartoznak; ismerjék nemzeti kultúránk értékeit

c) ismerjék az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb vívmányait, váljanak nyitottá és elfogadóvá az európai és az azon kívüli szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt

d) legyenek tisztába állampolgári jogaikkal és kötelességeikkel, szerezzenek - a képességeikhez mérten - ismereteket az aktív állampolgári magatartásról

e) legyenek minimális ismereteik a gazdálkodás és a pénz világáról, legyenek képesek szűk környezetükben az okos gazdálkodásra, eligazodásra a fogyasztói javak, szolgáltatások között

f) a környezettudatos nevelés hatására kialakuljon bennük a természetes és mesterséges környezetük megóvásának az igénye, kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe

g) váljanak képessé a minél önállóbb tanulásra; mindenki képességeinek megfelelően megtanuljon tanulni

h) testi és lelki egészségük megőrzésének fontosságára fokozott figyeljenek

i) az előkészítő szakiskolai évfolyamokon felkészüljenek a felnőtt lét szerepeire.

Az intézményben dolgozó **szakemberek gyógypedagógiai módszerekkel**, sérülés-specifikus **eljárásokkal**, terápiás **eszközökkel** végzik munkájukat a hatékonyság érdekében.

A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok megvalósulása – fejlesztési területek, nevelési célok

A nevelési célok beépülnek a tantárgyak és iskolai programok fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba.

a./ Az erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelés a 2013/14. tanévtől –felmenő rendszerben- önálló tantárgyként is megjelenik, az alsó tagozaton a magyar nyelv és irodalom meseanyagának feldolgozásakor, a felső tagozaton az osztályfőnöki órák anyagának kiemelt részterülete.

b./ Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A 2013/14. tanévtől a hon- és népismeret az 5. évfolyamon már önálló tantárgy. Emellett a nemzeti öntudatra és hazafiasságra nevelés több tantárgy részterülete, illetve az iskolai ünnepélyek, nemzeti ünnepek, megemlékezések is a közösséghez tartozás tudatát erősítik.

c./ Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az együtt-, egymás mellett élés szabályai gyakorlásának közvetlen színterei az osztályközösségek, formálásukban az osztályfőnök felelőssége kiemelkedő. A Diákönkormányzat szerepének erősítése szükséges. A honvédelmi nevelés keretében részt veszünk a kerületi védelmi programban.

d./ Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az SNI tanulók személyiségfejlesztése az intézményi oktatás-nevelés minden területén jelen van.

e./ A családi életre nevelés

A családi életre való nevelés jegyében egyik kiemelkedő feladatunk a szülői munkaközösség munkájának segítése, szülői fórumok szervezése. Közös programok (természetjáró sportkör, Hegyvidéki Olimpia, nyári tábor, tanulmányi séták és kirándulások) szervezésével segítjük az értelmi sérült gyermek és szülei harmónikus kapcsolatának kialakulását.

f./ A testi és lelki egészségre nevelés

Részletes programja az alábbi nevelési-oktatási területeken valósul meg:

- mindennapos testnevelés intézményi programja és szervezése
- gyógytestnevelés biztosítása
- szenzomotoros terápiák programja az alsó tagozaton
- az iskolai sportkör sportcsoportjainak programja
- kötelező úszásoktatás és gyógyúszás keretében végzett tevékenység.

g./ Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Iskolánkban az értelmileg akadályozott tanulók nevelése, oktatása a tanulásban akadályozottak osztályaiban integrált formában valósul meg. Tanulásban akadályozott tanulóink ebben a keretben sajátítják el az önkéntes segítségnyújtást, a gyengébbekhez való alkalmazkodást, és az elfogadásukhoz szükséges kompetenciákat, szabályokat.

h./ Fenntarthatóság, környezettudatosság

Iskolánk 2010 óta ÖKOISKOLA-ként működik, melynek programját a továbbiakban is folytatni szeretnénk. Az ökoiskolai programnak és éves munkatervnek megfelelően pedagógiai munkánk valamennyi területét athatja a fenntartható fejlődés és a környezettudatosság elve.

i./ Pályaorientáció

A szakmatanulásra felkészítő előkészítő szakiskola tantárgyi programjában szerepel a pályaválasztásra való felkészítés, és annak segítése.

j./ Gazdasági és pénzügyi nevelés

Az értelmi sérült tanulók képességeinek figyelembe vételével tantárgyi programokba ágyazottan jelenik meg: matematika, osztályfőnöki és életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgyi keretében.

k./ Médiatudatosságra nevelés

A magyar nyelv és irodalom tantárgyi programjára építjük.
Az iskolánkban 2013. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben beinduló kerettantervek szabadon felhasználható órakeretében 6. évfolyamtól heti két órás önálló tantárgyként jelenik meg. Tananyagát az iskola pedagógusai által kidolgozott tantervi rész tartalmazza.

l./ A tanulás tanítása

Az egyéb foglalkozások kiemelt célkitűzése. A tehetséggondozó szakkörök, a tanórákra való felkészítés, a tanulmányi és kulturális versenyekre való felkészítés keretében valósul meg.

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

A gyógypedagógiai módszertani kultúra alapelveként valamennyi pedagógiai területen megvalósul.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Sajátos nevelési igényű tanulóink szakértői véleményekben meghatározott mértékben és módon részesülnek egyéni és kiscsoportos fejlesztés keretében felzárkóztatásban vagy tehetséggondozásban. Ez a foglalkozási forma segíti őket hátrányaik leküzdésében, tehetségük kibontakoztatásában.

Képesség-kibontakoztató felkészítés

A középfokú beiskolázás előtt állók egyéni felkészítő foglakozásokon végzett kompetencia-fejlesztésekkel készülnek további tanulmányaikra.

1.9. A pedagógiai program részei

a) Nevelési program

- Helyi tanterv
- Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)

- Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam) melléklet)
- Kerettanterv az általános iskola 1.-4. évfolyama számára (adaptálva)
- Kerettanterv az általános iskola 5-8.. évfolyama számára (adaptálva)
- Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamához
- Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 9.-10. évfolyamos közismetereti oktatásához
- Szakmai tantervi adaptáció a 31 346 02 számítógépes adatrögzítő részszakképesítés speciális szakiskolában történő oktatásához tanulásban akadályozottak számára
- Fejlesztő-nevelés oktatás rehabilitációs programja
- Az utazó gyógypedagógiai tagintézmény pedagógiai programja

Az intézmény egy tanévre szóló munkaterve a feladatok megvalósításának konkrét tevékenységeit és munkafolyamatait tartalmazza az időpontok és határidők kitűzésével, valamint a felelősök megjelölésével (Feladatellátási terv). A Feladatellátási terv egy félévre készül, az első félévre szólót a nevelőtestület a tanév elején, és a második félévre szólót a félévi értekezleten fogadja el. Az éves munkatervet az előző tanév végén készített koncepció alapján a nevelőtestület a tanévnyitó értekezleten fogadja el.

1.10. Tájékoztatás a pedagógiai programról

Az intézmény pedagógiai programjáról és a gyógypedagógiai és logopédiai utazóhalózat szakmai programról az intézmény igazgatója vagy az általa kijelölt pedagógus előre egyeztetett időpontban köteles a szülők, tanulók részére tájékoztatást adni.
Az intézmény pedagógiai programja az iskola könyvtárában és az iskola honlapján mindenki számára hozzáférhető.

Alapfeladatok

A sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-8. évfolyam, 9/E, 9.-10.)

Iskolánk tanulásban akadályozott, autista spektrumzavarral és értelmi sérüléssel diagnosztizált tanulókat lát el 1-től 8. évfolyamig. Évfolyamonként egy osztályt szervezünk. Ennek értelmében 8 általános iskolai osztály működik. Speciális szakiskolánkban tanulásban akadályozott és autista sprektrumzavarral diagnosztizált tanulókat oktatunk-nevelünk. Intézményünk speciális szakiskolája egy kötelező 9/E jelű előkészítő évfolyamból, és arra épülő két évfolyamos (9-10. évfolyam) OKJ szerinti rész szakképesítés oktatását ellátó szakaszból épül fel. Tanulóink speciális nevelési igényeinek megfelelően a tanórán kívüli foglalkozások szervezése gyógypedagógiai munkánk fontos területe, ahol gyógypedagógiai módszerekkel és munkaszervezési formában látjuk el tanulóink egyéb (tanórán kívüli) foglalkozási idejét.

A tanulásban akadályozott tanulók nevelésének oktatásának szakmai alapelvei, céljai, eszközei

a) A nevelést/terápiát folyamatosan végző, a fogyatékosság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta mellett esetenként, ill. bizonyos rendszerességgel más szakemberek is részt vesznek a nevelési folyamat, terápia meghatározásában, lefolytatásában.

b) A speciális tanterv, tankönyv és más segédlet biztosításával történik tanulóink fejlesztése.

c) A szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatásokat biztosítjuk.

d) Az egyéni speciális és nevelési szükségleteknek megfelelő egyéni fejlesztési program kidolgozása, módosítása, mérések utáni konzekvenciák szerint történik.

e) A különböző képességeket (kommunikációs, kognitív, orientációs, szociális, kreatív, motorikus) a különböző pedagógiai eljárások összehangolásával fejlesztjük.

f) A fogalomépítkezés és a fogalmak fokozatos tágítása lassú, fokozatos, sokrétű tapasztalatszerzésre épülő. A fogalmak összekapcsolásához illeszkedő foglalkozások kiválasztása is tudatosan történik.

g) A megfelelő tanulási környezet biztosítása, ill. kialakítása, az adekvát eszközök alkalmazása és a gyermekek közötti interakciók megfigyelés lehetőséget kínál az irányító nevelőnek a segítségnyújtás egyéni formáinak a megvalósítására.

Az értelmileg akadályozott tanuló nevelése- oktatásának alapelvei, céljai, eszközei

Az értelmileg akadályozottság kialakulásában több kockázati tényező együttesen játszik szerepet, melyek a fejlődés különböző szakaszaiban hatnak. Az értelmileg akadályozott egyén az átlagosnál lényegesen alacsonyabb mentális képességekkel bír, jelentősen akadályozott a társadalmi cselekvőképessége, adaptív (alkalmazkodási) nehézséggel küzd

- az önkiszolgálás,
- a kommunikáció,
- az önirányítás,
- a közösségi élethez szükséges készségek,
- a közösség/társadalom nyújtotta lehetőségek kihasználása,
- az egészség és biztonság megőrzése,
- a tanulási képesség (elsősorban olyan alapkészségek tekintetében, amelyek megalapozzák az iskolai tanulást),
- a szabadidős tevékenységek,
- a munkavégzés területén.

A képességek és a környezet kölcsönösen hatnak egymásra. A nevelési segítség formája, tartalma, intenzitása attól függ, milyen konkrét teljesítményre képes a gyermek a fent felsorolt adaptációs területeken, hol kell beavatkozni, mert eltér az átlagos teljesítményszinttől.

Intézményünkben az értelmileg akadályozott tanulókat 1-től8. osztályig neveljük, oktatjuk a számukra előírt helyi tantervek alapján.

Az autista tanulók nevelésének, oktatásának alapelvei, céljai, eszközei

Az autizmus a személyiség fejlődésének egészét átható, úgynevezett pervazív zavar. Három területen mutatható ki minőségi károsodás: kommunikáció, szociális fejlődés, rugalmas viselkedésszervezés.

Fejlesztési céljaink

Kommunikáció területén:

- A beszélt nyelv fejlődésének segítése kombinált terápiákkal
- A másokkal folytatott beszélgetés kezdeményezésének indítása, vagy fenntartására való képesség fejlesztése
- Nyelvi sztereotípiák használatának fejlesztése szociális kapcsolatok területén
- Az összetett nonverbális viselkedésmódok, pl. szemkontaktus, arckifejezés, testtartás, gesztusok alkalmazása a szociális interakciók szabályozásában.
- Az életkornak megfelelő kortárskapcsolatok kialakításának segítése.
- A társas és érzelmi kölcsönösség alakítása

Viselkedésszervezés területén

• Gyakran kizárólagossá váló egy, vagy több olyan sztereotip korlátozott érdeklődési kör bővítése, alakítása

• Rugalmatlan ragaszkodás sajátságos, nem funkcionális rutinokhoz, vagy rituálékhoz visszaszorítása, elterelése

A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése. Ennek elérése érdekében célunk:

- a sztereotip, bizarr viselkedési formák kialakulásának megelőzése, a meglévők korrekciója,
- a szociális és emocionális viselkedés javítása,
- zárkózottságuk feloldása,
- én-tudatuk, önazonosságuk kialakítása,
- verbális és nonverbális kommunikációjuk fejlesztése,
- a kapcsolatfelvétel megteremtése,
- kényszereik feloldása intellektuális fejlesztésük,
- érzékelés fejlesztése.

Intézményünk tevékenységi körébe tartozik az autizmus spektrumzavarban érintett, ép értelmű tanulók általános műveltséget megalapozó oktatása, nevelése, mely lehetővé teszi a tanulók integrált oktatásba való át- vagy visszavételét, egyéni érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelő továbbtanulást.

Ezeknél a tanulóknál az elsődleges célkitűzésünk az autizmus által fennálló viselkedési és szocializációs problémák leküzdése, a tünetek enyhítése, valamint az általános iskolai kerettanterv tananyagának elsajátíttatása.

Iskolánkban ép értelmű, autizmussal élő gyermekeket értelmi sérült tanulókkal együtt, integrált formában, és kiscsoportban is nevelünk, oktatunk.

A Nemzeti alaptanterv (NAT), az általános iskolai kerettanterv és az abban meghatározott fejlesztési területek az ő számukra is érvényesek.

A NAT-ban és a kerettantervekben rögzített tartalmakat a tanulóink szükségleteinek megfelelően alkalmazzuk, autizmusuk által okozott állapotukhoz alkalmazkodva adaptáljuk.

Az ehhez szükséges módosításokat a helyi tantervben, és az érintett tanulók számára készített egyéni fejlesztési tervekben határozzuk meg. A tervezésnél tanulóink esetében számolnunk kell azzal, hogy az említett ismeretek elsajátításához több időt szükséges biztosítanunk. A tananyag átadásához autizmus-specifikus módszereket és eszközöket alkalmazunk.

A fejlesztési terv, adaptált tanmenet készülhet kiscsoportra is (5-6 fő), bár az autizmusnak tüneti szinten sokféle formája jelenik meg a kis létszámú osztályon belül is, de a sérülés jellege azonos, így meghatározhatók közös szükségletek, egységes módszertani alapok, melyek segítik a NAT kompetenciáihoz rendelt ismeretek elsajátíttatását.

A tananyagban történő előrehaladásról az értékelés szolgál tájékoztatásul elsősorban a szülők számára. Ennek alapfunkciója az autizmussal élő tanulók esetében eltér az oktatásban megszokottól. Számukra az értékelés elvont elvárásokat tartalmazó formája nem motiváló, nem informatív. Konkrét, azonnali és folyamatos értékelésre törekszünk, mely visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú, tanulóink számára is jól értelmezhető. A legfontosabb szempont értékelés során, hogy a gyermek önállóbbá vált- e, ismereteit tudja- e alkalmazni.

Intézményünkben a szöveges értékelés az alábbi szempontoknak felel meg:

- fejlesztőközpontú, korrigáló, megerősítő

- összhangban van a NAT-tal, pedagógiai programmal, helyi tanmenettel

- rendszeres, folyamatos

- ösztönző, személyre szóló, szülők számára is jól értelmezhető

- meghatározza a továbblépés útját is.

Összegezve:

Ép értelmű, autizmus spektrumzavarban érintett tanulóinkat a Nemzeti alaptantervvel összhangban kialakított Kerettanterv az általános iskolák 1-4. és 5-8. osztályos tanulóinak követelményei szerint neveljük, oktatjuk.

Legfontosabb célkitűzésünk, hogy az autizmus tüneteit enyhítsük, ezzel segítve együttnevelhetőségük elérését.

A kerettanterv tananyagát, követelményeit egyéni vagy kiscsoportos formában, adaptálva alkalmazzuk az érintett tanulóknál.

Értékelésük az adaptált tantárgyi követelményeknek megfelelő.

Intézményünk fejlesztési programja, speciális terápiái

Intézményünkben az autista tanulókat, értelmileg akadályozott, tanulásban akadályozott tanulókat osztályainkban 1-től 8. osztályig neveljük, oktatjuk együtt a számukra előírt helyi tanterv alapján.

A tanulói osztályok összetétele alapján a magyar nyelv és irodalom és a matematika tantárgyakat **csoportbontást** alkalmazva oktatjuk alsó és felső tagozaton egyaránt. Csoportbontásunk szempontja, hogy az egymás melletti páros-páratlan évfolyamok tanulóiból homogénebb csoportokat alakítsunk ki, megkönnyítve számukra a helyi tantervekben előírt tananyag elsajátítását. Természetesen a képességek fejlődése során lehetséges az átjárás egyes csoportok között. A csoportbontás lehetővé tesz a képességekhez és tantervikövetelményekhez igazodó tantárgyi oktatás megvalósulását.

Alsó tagozatunkon az olvasás- írás tanítása **Meixner Ildikó- féle diszlexia prevenciósmódszerrel** történik. Az írás-olvasás tanítását nem fejezzük be a negyedik évfolyamon, hanem a magyar nyelv- és irodalom tantárgy tantervi követelményeit kiegészítve folytatjuk a felső tagozaton is.

Az **úszásoktatás, gyógyúszás** tanulóinkszámára kiemelten terápiás jelentőségű. Ezen aterületen is alkalmazzuk a csoportbontást. A gyermekek szintfelmérés után kerülnek a számukra megfelelő „úszó”csoportba. Természetesen a csoportok közötti átjárhatóság itt is megmaradt. A csoportbontással mindenki egyéni képességeinek megfelelő úszásoktatásban részesülhet.

Intézményünkben a képességek kibontakoztatását **egyéni fejlesztő órák és kötelezően előírthabilitációs-rehabilitációs órák** segítik. A **tehetséggondozásra** az iskolai élet minden területén hangsúlyt fektetünk. Fontos, hogy tanulóink közül felismerjük, kinek milyen területen tudunk olyan többletet nyújtani, amivel olyan képességek birtokába jut, melynek segítségével sikereket érhet el, önbizalmat és elismerést szerezhet, illetve könnyebben beilleszkedhet a társadalomba.

Helyi tantervünk előírásainak megfelelően 7. osztálytól tanítunk **angol nyelvet,3. évfolyamtól informatikai** ismereteket tanítványainknak.

Az iskolánk belső logopédusai a délelőtti, délutáni órákba illesztve a tanulók egyénre szabott beszédfejlesztését végzik**.**

A gyógytestnevelés, gyógyúszás és a felmenő rendszerben bevezetett mindennapos testnevelés keretében kiemelten figyelünk a tanulók mozgásfejlődésére, mozgásfejlesztésére. A mindennapos testnevelésbe illesztve alkalmazzuk az **alapozó terápiát** és az **Ayres terápiát**.
A nemzeti köznevelési törvény, a 20/2012. EMMI rendelet az iskolák működéséről és névhasználatáról és a 326/213. Kormányrendelet meghatározza az **„egyéb foglalkozások"** tartalmát és működési formáit. Az egyéb foglalkozások a neveléssel, oktatással lekötött idő részei, melyeken a gyermekekkel való közvetlen, pedagógiai célú foglalkozások folynak. A pedagógusok egyenlő munkaterhének biztosítását figyelembe véve szinte minden gyógypedagógus kötelező óraszámában végez ilyen tevékenységet.
Feladatunk olyan szakmai tartalom meghatározása, melynek célja a tanulói kompetenciák fejlesztése a tevékenységekkel kísért foglalkozásokon. Ez lehetőség számunkra, hogy színesítsük gyógypedagógiai tevékenységünket és a gyermekek életét.
Ennek szakmai kimunkálására munkaközösséget hoztunk létre, melynek tagja az iskola valamennyi pedagógusa.
A szakkörök és az iskolai sportkör csoportjai a tehetséggondozás színterei. Megszervezésük szempontjai: a tanulói érdeklődés aránya és a pedagógus szakember megléte.

Jelenleg működő szakköreink:

- ✓ kézműves szakkör
- ✓ néptánc szakkör
- ✓ zeneszakkör
- ✓ képzőművészeti szakkör
- ✓ angol szakkör
- ✓ mozgásfejlesztő szakkör

Az iskolai sportkör részei:

- ✓ Delfin Úszósportcsoport
- ✓ Szabadidő Sportcsoport
- ✓ Vándor Turista Sportcsoport

A sportcsoportok működését csoportonként heti két órában szervezzük.

Az énekkar:

Az énekkar az iskolai ünnepségek, megemlékezések kellemes színfoltja. Működését az énekkari szereplésre alkalmas tanulók számának függvényében, heti két órában biztosítjuk.

1.11. Az intézmény szakmai működése

1.11.1. A Nevelőtestület

A nevelőtestület az intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben a közoktatási intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve. A nevelőtestület tagja minden közalkalmazott pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott.

A nevelőtestület legfontosabb feladata a pedagógiai program létrehozása és egységes megvalósítása, – ezáltal a tanulók magas színvonalú nevelése és oktatása. Ennek a komplex feladatnak megfelelően a nevelőtestület véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik minden, az intézményt érintő ügyben. A nevelőtestület egyetértési joga szükséges a diákönkormányzat működésével kapcsolatban

A nevelőtestület minden tagja köteles betartani a pedagógus etikai követelményeit, a munkafegyelem és a közösségi együttélés normáit.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógusok jogait és kötelességeit a hatályos közoktatási és a köznevelési törvény rögzíti.

A nevelési-oktatási intézményben dolgozó pedagógus heti teljes munkaideje: 40 óra

Munkaideje heti 40 óra.

Neveléssel, oktatással lekötött óraszáma: heti 20 óra (NKT 62.§. (10) bek.)

Munkarendjét az igazgató által jóváhagyott tantárgyfelosztás és órarend tartalmazza.

Kötött munkaideje: heti 32 óra (ebből neveléssel, oktatással lekötött: 20 óra)

A pedagógus kötött munkaidejében köteles az intézményben tartózkodni, vagy azt az intézményvezető által töltött intézményen kívüli megbízással tölteni.

Az igazgató határozza meg, melyek azok a feladatok, amelyeket a pedagógusnak a nevelési-oktatási intézményben, és melyek azok a feladatok, amelyeket az intézményen kívül lehet teljesítenie. (326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet)

Munkaideje a következő részekből tevődik össze:

- a kötelező órákból,
- az oktató- nevelő munkából,
- a tanórákra való felkészülésből

- a tanulókkal a szakfeladatának megfelelő foglalkozással összefüggő feladatok ellátásához szükséges időből.

A pedagógus munkakörben dolgozók munkaideje két részre oszlik:

- a kötelező óraszámban ellátott feladatok
- a munkaidő többi részében ellátott feladatok

A pedagógusok munkaidejének beosztása (326/2013(VII. 30) korm.rendlete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról :

17. § (1) A pedagógus számára a kötött munkaidőnek neveléssel-oktatással le nem kötött részében

1. foglalkozások, tanítási órák előkészítése,
2. a gyermekek, tanulók teljesítményének értékelése,
3. az intézmény kulturális és sportéletének, versenyeknek, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése,
4. a tanulók nevelési-oktatási intézményen belüli önszerveződésének segítésével összefüggő feladatok végrehajtása,
5. előre tervezett beosztás szerint vagy alkalomszerűen gyermekek, tanulók - tanórai és egyéb foglalkozásnak nem minősülő - felügyelete,
6. a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos feladatok végrehajtása,
7. a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtása,
8. eseti helyettesítés,
9. a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli tevékenység,
10. az intézményi dokumentumok készítése, vezetése,
11. a szülőkkel történő kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra megtartása,
12. osztályfőnöki munkával összefüggő tevékenység,
13. pedagógusjelölt, gyakornok szakmai segítése, mentorálása,
14. a nevelőtestület, a szakmai munkaközösség munkájában történő részvétel,
15. munkaközösség-vezetés,
16. az intézményfejlesztési feladatokban való közreműködés,
17. környezeti neveléssel összefüggő feladatok ellátása,
18. iskolai szertár fejlesztése, karbantartása,
19. hangszerkarbantartás megszervezése,
20. különböző feladatellátási helyekre történő alkalmazás esetében a köznevelési intézmény telephelyei közötti utazás, valamint
21. a pedagógiai program célrendszerének megfelelő, az éves munkatervben rögzített, tanórai vagy egyéb foglalkozásnak nem minősülő feladat ellátása

rendelhető el.

(2) Egyéb foglalkozás a tantárgyfelosztásban tervezhető, rendszeres nem tanórai foglalkozás, amely

a) szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör,

b) sportkör, tömegsport foglalkozás,

c) egyéni vagy csoportos felzárkóztató, fejlesztő foglalkozás,

d) egyéni vagy csoportos tehetségfejlesztő foglalkozás,

e) napközi,

f) tanulószoba,

g) tanulást, iskolai felkészülést segítő foglalkozás,

h) pályaválasztást segítő foglalkozás,

i) közösségi szolgálattal kapcsolatos foglalkozás,

j) diákönkormányzati foglalkozás,

k) felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó egyéni vagy csoportos, közösségi fejlesztést megvalósító csoportos, a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos, a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni, a kollégiumi közösségek működésével összefüggő csoportos kollégiumi, valamint szakkollégiumi foglalkozás,

l) tanulmányi szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság, valamint

m) az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozás

lehet.

Az egyes munkakörökhöz tartozó feladatokat minden tanévben az igazgató határozza meg.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnökséggel megbízott pedagógus munkáját a hatályos törvényi és helyi szabályozásoknak végzi.

A nevelőtestület tagjaként részt vesz a Pedagógiai Program megvalósításában.

Munkarendjét az igazgató által jóváhagyott tantárgyfelosztás és az órarend tartalmazza.

Az intézmény éves munkatervében vállalt feladatait elvégzi.

Szükség esetén az igazgató helyettessel történő egyeztetés alapján részt vállal a helyettesítésekből és a tanórán kívüli nevelési feladatokból.

Tevékenységét munkaközösségével egyezteti.

Munkaterületei:

- Hivatalos megkeresés esetén pedagógiai véleményt készít az osztályában tanuló gyerekekről.
- Állandó kapcsolatot tart fenn az intézményben tanító-nevelő pedagógusokkal.
- A szülőkkel rendszeres kapcsolatot tart fenn. Kérésükre fogadóórát biztosít számukra. A szülői értekezletet előkészíti és levezeti.
- Osztályfőnökként felelős az osztálynaplójába került bejegyzésekért, jogosult a szaktanárok által beírt bejegyzések ellenőrzésére és javítására.
- Koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Együttműködik az iskola gyermekvédelmi felelősével és a logopédussal.

- A tankönyvrendelést határidőre összeállítja.
- A tanulmányi kirándulást megszervezi és lebonyolítja.

Adminisztratív munka:

- Felelős az osztályába járó tanulók közokiratainak bejegyzéseiért.(bizonyítvány, törzslap)
- Felelős az osztályába járó tanulók egyéni fejlesztési lapjainál a külív megnyitásáért és vezetésért.
- Felelős a tanulók egyéni fejlesztési lapjainak vezetésért.
- Felelős a munkaidő nyilvántartása naprakész vezetéséért.
- A tanügyi dokumentumokat naprakészen vezeti. Kötelessége a dokumentumokat az intézményvezető által előírt helyen tárolni.
- Egyéb kötelességek:
- Részt vesz a Fekete István Általános Iskola, Szakiskola és Egymi értekezletein.
- Részt vesz a munkaközösségi értekezleteken.
- Szakmai ismereteit továbbképzésen bővíti, törekszik az önképzésre.
- Munkáját a titoktartási kötelezettség betartásával végzi.
- Munkája során mindig a szakmai protokoll és a szakmai etika alapelvei szerint jár el.
- Tiszteletben tartja a hozzá fordulók méltóságát, személyiségi jogait.
- A munkavállaló feladata továbbá mindaz, amellyel a munkaköréhez kapcsolódóan, a szakképzettségével összefüggően az intézményvezető megbízza.
- Felelősséggel tartozik a leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért
- A munkanaplót pontosan, az előírtaknak megfelelően vezeti.
- A munkanaplót naprakészen vezeti, melybe a „hivatalos látogatások, hospitálások” lap kivételével, munkaközösség vezetője, az igazgatóhelyettes és a István Általános Iskola, Szakiskola és EGYMI igazgatója jegyezhet be.
- Rendszeresen figyelemmel kíséri a Fekete István Általános Iskola, Szakiskola és EGYMI körözőjébe írt információkat, melyek elolvasását aláírásával igazolja.

Az utazótanár feladatai

a) Ellátja az intézményvezető által számára kijelölt SNI gyermekek/tanulók számára előírt foglalkoztatását.

b) Utazótanárként kapcsolatot tart a kijelölt oktatási intézménnyel.

c) Koordinálja a kijelölt óvodákban, iskolákban a SNI gyermekek/tanulók speciális, „sérülésspecifikus” egyéni fejlesztését.

d) Módszertani segítséget nyújt a pedagógusoknak.

e) Elkészíti az egyéni fejlesztési terveket.

f) Konzultációkat, esetmegbeszéléseket, fogadóórákat tart.

g) A szakértői vélemények alapján kijelöli a fejlesztési irányokat, közreműködik a szakvéleményekben előírt rehabilitációs foglalkozások megtartásában.

h) Értékeli a gyermekek és a tanulók fejlődését.

i) A munkaköréhez szükséges önképzésben, szakmai továbbképzéseken, helyi eset-megbeszéléseken aktív szerepet vállal.

j) Az adminisztrációs teendőket naprakészen végzi. Évente értékelést készít az egyéni fejlesztési tervhez. Fejlesztő munkáról egyéni fejlesztési lapot vezet (TÜ. 356R.Sz.)

k) Habilitációs, rehabilitációs szemléletet képvisel, sérülésspecifikus módszertani alapokon.

l) Titoktartási kötelezettséggel bír.

m) Szakmai protokoll és szakmai etikai normák alapelvei szerint jár el.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A nevelő-oktató munka fejlesztő-szándékú beavatkozás a tanuló személyiségébe, ezért a teljes tanulói személyiség megismerésére kell törekednünk. A megismerés színtere a teljes tanulói tevékenységrendszer. A tanulói személyiség életkori és egyéni jellemzőinek alapos megismerése nélkül nem beszélhetünk céltudatos fejlesztő munkáról.

A pedagógiai tevékenység arra irányul, hogy a gyermekek lelki fejlődését elősegítse. Fejlődik az értelem, a beszéd, az erkölcsi ítélet, a társas magatartás, az egész személyiség. A személyiségfejlesztés tehát komplex feladat.

A nevelési feladatokat a szülővel szorosan együttműködve végezzük iskolánkban. Gondot fordítunk arra is, hogy személyiségünk példa legyen a gyermekek számára. Igyekszünk a gyermekek életéből kiküszöbölni a kudarcokat, sikerélményhez juttatni őket, és ezzel önbizalmukat erősíteni. Aki bízik önmagában, az képes az önmegvalósításra. Mi gyógypedagógusok fontos feladatunknak tekintjük a sérült gyermekben rejlő lehetőségek kibontakoztatását, még akkor is, ha ez egy akadályozott élet.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

- az elvárt, helyes magatartási viselkedési szokások kialakítása, korrekciója;

- a társas kapcsolatok, kötődések kialakítása;
- a feladat és szabálytudat erősítése;
- az énkép, az önértékelés alakítása;
- a kommunikációs és szocializációs képességek gazdagítása;
- az önmegvalósítás igényének kialakítása;
- a szociális és jellemtulajdonságok, a közösségi és a csapatmunka, a társakkal való együttműködés erősítése, egészséges versenyszellem kialakítása;
- olyan személyiségjegyek kialakítása, – a tantárgyak sajátos tartalmával, eszközrendszerével – melyek felkeltik a szakmák iránti érdeklődést, segítik az eredményes szocializációt;
- az érdeklődés, fogékonyság felkeltése, a környezet esztétikai és más látható értékei iránt, hogy a környezet megóvásának igénye felébredjen bennük
- a testi és lelki egészség megőrzésére történő felkészítés
- bűnmegelőzés, drog prevenció
- fogyasztóvédelmi nevelés

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok megvalósításának színterei

- Tanórák, amelyek közül kiemelt szerepe van az osztályfőnöki óráknak.
- Tanórán kívüli tevékenységek, foglalkozások (egyéb foglakozások, szakkörök, sportköri rendezvények, óraközi szünetek, tanulmányi kirándulások, drog prevenciós foglalkozások, DÖK által szervezett programok).
- Otthoni tevékenységek (tanulás, házkörüli munka, hobbi tevékenységek stb.)
- Egyéb családon és iskolán kívüli tevékenységek (baráti kapcsolatok, szabadidős programok, játékok, szórakozások stb.).

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Általános feladatok

Az iskola feladata, hogy tanulói számára közvetíti és fejleszti bennük az olyan viselkedési, magatartási mintákat és normákat, amelyek elősegítik a társadalomba való beilleszkedésüket; önálló életre készítenek fel. Az iskolának törekednie kell arra, hogy kialakítsa azokat a megfelelő közösségi kereteket, ahol a tanítás-tanulás, a társas kapcsolatok hatékonysága optimálisan érvényesül. Az iskolában működő tanulócsoportok iskolai közösséggé formálásával jelentős feladatok teljesülnek.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatosan kiemelt feladataink

- Az egészséges életmód alakítása
- Barátságok építése, ápolása
- Peremhelyzetben lévők integrálása
- Egymás elfogadása, egymáshoz való alkalmazkodás
- A tanulók felkészítése konfliktuskezelésre
- Az együttműködési készség alakítása, fejlesztése
- Az egészséges életmód választása, elfogadható értékek közvetítése
- A társadalom negatív hatásainak ellensúlyozása, az előítéletek felismerésére, tudatosítására való képesség
- Hatékony kommunikáció és kifejezőkészség fejlesztése
- Önismeret, önbecsülés (önértékelés)
- Társas alkalmazkodás képességének fejlesztése
- Az érzelmek alkotó jellegű feldolgozása
- Stressz-kezelés
- Kritikus gondolkodás
- Önálló döntésre nevelés
- Ellenállási készség, az áldozattá válás elkerülése
- Problémamegoldó készség kialakítása
- Ünnepekhez kapcsolódó pozitív érzelmek kialakításával biztosítani a nagyobb közösséghez, nemzethez, országhoz való kötődést.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok megvalósításának színterei

- Kézműves műhely: közös munka és ennek eredménye, öröme, a társak munkája és sikerének elismerése.
- Szakkörök: érdeklődés szerinti tudásbővítés, közös kutatás, ennek eredményeit napi munkájukban felhasználva.
- Sportkörök: egymás segítése, barátságok alakítása, versenyhelyzetek kezelése
- Iskolán kívüli megmérettetésen való részvétel: irodalmi, képzőművészeti, vers és prózamondó pályázatok.
- Táborozás: érdeklődés, értékrend, viselkedési formák alakítása, mélyítése, az együttlét öröme, környezetünk és természet megismerése, védelme.

Diákönkormányzat

A Diákönkormányzatnak minden, az iskolával tanulói jogviszonyban álló diák a tagja.

A Diákönkormányzat célja, hogy olyan érdekképviseleti szervként működjön, amely– tanári irányítás mellett - arra törekszik, hogy az iskola általános célkitűzéseit az életkori és személyiségfejlődési sajátosságok figyelembevételével összehangolja a diákok elképzeléseivel, formálja az intézmény légkörét, a tanulók hangulatát.
A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
A Diákönkormányzat alkalmas arra, hogy a tanulói öntevékenységet úgy támogassa, hogy közben önmérsékletre is tanít. Keretein belül tanulhatják a gyerekek a közösséghez tartozás és az alkalmazkodás formáit. Munkája során fokozatosan bevonja a diákokat a tervezés egyes elemeibe, lehetőséget ad az aktív közösségi tevékenységre, irányítja a mások érdekeit is elismerő, kulturált véleménynyilvánítás elsajátítását.
A Diákönkormányzat feladatait éves munkaterv alapján végzi, mely az intézmény munkaközösségeinek éves munkaterveire épül.

A tanulók döntési folyamatban való részvétele
Az intézmény növendékeinek közösségét diákönkormányzat képviseli intézményünkben, így a diákönkormányzat által biztosítja az iskola a lehetőségét, hogy a tanulók nagyobb csoportját érintő ügyekben tájékozódhassanak, valamint azokban a kérdésekben, melyekben a jogszabályok erről rendelkeznek egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Alsó és felső tagozaton az egymás segítésén, az elvállalt feladat teljesítésén, a kitartó munkán van a nevelés hangsúlya.
A 8. évfolyamra érve tanulóinkat el kell juttatnunk a közösségben való munkavégzés során szükséges viselkedésminták, az együttélés szabályainak ismeretéhez és alkalmazásához. Ismerjék a szolidaritásérzést, a kötelességtudatot, a kitartást a feladatvégzés során, a kulturált viselkedést a barátságban, szerelemben és más emberi kapcsolatokban.
Fontos a napi kapcsolattartás szülővel, családsegítővel, nevelőtanárral, kezelőorvossal. Szükséges olyan személyes kapcsolatok építése, kialakítása, melyben a beilleszkedési, magatartási zavarral küszködő tanuló megtapasztalja a szeretetet, az elfogadást a szűk közösségben és ezzel megtanul egyre több szinten alkalmazkodni társaihoz, környezetéhez.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küszködő tanulók igény szerint a pedagógusaiktól sok egyéni foglalkozást kapnak és az adott osztályközösségre is több figyelem kell, hogy háruljon annak érdekében, hogy segítsék társukat minél előbb beilleszkedni, társas lénnyé válni.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység, a tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

A képességfejlesztés kiemelt pedagógiai feladatunk. Minden tanuló rendelkezik a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményével, mely terápiás szemléletű munkánk alapja. Minden tanulónál rendszeresen végzünk méréseket képességeik és tantárgyi eredményeik tekintetében is. A törvényben előírt időszakonként kontrollvizsgálatot végez minden gyereknél az illetékes szakértői bizottság is. A vizsgálatok és mérések eredményének tükrében alakítjuk az egyes gyerekek fejlesztési tervét. Tanulóink szórt képesség-struktúrája sok egyéni és kiscsoportos fejlesztést igényel, mind az akadályozott képességterületeken, mind a tehetségben. A folyamatdiagnózisra épített egyéni fejlesztésre lehetőséget adnak a tehetséggondozási területek:

- a tanórai munkában az egyéni differenciálások, kooperatív tanulás-szervezés
- tanórai kompetencia-fejlesztések
- egyedi feladatok kijelölése, a végrehajtás segítése és ellenőrzése,
- a tehetséggondozó egyéni foglalkozások,
- szakköri foglalkozások,
- sportköri tevékenységek,
- tanulmányi, kulturális és sportversenyek,
- művészeti terápiák.
- irányított szabadidős tevékenységek

Az alsó, felső tagozaton a matematika és a magyar nyelv és irodalom tantárgyaknál csoportbontásokkal is, speciális szakiskolánkban differenciálással, kooperatív munkaformákkal biztosítjuk a kulcskompetenciák fejlesztését és megszilárdítását, a tehetség, képesség kibontakoztatását.
A szakköri tevékenységek és az iskolai sportkör sportcsoportjai lehetőséget adnak a tanulók igénye, érdeklődése, képessége szerinti tevékenységekhez.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Minden gyermeknek természetes emberi szükséglete az érzelmi biztonság és az elfogadó környezet. Ha bármelyik területen zavarok keletkeznek a gyermek egészséges személyiségfejlődése kerül veszélybe. A tanulásban akadályozott gyermeket már a szűkebb környezetében is sok esetben nehezen fogadják el, és csak hosszú irányított folyamat eredményeként teremthető meg számára a biztonságos érzelmi környezet.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvóintézkedést tegyen a rászorulók érdekében, őrködjön a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű gyermekek elviselhető életlehetőségei felett.

A gyermekvédelmi tevékenység feladatainak gyakorlati megvalósításában jelentős szerepe van egyrészt az iskolán belül a gyermekeket oktató-nevelő gyógypedagógusokkal való folyamatos intenzív kapcsolattartásnak, másrészt a gyermekek szüleivel, családjával való szoros kapcsolatnak. Ezáltal felszínre kerülnek mindazok a problémák, gondok, amelyek megoldása a gyermekvédelmi szakember feladatkörét képezik. Ebben az intézményben a gyermekvédelmi felelős széles körű tájékoztatást kap minden olyan előadást, továbbképzést illetően, amely a gyermekvédelem területével kapcsolatos (pl. bűnmegelőzés, drogprevenció, családvédelem, stb.).

Az iskola valamennyi dolgozójának feladata, hogy megfelelő tapintattal, gondoskodó szeretettel segítse át a gyerekeket az adódó krízishelyzeteken, lehetőség szerint az egész családnak nyújtson segítséget –az intézményi kapcsolatrendszeren keresztül- a krízishelyzet megszüntetésére.

Feladatunk a tanulók életkori sajátosságaihoz kötötten térnek el, figyelve a tanulók igényeit.

A gyermekvédelmi tevékenység fontosabb feladatai iskolánkban

- a tanulók egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása és testi épségének óvása
- a tanuló egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi szolgálaton keresztül, az iskolafogászati rendeléseken, a szakorvosi ellátáson keresztül a segédeszközök igényszerinti hozzáférhetőségéig
- a gyermek körülményeinek alapos megismerése
- prevenciós tevékenység elkészítése, folyamatos nyomonkövetés
- a tanuló intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása /ügyelet, étkezés, fejlesztő foglalkozás, felzárkóztatás stb./ a tanuló szükséglete szerint

- a család szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különféle támogatások – pénzbeli és természetbeli – felkutatása, a hozzájutás segítése, támogatása, valamint tanácsadás a családellátó tevékenységhez
- segítségnyújtás a kulturált szabadidőtöltéshez, az életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő rendezvényeken történő részvételhez
- gyors és hatékony intézkedést eszközölni a gyermeket veszélyeztető helyzetben
- folyamatosan ellenőrizni a tanuló eredményeit, a rendszeres iskolába járást – szükség esetén eljárást kezdeményezni
- segítséget nyújtani a cigány etnikumból érkező gyermekeknek a kulturális, szociális hátrányaik csökkentése érdekében, a szabályok, normák elfogadásáért.

A serdülőkorú tanulók ellátásával kapcsolatban a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az alábbi területeket érintik

- a családi minta, törődés, érzelmi kötődés mennyire szolgálja a tanuló erkölcsi, érzelmi, értelmi fejlődését
- milyen kortárscsoportban vesz részt, mennyire ellenőrzött a tevékenységük, szabad mozgásuk
- használ-e a tanuló egészségre káros anyagokat, szereket, folytat-e korára, fejlődésére káros életmódot
- folyamatos ellenőrzést, nyomon követést igényel a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett környezetben nevelkedő fiatal otthoni életformája, ellátása, pihenése, különös tekintettel a roma fiatalok helyzetére
- a rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányai befejezése, a pályaválasztás és eredményes beiskolázás érdekében.

<u>A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program</u>

Iskolánk tanulói sajátos nevelési igényű tanulók. Beiskolázásuk az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság határozata alapján történik. A szakértői véleményre támaszkodva minden tanuló a továbbiakban annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson (kommunikációs órán) vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. Minden esetben egyéni fejlesztési terv alapján, a tanulók egyéni képességeinek és szükségleteik figyelembevételével történik a speciális képzési program meghatározása, a módszerek és a foglalkozási formák kiválasztása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányokat enyhítő tevékenységek célja a tanulók esélyegyenlőségének megteremtése. Ennek első lépéseként törekszünk a szociális probléma korai felismerésére, a kollégák, a gyermekvédelmi felelős és a vezetőség együttműködésével.

A gazdasági jellegű szociális hátrány kompenzálásaként próbáljuk az iskola életét úgy szervezni, hogy annak anyagi kihatása a lehető legkisebb legyen a családokra. Biztosítjuk, hogy a gyermekek folyamatos étkeztetése minden körülmények között megoldott legyen (ingyenes tej-kakaó program, önkormányzati szociális támogatás az étkezési díjban). A gyermekek körében szorgalmazzuk, hogy éljenek az intézmény nyújtotta lehetőségekkel (könyvtár, művelődési központ látogatása, szabadidős programok). A szülők számára felvilágosítást nyújtunk a szociális juttatások lehetőségeiről és motiváljuk őket, hogy vegyék igénybe a napközis- és tanulószobai foglalkozásokat.

A nem gazdasági jellegű szociális hátrány (egyszülős család, szülői szeretet, gondoskodás hiánya) esetében a szülők feladataiból többet vállalunk át, elsősorban a pályaválasztás során, a pedagógiai szakszolgálatokkal kapcsolatos eljárásokban, valamint kirándulások, táborozások, szabadidős programok szervezésében. Segítséget nyújtunk még a pályázatokon való részvétellel, helyi, regionális és országos támogatások megszerzésével, valamint felzárkóztató és tehetséggondozó programok indításával.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Fogalom meghatározás

Törvény a nemzeti köznevelésről 4.§. 12. pont:

„kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló”

A Kt. 121. § (1) bekezdés 14. pontja szerint: **hátrányos helyzetű gyermek, tanuló** az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény re való jogosultságát a jegyző megállapította.

Ezen a csoporton belül: **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbevettek;"

Feladataink a hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatban

- A tanuló tankötelezettségének beálltakor a nyilvántartásba vételhez elvégezzük szülők önkéntes nyilatkoztatását.
- A nyilvántartás kezelése az adatvédelmi szabályok szigorú betartásával történik.
- Az egyéni törzslaptartalmazza a tanulót érintő gyermekvédelmi intézkedéssel, hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet megállapításával kapcsolatos és tanulói jogviszonyából következő döntéseket, határozatokat, záradékokat. (20/2012. EMMI rendelet)
- A tanuló tanulmányi ideje alatt az osztályfőnöke és a gyermekvédelmi felelős szükség szerint segíti a gyermeket a halmozottan hátrányos helyzetéből adódó nehézségek kompenzálásában.

A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézményünk egészségfejlesztése olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusaink a nevelési-oktatási intézményünkben végzett tevékenységükkel a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, különösen

- ✓ az egészséges táplálkozásra,
- ✓ a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- ✓ a testi és lelki egészség fejlesztésére
- ✓ a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- ✓ a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzésére
- ✓ a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra
- ✓ a személyi higiénére.

A teljes körű egészségfejlesztéskor figyelembe vesszük a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.
A nevelési-oktatási intézményünk teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordináltan, nyomon követhetően és mérhetően, értékelhetően szervezzük meg.
A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítjük el.
A nevelési-oktatási intézményünk olyan a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szakember vagy szervezet programjait, alkalmazásában álló munkatársát vonja be tanórai vagy gyermek, tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésébe, aki, vagy amely rendelkezik minőségbiztosított egészségfejlesztési, prevenciós programmal és az egészségpolitikáért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával. (pl. szexuális felvilágosító program, drog-prevenciós program)

A nevelési-oktatási intézményünk vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál beszerzi az iskola-egészségügyi szolgálat véleményét.
A nevelési-oktatási intézményünkben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.

Intézményünkben az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendben és házirendben előírt szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező.
Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzését és megszüntetését, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti

szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
Ha intézményünk a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, a tanulóközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem, területen működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.
Intézményünkben, valamint intézményünkön kívül a gyermekek, tanulók részére szervezett rendezvényeken a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény hatálya alá tartozó, továbbá alkohol- és dohánytermék nem árusítható. Intézményünkben, valamint intézményünkön kívül a gyermekek, tanulók részére szervezett rendezvényeken alkohol- és dohánytermék nem fogyasztható.
Intézményünk SZMSZ-ében és házirendjében meghatározzuk azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket tanulóinknak az iskolában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

Intézményünk kiemelt figyelemmel kíséri az tanulói egészséges étkezését.
Ha a nevelési-oktatási intézmény fenntartója vagy az intézmény vezetője – megállapodást kíván kötni áruautomata működtetésére, döntéséhez be kell szereznie az iskola-egészségügyi szolgálat szakvéleményét. Az iskola-egészségügyi szolgálat abban a kérdésben foglal állást, hogy az árukínálat megfelel-e az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásoknak, továbbá hogy tartalmaz-e olyan terméket, amely alkalmas lehet a tanuló figyelmének, magatartásának olyan mértékű befolyásolására, hogy azzal megzavarja az nevelési-oktatási intézmény rendjét, vagy rontsa a nevelő-oktató munka hatékonyságát.
A nevelési-oktatási intézmény fenntartója, vezetője nem köthet megállapodást, ha az iskola-egészségügyi szolgálat szakvéleménye szerint az árukínálat nem felel meg az előző bekezdésben meghatározott ajánlásoknak, kivéve, ha az iskolai, kollégiumi szülői szervezet, közösség a megállapodás megkötését támogatja.

Az egészségfejlesztés területei

Az iskola hitvallása, hogy a környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természeti környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része.
Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Diákjaink nem lehetnek közömbösek a szűkebb és a tágabb környezetük tisztasága, esztétikuma iránt. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink a környezetünkért felelősséget érző, érte tenni akaró emberekké váljanak, akik az emberi alkotásokat tisztelik.

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát a lehető legnagyobb mértékben értsék, az ezzel kapcsolatos tudásuk szilárd legyen és azok konkrét tevékenységekben alapozódhasson meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamatuk
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége
- a segítségkérés fontossága személyes problémák esetén

Fontos, hogy az egészségfejlesztési programban megjelennek az előző felsorolásból következő, és az életkori sajátosságokhoz is illeszthető lényeges témák, mint például:

- az egészséges táplálkozás témái
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- testi higiénia
- környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, rizikóvállalás)
- személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)

Az iskolai egészségfejlesztés összefügg a tanári magatartással, gondossággal, az intézmény szervezettségével. Az egészségnevelési programok részben a tanórák (szaktárgyi órák témafeldolgozása), részben tanórán kívüli foglalkozások (napközis foglalkozások, szabadidős foglalkozások, sportprogramok, vetélkedők, kirándulások, erdei iskola stb.)
Rendkívül jó, ha a tanulók nem csak az iskolában találkoznak ”kötelező” jelleggel ezekkel az ismeretekkel, hanem az előbb felsorolt szabadidős programok keretében is.
Ezért nagyon fontosak a tanulmányi kirándulások, a határontúli kirándulások, nyári táborok és a Hegyvidéki Olimpia rendezvényen való részt vétel.

Az egészségfejlesztés részterületei az iskolai programban

Testneveléssel kapcsolatos tevékenységek

- tanórai testnevelés,
- tanórán kívüli sporttevékenység
- gyógytestnevelés
- mindennapos testnevelési program

Iskolánk pedagógiai programjában megvalósuló testnevelési és sporttevékenységek
Úszásoktatás heti 1 órában: a 4. és a 7. osztályban, képességek szerint bontott óraszerkezettel

Diáksportköri tevékenységek:

- Vándor Turista Sportcsoport
- Delfin Úszó Sportcsoport
- Atlétika és Asztalitenisz Sportcsoport.

A gyógytestnevelés szerepe a pedagógiai programban:
A feladat kivitelezésében a többségi iskolákra vonatkozó minisztériumi rendeletek az irányadók KOT 52.§ (8) bekezdése az 20/2012.es EMMI rendelet 142.§

- a tanulók három nagy csoportra osztva járnak az órákra: ortopédiai, belgyógyászati elváltozás illetve mozgásfejlesztés (epilepszia, ICP, stb.) miatt.

Fontosnak tartjuk a tanulók sportversenyeken való részvételét is. Ezért minden tanévben részt veszünk a kerület által rendezett diákolimpiai selejtező versenyeken (úszás, atlétika), a

tanulásban akadályozott diákok speciális diákolimpiai versenyein, és a Magyar Parasport Szövetség által rendezett budapesti, régiós és országos bajnokságokon.

A mindennapos testnevelés programját többrétegűen valósítjuk meg. A tanulók csaknem 50%-a jár a testnevelés órákon kívül gyógytestnevelés órákra, gyógyúszásra is.
Ezen kívül a napközis pedagógusok minden nap kiviszik a tanulókat a sportudvarra vagy a játszótérre.
Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a tanulók minél több tanórán is a szabad levegőn legyenek, ezért ősszel és tavasszal majdnem minden testnevelés órát a sportudvaron tartunk meg.
A tornaterem, a sportszerek és a sportudvar így megfelelően van kihasználva.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv
Intézményünk célja, hogy sajátos nevelési igényű tanulóink is ismerjék képességüknek megfelelően az elsősegély-nyújtáshoz szükséges segítségkérési formákat. Tanulóink önállóan nem képesek a gyors és hatékony segítségnyújtásra. A segítségkérés főbb formáit (mentő hívása, stb.) a tantárgyi oktatási keretekbe illesztve tanítjuk.

A tanuló fizikai állapota mérési időszakának és mérési módjának meghatározása
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény **81. §** (1) kimondja:
Az iskola a pedagógiai programjában meghatározott mérési időszakban és mérési módszer alkalmazásával tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérés, vizsgálat lefolytatható egyszeri alkalommal és megszervezhető legfeljebb két hónapig terjedő időszakra is. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

(2) Az (1) bekezdés szerint lefolytatott mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusokkal közösen elemzi és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

Iskolánkban a gyermekek speciális helyzetéből adódóan már a közoktatási törvény előírásai alapján is egyéni tesztrendszert alakítottunk ki a Testnevelési Bizottság által alkotott tesztek és a NETFIT tesztsora alapján. Változtatásokat alkalmaztunk a tesztsoron, mert fogyatékos gyermek nehezebben mérhető, mint egészséges, ép értelmű gyerek.

Az iskolánkban integráltan oktatott értelmileg akadályozott tanulókat a teszt elvégzése alól nem, de az értékelés alól felmentjük.
Első osztályban méréseket nem végzünk, a testnevelő játékos feladatok alapján tájékozódik a gyermekek fizikai állapotáról.
A teszt elvégeztetése után külön kategóriába soroljuk a következő diagnózisokkal rendelkező gyermekeinket és indokolt esetben őket is felmentjük az értékelés alól:

- Hipotóniások
- Down szindróma
- Williams szindróma
- Labilis idegrendszeri állapot

Speciális helyzetünkből adódóan kiemelt feladatunk, hogy méréseinket körültekintően végezzük, felelősek vagyunk azért, hogy a ránk bízott sajátos nevelési igényű gyermekeinkben a tesztek végeztetése semmiféle egészségkárosító hatást ne váltson ki.
Célunk az egészségben meghatározó szerepet játszó összetevők mérése:

- kardio-respiratorikus állóképesség
- erő
- dinamikus ugróerő
- ízületi mozgékonyság

A tanulók fizikai állapotának mérése az általános iskolák által használ feladatsorokat megváltoztattuk:

1. 7 perces futás helyett (6-9 évesek) helyett futás meghatározott idő nélkül

Cooper-teszt 12 perces futás, vagy 12 perces úszás helyett futás időméréssel, a tanulói teherbírás felmérése

2. ugrások rögzítése
3. Fekvőtámasz (9 éves kortól) időmérés nélkül
4. Hanyatt-fekvésből felülés időmérés nélkül
5. Hason fekvésből törzsemelés és leengedés időmérés nélkül
6. Ülésben előrenyúlás

Értékelési rendszerünknél rögzítjük, hogy a tanuló el tudja-e végezni a gyakorlatokat.
Gyermekeink mozgásfejlődése az értelmi állapotukból adódóan korlátozott, nem megfelelő mértékű. Testi fejlődésük is eltér az ép értelmű gyermekekétől. Ennek következtében az adott korhoz tartozó fizikai és koordinációs képességekben nagy eltérések tapasztalhatóak.

Az elmúlt tanévekben végzett mérések alapján a következő megállapításokat tettük:

- A tanulók fizikai állapot felmérése során feltérképezhetjük az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságokat.
- Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok.
- A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgálhatna mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosíthatna az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.
- A sajátos nevelési igényű tanulóink mozgásállapota nehezen mérhető. Az osztályok összetétele heterogén, a tanulók mozgásállapota az életkori elvárásoktól jelentős elmaradást mutat. Az általános fizikai állapot méréséhez standard eszközöket nem használunk. A testnevelés tanításához szükséges mozgásállapotot gyógypedagógusaink folyamatosan nézik, az órák felépítésében a mozgásfeladatok differenciált gyakorlat sorait ezek alapján építik fel.

1.11.2. A tanulók jogállása

Tanulói felvétel

A tanulói jogviszony jelentkezés alapján, felvétel vagy átvétel útján történhet.
A tanulói jogviszony létesítéséről, a felvételről és az átvételről az iskola igazgatója dönt, és befogadó nyilatkozata alapján az illetékes Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság hoz határozatot. Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába.
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szabályozza a tanulói jogviszony keletkezését és megszűnését és a tanulói jogviszonyból következő jogokat és kötelességeket.

A beszédfogyatékos gyermekek felvétele

A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vagy a Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiállított szakvélemény alapján történik a gyermekek felvétele.

Az intézmény jogosultságai

- általános iskolai bizonyítványok kiállítása;
- a 8. évfolyam elvégzése után: az általános iskolai bizonyítvány, mely alapfokú iskolai végzettséget tanúsít;
- A 9/E évfolyam sikeres teljesítése után kezdhetik el tanulóink a két éves OKJ szakmalistán szereplő (31-346-02) Számítógépes adatrögzítő szakmai képzést. A képzés OKJ vizsgával zárul, sikeres vizsga esetén a tanuló OKJ-s szakmai bizonyítványt szerez.

Kilépés szakmai követelményei, elérendő képességek, készségek

A nyolcadik évfolyam után a tanulásban akadályozott tanulók beiskolázását személyre szabottan segítjük a megfelelő speciális szakiskola kiválasztásával, az értelmileg akadályozott tanulók készségfejlesztő szakiskolában folytatják tanulmányaikat.

A 9/E évfolyamon az ismeretek és készségek továbbfejlesztése, továbbépítése folyik. A közismereti programok tervezésekor azokat a funkcionális készségeket, képességeket és ismereteket kell előtérbe helyeznünk, amely a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek, valamint *felkészítenek a felnőtt-lét szerepeire*.

A pályaorientáció, a szakmai előkészítés és szakmai alapozás megtervezésekor a hangsúly a pályaválasztási döntés megalapozására kerül. A program szerkezete, eszközrendszere megegyezik a felzárkóztató oktatás szakmai előkészítő-alapozó programjának felépítésével, eszközeivel.

A szakmai előkészítés és alapozás tevékenységorientált. Ezt a programban résztvevő tanulók helyzete, motivációs szintje teszi elkerülhetetlenné. Arra kell azonban törekednünk, hogy a program ne korlátozódjon a manuális munkára. A gyakorlati problémákhoz kapcsolódik az elméleti szakmai előkészítő képzés, amelybe az adott foglalkozási terület igényeihez szervesen illeszkedő természettudományos műveltségmodulokat is integrálunk.

9.-10 évfolyam sikeres elvégzése után tanulóink ügyviteli ágazaton belül számítóképes adatrögzítő részszaképesítést szerezhetnek. A tanulók OKJ szakmai bizonyítványt szerezhetnek.

A tanulmányok alatti vizsgák

Az évközi, osztályozóvizsgákkal kapcsolatos eljárásrend

A félévi és év végi osztályozatok megállapításához a tanulónak osztályozóvizsgát kell tenni:

- amennyiben az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára, igazgatói engedéllyel magántanuló,
- ha a hiányzásainak száma meghaladja a 250 tanítási órát, és a nevelőtestület azt engedélyezi,
- ha a tanévre megállapított tantervi követelményeket a tanév vége előtt teljesítette, osztályfőnöki javaslatra, szülői egyetértéssel, igazgatói engedéllyel.

A nevelőtestület hatásköre, hogy a tanév első felében határozatot hozzon az osztályozóvizsgára kötelezett tanulókról és a félévi és évvégi osztályozóvizsga időpontjáról.
A tartós távolmaradása miatt osztályozóvizsgára kötelezett tanulóról a félévi/évvégi osztályozóértekezleten kell határozatot hozni.
Az évfolyam teljesítéséhez szükséges minimális követelményeket az intézmény házirendje tartalmazza.
Az osztályfőnök a vizsgát megelőzően 30 nappal levélben értesíti a tanulót/szülőt a vizsga időpontjáról, segítséget nyújt a felkészítéshez.

A javító vizsgákkal kapcsolatos eljárásrend

A tanulónak javítóvizsgán kell számot adni tudásáról, ha
- tanév végén elégtelen osztályzatot kapott,
- igazolatlanul távol maradt az osztályozó vagy különbözeti vizsgáról,
- az osztályozó vagy különbözeti vizsgán elégtelen osztályzatot kapott. Ebben az esetben a következő vizsgaidőszakban kell javítóvizsgát tenni.

A javító vizsga törvényes megszervezése az osztályfőnök feladata.

A tanulmányok alatti vizsgák értékelése

Az értékelést a jegyzőkönyv vizsgáról hivatalos dokumentumban rögzítjük a 11/1194-es MKM. rendelet szerint.
A tantárgyi teljesítmények értékelése a tanulmányok alatti vizsgákon is első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szövegesen, a második évfolyam év végén és a magasabb évfolyamokon a hagyományos ötfokú skálával, osztályzattal történik
Az első évfolyam félévi és év végi, a második évfolyam félévi szöveges értékelése tantárgyak esetén:

- kiválóan megfelelt
- jól megfelelt

- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

Iskolaváltás esetén ezek a jelölések a következő érdemjegyekre válthatók át:

- kiválóan megfelelt – ötös
- jól megfelelt – négyes
- megfelelően teljesített - hármas
- felzárkóztatásra szorul - kettes

A speciális szakiskolára vonatkozó OKJ vizsga szervezése

Az OKJ vizsga szervezése a 315/2013. Korm.rendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szerint történik.

Partnerkapcsolatok

A cél irányítani és szabályozni az iskola partnerkapcsolatait annak érdekében, hogy az elégedettség, az igények és elvárások felmérése, a kölcsönös tájékoztatás zavartalan legyen és az így nyert információk az iskola folyamataiban visszacsatolásra kerüljenek a folyamatos fejlesztéshez.

Közvetlen partnerek

Partner megnevezése	Az együttműködés tárgya, célja	Az együttműködés módszere
Tanulók	Az oktató- nevelő munka magas szintű teljesítése gyógypedagógiai módszerek alkalmazásával. Demokratikus légkör fenntartása. Továbbtanulás segítése.	Tanórai és tanórán kívüli tevékenységek. DÖK közgyűlés. Iskolagyűlések, fórumok.
Szülők	A szülő-pedagógus partneri kapcsolat erősítése az oktató-nevelő munka hatékonyságának érdekében. Folyamatos tájékoztatás, véleménykérés, konszenzus kialakítása.	SZMK választmányon, osztályfőnökökön keresztül. Véleménykérés kérdőíves formában. E-mailen keresztül közvetlenül. Szülői értekezletek, fogadóórák, kölcsönös megkeresések.
Fenntartó	Az alapító okirat szerinti tevékenység folytatása. A fenntartó elvárásai szervesen épülnek be intézményünk programjába.	A működéshez szükséges dokumentumok (Pedagógiai Program, SZMSZ, tantárgyfelosztás, költségvetés stb.) egyeztetése, előterjesztése, elfogadtatása. Igazgatói értekezleteken való részvétel.

Pedagógusok	Az iskola hatékony és szakszerű működésének biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók társadalomba való integrációjának érdekében. Munkaszervezési feladatok ellátása, részvétel a külső kapcsolattartásban. Személyes kapcsolattartás.Kollegiális viszony kiépítése.	Személyes kapcsolattartás: nevelőtestületi értekezletek, munkaközösségi értekezletek, vezetőségi megbeszélések. Közvetlen kapcsolat a Logopédiai Szakszolgálattal, Közalkalmazotti Tanáccsal, Pedagógus Szakszervezettel.
Nem pedagógus alkalmazottak	Az oktató-nevelő munka támogatása gazdasági, adminisztratív és technikai oldalról. A működőképes intézmény biztosítása.	A személyes kapcsolattartás folyamatos, szükség esetén összdolgozói értekezlet. Közvetlen kapcsolat a Közalkalmazotti Tanáccsal.
Orbánhegyi Gyermekekért Alapítvány	Az oktató-nevelő munka és a szabadidős tevékenységek támogatása	rendszeres személyes kapcsolattartás

Közvetett partnerek

Kerületi szintű kapcsolatok		
A partner megnevezése	Az együttműködés tárgya, célja	Az együttműködés módszere
A fenntartó által működtetett többi közoktatási intézmény	Hatékony együttműködés az integráció megvalósítása érdekében.	Szakmai megbeszélések, műhelymunkák. Vendégszereplések.
Főváros Pedagógiai Szakszolgálat és XII. kerületi Tagintézménye	Szakmai támogatás a tanulók magas színvonalú ellátása érdekében.	Pszichológiai tanácsadás a gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében. Szakmai eszmecsere. Logopédiai szakmai megbeszélések.
Családsegítő és Gyermekjóléti Központ	A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.	Aktuálisan eseti megbeszélések.
Hunniareg Pedagógiai Intézet	Együttműködés az integráció megvalósítása érdekében.	Részt veszünk az általuk szervezett programokon.
Jókai Klub	Sokrétű, színes esztétikai élmények biztosítása gyermekeink részére.	Kiállítások, kulturális programok megtekintése.
Virányosi Közösségi Ház	Sokrétű, színes esztétikai élmények biztosítása gyermekeink részére.	Kiállítások, kulturális programok megtekintése. Kulturális versenyen való részvétel.
Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény	A Hegyvidék múltjának, jelenének megismertetése intézményünk tanulóival.	Kiállítások megtekintése, rendhagyó történelemóra.
Hegyvidéki Szabadidősport Kft.	Egészséges életmód-úszásoktatás. Gyógy úszás -	Órarend szerinti úszásoktatás és gyógy úszás.

	egészségügyi habilitáció. Hegyvidék Olimpiai rendezvény lebonyolítása.	Aktív részvétel a rendezvényeken.
FH Gasztro Kft.	intézményi étkeztetés	napi rendszerességgel
Hegyvidék Újság	Hatékony segítség gyermekeink integrációjának megvalósulásában.	Cikkek, képes beszámolók iskolánk életéről, gyermekeink alkotó tevékenységéről.
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XII. kerületi Kirendeltsége	Az olvasás megszerettetése. A kölcsönzés szabályainak betartása. Hatékony segítség gyermekeink integrációjában megvalósulásában.	Könyvtárlátogatás. Gyermekeink műsoros előadása a könyvtárban.
Fejlesztő Napközi Otthon	Szakmai segítő kapcsolat.	Esetenként szakmai eszmecsere.
Iskolaegészségügyi Szolgálat	Rendszeres egészségügyi ellenőrzés, kötelező védőoltások	SZMSZ-ben szabályozottan
Tordasi Közhasznú Állatasszisztált Terápiás és Oktatási Egyesület	Állatasszisztált terápiás foglalkozás	Heti rendszerességgel
Zölderdő Óvoda	Hatékony együttműködés és szakmai kapcsolattartás a logopédiai óvoda és a logopédiai osztályok átmeneti rendszerében.	Szakmai eszmecsere intézményváltás előtt és után.

Fővárosi szintű kapcsolatok		
Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok	A sajátos nevelési igény korai diagnosztizálása, a fejlesztés területeinek kijelölése, a fejlesztések időbeni elkezdése, a kontroll-vizsgálatok elvégzése.	Esetenként pedagógiai vélemények készítése a bizottságok kérésére. Programozott kontrollvizsgálatok. Szakmai megbeszélések.
Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	Diagnosztizálás, a fejlesztés területeinek kijelölése, a fejlesztések időbeni elkezdése, a kontroll-vizsgálatok elvégzése.	Esetenként pedagógiai vélemények készítése a bizottságok kérésére. Programozott kontrollvizsgálatok.
Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pálya-választási Tanácsadó Int.	Segítségnyújtás szakmai elméleti és módszertani kérdésekben. Pályaválasztási tanácsadás.	Szakmai továbbképzések, konferenciák,konzultációk.
Gyermek ideggondozó	Terápiás támogatás	Esetenkénti konzultáció, kontrollvizsgálat
Fül-orr-gégészet	Szakvizsgálatok	Esetenkénti konzultáció, kontrollvizsgálat
Audiológia	Szakvizsgálatok	Esetenkénti konzultáció, kontrollvizsgálat
Szemészet	Szakvizsgálatok	Esetenkénti konzultáció, kontrollvizsgálat

Budapesti Természetbarát és Sportszövetség	Szervezett túrákon való részvétel, önkéntesen vállalt környezet- és természetvédelmi feladatunk a hárshegyi vasúti átjáró lépcsőjének karbantartása	a kiírások szerint, alkalmanként
ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar	Főiskolai hallgatók gyakorlatának támogatása, szervezése, vezetése.	Hallgatók fogadása, hospitálások, gyakorló tanítások, záró tanítások, konzultációk, értékelések.
Krasznár és fiai Szakkönyvesbolt	A gyógypedagógiai és fejlesztő munkát segítő kiadványok megismerése, használata.	Tájékoztatás

Országos szintű kapcsolatok		
Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar	A gyógypedagógiai és fejlesztő munkát segítő kiadványok megismerése, használata.	Hallgatók fogadása, hospitálások, gyakorló tanítások, záró tanítások, konzultációk, értékelések.
Sajátos Nevelési Igényű Tehetségeket Segítő Tanács	SNI-s tanulók pozitív megerősítése	tanulmányi versenyek
Matész-Fruct Zrt.	iskolagyümölcs program VM rendeleten alapuló támogatással	heti 1 alkalommal
Fekete István Irodalmi Társaság	Kele Napja Fekete Istvánról elnevezett iskolák találkozója; az íróval kapcsolatos kiadványokkal támogatják könyvtárunkat	folyamatos
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület	Iskolánk a „Madárbarát kert” cím birtokosa	folyamatos
Egertej Kft.	Iskolatej program VM rendeleten alapuló	napi szállítás

A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei, a nyitott iskola elvének megvalósulása

A partnerközpontú intézmény kialakításának folyamatában elsődleges az iskola és a szülői ház kapcsolata.

Célja

- szülő tájékozott legyen az iskolában folyó munkáról, ismerje törekvéseinket, gondjainkat, eredményeinket;

- megismerhessük elvárásaikat, elégedettségüket, az iskolával kapcsolatosan;
- a gyermek nevelése-oktatása érdekében biztosítsuk az együttműködést.

A kapcsolattartás formái

- évi két alkalommal szülői értekezletet tartunk az osztályok részére, ahol az osztály és a tanulók speciális problémái képezik a tanácskozás alapját;
- az iskola vagy az osztály életében jelentkező rendkívüli események megbeszélésére rendkívüli értekezletet tartunk;
- a szülők igénye szerint szervezünk az érdeklődő hozzátartozók (szülő, nagyszülő, testvér) számára olyan tájékoztató előadásokat, ahol pedagógiai, pszichológiai kultúrájuk bővülhet;
- a családlátogatás elsődleges céljaként a tanulók otthoni körülményeinek megismerését tekintjük. Minden gyermek esetében intézményünkbe való beiskolázását követően tájékozódunk otthoni környezetéről. A látogatás időpontját a szülővel egyeztetjük. Magasabb évfolyamra járó tanulóknál csak akkor megyünk családlátogatásra, ha a gyermek nevelésének szempontjából hatékonyabb segítséget tud nyújtani a pedagógus.
- nyílt napokon a szülőket tanítási órákon fogadjuk, ahol elsődleges célunk, hogy a szülő munka közben láthassa gyermekét, közvetlen tapasztalatot szerezzen az iskolai munkáról.
- fogadóóra, ahol a gyermekkel kapcsolatos aktuális problémákat beszéljük meg a szülőkkel.
- írásbeli tájékoztatás: tájékoztató füzet, ellenőrző, üzenő füzet használatával.
- minden olyan rendezvényünkre, amely technikailag megoldható, meghívjuk a szülőket is, lehetőséget adva ezzel a szülő-gyermek együttes tevékenységére.

1.12. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek

Tankönyveket, segédleteteket a hivatalos tankönyvjegyzékéről választunk.

- A tankönyvválasztás során legmesszebbmenőkig figyelembe vesszük:

• a képzési szakaszokat és az egymásra épülés kritériumait

• a tankönyvcsaládok felmenő rendszerben történő használhatóságát,

• a tantervhez való alkalmazkodást,

• a tanulók egyéni ütemű fejlődéséhez és differenciáláshoz történő igazodást

Taneszközök kiválasztásának elvei

A háromdimenziós és nyomtatott taneszközök közös sajátossága, követelménye, hogy a tanítás-tanulás konkrét tartalmát, tárgyát jelenítsék meg. Ezek tehát tantárgyspecifikus, vagy tantárgycsoport-specifikus eszközök, információhordozó anyagok, szoftverek, média.
A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

• A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének

• Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnybe részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak

2. Helyi tanterv

2.1. Választott kerettantervek 2013. szeptember 1-től

A helyi tanterv az alábbi a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára készített kerettanterveken alapul. (51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet)

- kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)
- kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)
- kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyam számára (adaptálva)
- kerettanterv az általános iskola 5.-8. évfolyam számára (adaptálva)
- kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamához
- kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 9.-10. évfolyamos közismetereti oktatásához
- szakmai tantervi adaptáció a 31 346 02 számítógépes adatrögzítő részszakképesítés speciális szakiskolában történő oktatásához tanulásban akadályozottak számára
- utazó gyógypedagógiai tagintézmény programja
- fejlesztő nevelés-oktatás szakmai rehabilitációs programja

2.2. Gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási órakerete

6. melléklet a 2011. évi CXC. törvényhez

Gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkerete

1	évfolyam	gyermek, tanuló heti óraszáma			osztályok heti időkerete			nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás többlet tanórai foglalko-zásainak száma	sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma				
2		BA testnevelés nélkül	BB testnevelés	BC órák testneveléssel	CA engedélyezett	CB a hittan többlet órakerete egyházi	CC 6 és 8 évf. gimnázium többletórái	DA nemzetiség	EA értelmi fogyatékos	EB gyengénlátó	EC vak, nagyothalló,mozgás- és beszédfogyatékos	EE siket és autista	EF egyéb
3	óvoda	61		61	61	2							
4	első évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3
5	második évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3
6	harmadik évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3
7	negyedik évfolyam	22	5	27	55	1		2	3	7	8	11	3
8	ötödik évfolyam	23	5	28	51	1	2	2	3	8	9	11	3
9	hatodik évfolyam	23	5	28	51	1	2	2	3	8	9	11	3
10	hetedik évfolyam	26	5	31	56	1	2	2	4	8	10	12	4
11	nyolcadik évfolyam	26	5	31	56	1	2	2	4	8	10	12	4
12	Nyelvi ek /Hídévfoly	25	5	30	56	2		3	4	9	10	13	4
13	kilencedik évfolyam	30	5	35	57	2	2	3	4	9	10	13	4
14	tizedik évfolyam	31	5	36	57	2	2	3	4	9	11	14	4
15	tizenegyedi k évfolyam	30	5	35	58	2	2	3	5	11	12	15	5
16	tizenkettedi k évfolyam	30	5	35	58	2	2	3	5	11	12	15	5

B			C				E								
tanulók heti óraszáma			osztályok heti időkerete				sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma					heti időkeret	rehab	választható	heti összes óraszám
testne-velés nélkül	testne-velés	órák testne-veléssel	engedé-lyezett	a hittan többlet órakerete egyházi intézmény ben	6 és 8 évf. gimná-zium többlet- órái	heti összes időkeret	értelmi fogya-tékos	gyengén látó	vak, nagyot-halló, mozgás- és beszéd-fogyatékos	siket és autista	egyéb				
20	5	25	52			52	3		8	10		52			52
20	5	25	52			52	3		8	10		52	0		52
20	5	25	52			52	3		8	10		52			52
22	5	27,5	55			55	3		8	11		55			55
23	5	28	51			51	3		9	11		51	0		51
23	5	28	51			51	3		9	11		51	0		51
26	5	31	56			56	3		9	11		56			56
26	5	31	56			56	3		8	12		56			56
30	5	35	57			57	3		10	13		57			57
30	5	35	57			57	3		10	13		57			57
31	5	36	58			58	3		11	14		58			58
							az óraszám felhasználás az évfolyam tanulói összetételétől függ								

A köznevelési törvény heti óraszáma, az iskola maximális órakerete

2.3. Kerettantervi változások 2013.szeptember 1-jétől

2.3.1. Erkölcsi nevelés megvalósulása intézményünkben

Feladatunk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban.

A multidiszciplináris jellegű tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője ezért az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a sajátos nevelési igényű tanulók értékrendszerébe is beépüljenek, belső igénnyé váljanak.

A tantárgy *középpontjában* a formálódó gyermeki személyiség áll testi, szellemi és lelki értelemben.

Az erkölcstan a személy egyediségét és méltóságát helyezi középpontba, annak képességeitől függetlenül. Erre az alapelvre kell épülnie minden társas kapcsolatnak és közösségi szerveződésnek. Az erkölcstan magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását önmagához, társaihoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz, mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek nevelésének kiemelt célja, hogy a foglalkozások azonos erővel hassanak a különböző értelmi képességekkel rendelkező, eltérő szociális körülmények között élő, kulturális és etnikai szempontból heterogén csoportot képező tanulók fejlődésére.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során törekedni kell a normaértelmezés egyszerű voltára, az ehhez kapcsolódó követelmények konkrét és egyszerű megfogalmazására.

Az erkölcsi nevelés célja a felelős gondolkodás, valamint a tudatos cselekvés kialakulásának elősegítése.

Az erkölcstan tantárgy felépítése nem elsősorban ismeret-, hanem *érték- és fejlesztésközpontú*; ezért fontossága az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél kiemelkedő.

A tananyag tartalmát az enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére hétköznapi életből merített és oda visszacsatolható tapasztalatokra és *személyes élményekre és gyakorlati példákkal* kell felépíteni.

Az erkölcsi tanulást számos pedagógiai *módszer* és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az *élményszerűség*, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel

Alsó tagozaton:

- 1. évfolyamon heti 1 óra
- 2. évfolyamon heti 1 óra
- 3. évfolyamon heti 1 óra
- 4. évfolyamon heti 1 óra

Felső tagozaton:

- 5. évfolyamon heti 1 óra
- 6. évfolyamon heti 1 óra
- 7. évfolyamon heti 1 óra
- 8. évfolyamon heti 1 óra

Speciális szakiskolában

- 9/E évfolyamon heti 1 óra
- 9.évfolyamon heti 1 óra
- 10. évfolyamon heti 1 óra

2.3.2. Az informatikaoktatás megvalósulása intézményünkben

A 21. század iskolarendszerében a nevelés-oktatás során az enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket is felkészíti intézményünk az információs kor kihívásaira.

Az informatikaoktatás célja az információtechnológiai műveltségterület alapelemeinek elsajátítása, alapkészségek, alapképességek fejlesztése, a számítástechnikai tudás egyszerű alkalmazásának alakítása. Az informatikai szemlélet alakítása, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a mindennapi életben, és csökkenjen az informatikai eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségéből, a fogyatékosságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.

Az informatika oktatása során a középpontba helyezzük, hogy a tanulásban akadályozott tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei.

A tanegység feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és fenntartása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók saját tevékenységeik és a tapasztalataik során jutnak el az informatikai egyszerű feladványok értelmezéséhez.
Az informatika legfontosabb feladata a tanulásban akadályozott tanuló nevelése-oktatása során a kommunikációs kultúra közvetítése, a informatikai eszközrendszer megismerése A tantárgyat tanítónak az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé. Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd", az „írott beszéd" formáit.
Az informatika tanulása során előforduló idegen szavak helyes kiejtése és tartalmának megértése során fejlődik figyelme, hallási észlelése, emlékezete, bővül szókincse. A funkcionális képességek fejlesztése mellett a matematikai kompetenciák közül a problémamegoldó gondolkodás, algoritmizálás, szabálytudat fejleszthető és gyakoroltatható. Az informatikai nevelés segíti az egészségvédelmi szokások helyes normáinak kialakulását, fejleszti a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességét.
Az informatika tantárgy sajátos fejlesztési célja e szakaszban elsősorban a sérült megismerési képességek korrigálása. Annak ki- és felhasználása, hogy a tantárgy kiválóan alkalmas a percepciós hibák kialakulásának megelőzésére, a szerialitás, a finommotorikai készségek fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására. A tantárgyi fejlesztés során az alsó tagozatban történik a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának alapozása, a megfigyelő, analizáló, rendszerező képességük fejlesztése.

2013.szeptember 1-jétől felmenő rendszerben bevezetve 3. évfolyamtól kezdődik el heti egy órában.

2.3.3. Testnevelés oktatása

A gyógytestnevelés, gyógyúszás és a felmenő rendszerben bevezetett mindennapos testnevelés keretében kiemelten figyelünk a tanulók mozgásfejlődésére, mozgásfejlesztésére. A mindennapos testnevelésbe illesztve alkalmazzuk az alapozó terápiát és az Ayres terápiát

A gyógytestnevelési alapellátást intézményünkben az értelmi sérültséget jól ismerő gyógytestnevelő végzettségű pedagógus végzi.
Mindennapos testnevelés megvalósulása intézményünkben: mindenévfolyamon heti 5 óra testnevélés van.

2.3.4. A szabadon felhasználható órakeret kerettanterve

2.3.4.1. Tánc és dráma

Drámafoglalkozás az 1.-5. évfolyamokon heti 1 óra
Az értelmileg sérült emberek legkönnyebben tapasztalás útján szereznek ismereteket. A drámafoglalkozások alkalmával felidéznek, elképzelnek, megismernek emberi tapasztalatokat. A drámapedagógia a személyiség fejlesztésének olyan módszere, amelynek során az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a nevelő által irányított, csoportban végzett közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek. (Palásthy, 2003, 33.)
A gyermeki játék élményhátterét a valóság és a mese adja. E két forrás megjelenési módjában, befogadási formájában is eltér egymástól. A hallott mesék, történetek a szó és a képzelet síkján aktivizálják a pszichikumot. A dramatikus tevékenységben azonban a képzeleti képekből építkezve el kell jutni a cselekmény elgondolásáig majd megalkotásáig. Ez azt jelenti, hogy a verbális jelzések segítségével megalkotott képzeleti képek olyan játékképzetekké alakulnak, amelyek a cselekvés során létrejövő képzeleti képek újraformálásával keletkeznek. A gyerek a mesét, történetet hallgatja, a játékot létrehozza, eljátssza, megalkotja.
A mesék dramatizálásának igénye és lehetősége egy bizonyos fejlettségi fokon jelentkezik, amikor a gyermek játékának alakulására döntően hat a képi, majd a szimbolikus reprezentációk fejlettsége. Ez a játékforma a bábozás talaján indul el és a szerepjáték szerepmegformálási tapasztalatain, az együttes játéktevékenység közösségi játékélményein át jut el a közös dramatizálásig
A bábozásnak különösen fontos szerepe van a dramatikus játék előkészítésében, hiszen ebben jelenik meg a megjelenítés és újraélés szándéka, amely gazdagítja a gyerek élményeit és oldja, paraván mögé bújtatja a megnyilvánulással kapcsolatos félelmeit.
A dramatikus játék a mesék csodás világából meríti élményanyagát, így sajátos örömforrásokat is megjelenít. Feszültségkeltő és csökkentő hatása jelentős.
Dramatizáláskor fontos a gyermek számára - különösen tanítványaink esetében - olyan jelmezek, díszletek, kellékek biztosítása, amelyek segítik a mese újraélését, erősítik a

dramatikus hatást. Ezeket elkészíthetik közösen a pedagógussal, de lehetnek a felnőttek ruhadarabjai, használati tárgyai is.

A jól alkalmazott dramatikus nevelés elősegíti:

- a közösségben, közösségért tevékenykedő ember aktivitásának,
- ön- és emberismeretének gazdagodását,
- alkotóképességének, rugalmas, önálló gondolkodásának fejlődését,
- összpontosított, tervezett munkára való szoktatását,
- testi, térbeli biztonságának javulását, időérzékének fejlődését
- mozgásának és beszédének tisztaságát, szép és kifejező voltát.
- elősegíti a figyelem és az emlékezet fejlődését.

A dramatikus improvizációra, drámajátékra épülő tevékenységek korábban is jelen voltak pedagógiai munkánkban, hiszen a dramatizálás, bábozás anyanyelvi nevelésünk szerves része. „Drámajátékaink az emberépítést célozzák, feladatuk a személyiségformálás a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése.” (Gabnai Katalin)

A drámajáték-foglalkozások célkitűzései:

- ✓ Empatikus készségek fejlesztése
- ✓ Szociális érzékenység fejlesztése
- ✓ Nyelvi kifejező készségek fejlesztése: beszédkészség, gondolkodás
- ✓ Figyelem összpontosításának képessége
- ✓ Mozgásos készségek fejlesztése

Iskolánkban az 1-5. évfolyamokon heti 1 órában tartunk drámafoglalkozást tanulásban akadályozott tanítványaink számára. A tanmenetek mellékletét képezik a foglalkozások során feldolgozásra kerülő mesék, illetve zenei anyagok, diafilmek, egyéb kellékek egyaránt.

Dráma 1. osztály /heti 1óra/ összesen 36 óra

óraszám	témakör	tananyag	tanulói tevékenység	célkitűzés	eszközök
5 %	óvoda-iskola átmenet, iskolakezdés	Kormos István: Első nap az óvodában	diavetítés	időérzékelés fejlesztése, óvoda-iskola átmenet megkönnyítése	diavetítő, diafilm
		Kormos István: Vackor az óvodában	diavetítés		diavetítő, diafilm
		Kormos István: Vackor az első bében	mesehallgatás		papírszínház
10%	ősz	Lehullott a falevél	mozgással kísért mondóka tanulása,	mozgásos készségek fejlesztése	előrajzolt falevelek

			falevelek színezése őszi színekben		
		Bartos Erika: Az elveszett mogyoró	mesehallgatás, beszélgetés, arckifejezésekből hangulatok megállapítása	Együttműködési készség fejlesztése, metakommunikáció értelmezésének elősegítése.	papírszínház vagy: http://www.youtube.com/watch?v=rN1oNrvil8I
		Bartos Erika: Őszi nyuszi	vers hallgatása, falevelekből nyuszi készítése	kreativitás fejlesztése	préselt őszi falevelek
10%	testrészek	Itt a szemem, itt a szám	mozgással kísért mondóka tanulása, testrészek megérintése babzsákkal	mozgásos készségek fejlesztése, testkép tudatosítása	babzsák
		Embermozaik	a darabokból össze kell állítaniuk egy ember képét		mozaikkép
		Arckifejezések: vidám, szomorú	arckifejezés utánzása, arckiegészítés utasítás alapján	ön-és emberismeret gazdagodása, beleélő képesség, emlékezet, metakommunikáció fejlesztése, én tudat erősítése	előrajzolt arc (száj nélkül)
		Testrészek felismerése bekötött szemmel	a bekötött szemű gyereknek egy társa megérinti valamelyik testrészét, meg kell neveznie/mutatnia, hogy mit érintett meg	taktilis érzékelés fejlesztése, együttműködési készség fejlesztése	kendő szembekötéshez
40%	tél, Mikulás, karácsony	Télapó és az ezüstmackó	diavetítés, élmények felidézése, beszélgetés		diavetítő, diafilm
		Marék Veronika: Decemberi szeretgető mese	mesehallgatás	empatikus készség fejlesztése, beleélő képesség, emlékezet fejlesztése	papírszínház
	tél, téli örömök	Bartos Erika: Bogyó és Babóca a jégen	mesehallgatás, jég vizsgálata	elemi tapasztalatszerzés a jégről (csúszik, olvad)	papírszínház, jég egy műanyag tálon
		Hóembernek se keze, se lába	mozgásos daltanulás	mozgásos készségek, utánzás képességének fejlesztése	

	tél, farsang	Bartos Erika: A hóember	mesehallgatás, beszélgetés, eseményképek sorba rendezése	szerialitás fejlesztése	a történet képekben és
		Nagy a hó igazán	mozgásos daltanulás	mozgásos készségek, utánzás képességének fejlesztése	
		Bartos Erika: A jelmezbál	Melyik jelmez tetszik neked?	beleélő képesség fejlesztése, verbális kommunikáció, memória fejlesztése	http://www.youtube.com/watch?v=uEC5YN50bkU
10%	tavasz, Március 15. húsvét	Donászy Magda: Március 15.	zászlókészítés, verstanulás		rajzlap, zsírkréta
		Kolompos együttes: Tavaszhívogató	zenehallgatás, színezés	akusztikai élményhez juttatás, beleélő képesség fejlesztése	CD lejátszó, CD, színező
		Filcmese: Volt egyszer egy kis tojás	mesehallgatás, dramatizálás	Beleélő képesség fejlesztése, verbális kommunikáció, memória, szerialitás fejlesztése	filcfigurák(nyúl, piros és zöld tojás), dob http://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=8sFEF0nAYiE
10%	érzékelés	Környezetünk hangjai	a közvetlen környezetükben lévő tárgyak hangjának felismerése	érzékelés fejlesztése	jól ismert, hangot adó tárgyak
		Környezetünk tárgyai	a közvetlen környezetükben lévő tárgyak felismerése tapintás útján		jól ismert, jellemző alakú, anyagú tárgyak
		Környezetünk ízei	ízek felismerése		sós, édes, savanyú íz kóstolására alkalmas ételek
5%	állatok	Én elmentem a vásárba	zenehallgatás, játéktanulás, színezés	Közösségi játékélményekhez juttatás.	CD lejátszó, CD, színező
		Móricz Zsigmond: A török és a tehenek	diavetítés, dramatizálás	közös dramatizálás, improvizációs készség, verbális emlékezet fejlesztése, humoros helyzetek megélése	diavetítő, diafilm, fejdíszek vagy bármi más szimbólum (3 tehén, 1 török)

		Nyuszi fülét hegyezi	mozgással kísért mondóka tanulása	mozgásos készségek fejlesztése	
		lepkevadászat	a teremben elrejtett lepkékből minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	papírlepkék
	nyár, utazás	Bartos Erika: A homokvár	mesehallgatás, beszélgetés, arckifejezésekből hangulatok megállapítása	Együttműködési készség fejlesztése, metakommunikáció értelmezésének elősegítése.	papírszínház vagy: http://www.youtube.com/watch?v=kF5dRF94PNk

Dráma 2. osztály /heti 1óra/ összesen 36 óra

óra szám	**témakör**	**tananyag**	**tanulói tevékenység**	**célkitűzés**	**eszközök**
10 %	ősz, őszi gyümölcsök	Marék Veronika: Szeptemberi diótörő mese	mesehallgatás, diótörés/kóstolás, színezés	mozgásos készségek fejlesztése, beleélő képesség fejlesztése	papírszínház, dió, diótörő, színező
		Gryllus Vilmos: Alma, alma	zenehallgatás, daltanulás mozgással, gyümölcsök közül az alma kiválasztása tapintás útján	akusztikai élményhez juttatás, mozgásos készségek fejlesztése, taktilis érzékelés fejlesztése	CD lejátszó, CD, őszi gyümölcsök, kendő szembekötéshez
		Lipem-lopom a szőlőt	játéktanulás, szőlőkóstolás	Közösségi játékélményekhez juttatás.	kalap, szőlő
		Bartos Erika: Az elveszett mogyoró	mesehallgatás, beszélgetés, arckifejezésekből hangulatok megállapítása	Együttműködési készség fejlesztése, metakommunikáció értelmezésének elősegítése.	papírszínház vagy: http://www.youtube.com/watch?v=rN1oNrvil8I
8 %	egészség/betegség	Bartos Erika: Bogyó és Babóca beteg - A fülgyulladás	mesehallgatás, beszélgetés - saját élmények felidézése	Figyelem és emlékezet fejlődésének elősegítése. Empatikus készség, szociális érzékenység fejlesztése. Altruizmuskészség fejlődésének elősegítése.	papírszínház vagy: http://www.youtube.com/watch?v=uEC5YN50bkU

		Bartos Erika: Bogyó és Babóca beteg - A kis dongólány	mesehallgatás, beszélgetés	Figyelem és emlékezet fejlődésének elősegítése.	papírszínház
		A 6.7. óra meséinek dramatizálása	dramatizálás, színezés	közös dramatizálás, improvizációs készség, verbális emlékezet fejlesztése	színező
10 %10%	a hét napjai	Melyik nap vagy te? Miért szereted?	a hét egyes napjaihoz kapcsolódó események felidézése képek segítségével, pl. hétfőn behozzuk az iskolatáskát, pénteken kutyás óra van, stb.	szerialitás, gondolkodás fejlesztése	a hét napjaihoz kapcsolódó eseményképek
		A hét napjainak meséje	diavetítés		diavetítő, diafilm
		Marék Veronika: Tegnap, ma, holnap	mesehallgatás, eseményképek sorba rendezése		mesekönyv, eseményképek
8 %	t él, Mikulás, karácsony	Várjuk a Mikulást!	dramatizálás	közös dramatizálás	puttony, játékok
		Marék Veronika: Kippkopp karácsonya	mesehallgatás, beszélgetés - saját élmények felidézése, karácsonyfa díszítése	beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése	papírszínház, karácsonyfa sablon
10 %	t él, téli örömök	Marék Veronika: December utáni, újévi mese	mesehallgatás, beszélgetés - saját élmények felidézése	beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése	mesekönyv
		Marék Veronika: Kippkopp és a hónapok	mesehallgatás		
10 %	t él, farsang	Bartos Erika: A hóember	mesehallgatás, dramatizálás	beleélő képesség, kommunikációs készség, együttműködési készség fejlesztése	papírszínház vagy: http://www.youtube.com/watch?v=5Jn65t-jmcQ
		Volt egyszer egy Jancsika - átváltozások	a hajtogatott papírlapra rajzolt figurák átváltozásainak kísérése mondókával	fantázia fejlesztése	hajtogatott papírlapra rajzolt figurák

		Fújj szél	mozgással kísért mondóka tanulása	beleélő képesség, utánzás képességének fejlesztése, nagymozgás fejlesztése	
10 %	t avasz, Márci us 15. húsvét	Kolompos együttes: Tavaszhívogató	zenehallgatás, színezés	akusztikai élményhez juttatás	CD lejátszó, CD, színező
		Petőfi Sándor: Nemzeti dal (1. versszak)	zászlókészítés, verstanulás	beleélő képesség , verbális emlékezet fejlesztése	magyar zászló, papírcsíkok
		Roderick Hunt-Alex Brichta: Húsvéti tojáskeresés - Aranyfa sorozat	mesehallgatás, beszélgetés, tojás keresés	saját élmények felidézése, rivalizációs készség fejlesztése	mesekönyv, apró csoki tojások
8 %	é rzékel és	Környezetünk hangjai	a közvetlen környezetükben lévő tárgyak hangjának felismerése	érzékelés fejlesztése	jól ismert, hangot adó tárgyak
		Környezetünk tárgyai	a közvetlen környezetükben lévő tárgyak felismerése tapintás útján		jól ismert, jellemző alakú, anyagú tárgyak
		Környezetünk ízei	ízek felismerése		sós, édes, savanyú íz kóstolására alkalmas ételek
10 %	á llatok	Én elmentem a vásárba	játéktanulás	verbális, vizuális emlékezet, figyelem, improvizációs készség fejlesztése	állatos fejdíszek
		Állatkerti útmutató	diavetítés	élmények felidézésének elősegítése, szókincsbővítés	diavetítő, diafilm
		Áll egy kis pont magába	Rajzzal kísért mondóka tanulása	hármas asszociáció elősegítése, koordinációs készség fejlesztése	írólap, ceruza
		lepkevadászat	a teremben elrejtett lepkékből minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	papírlepkék
6 %	n yár, utazás	Bogyó és Babóca: Tengeri kaland	mesehallgatás, beszélgetés - saját élmények felidézése, dramatizálás	együttműködési készség fejlesztése	http://www.youtube.com/watch?v=4Oj7B8duPfo

Dráma 3. osztály heti 1óra/ összesen 36óra

óraszám	témakör	tananyag	tanulói tevékenység	célkitűzés	eszközök
10%	iskolakezdés, ősz	Hárs Ernő: Vége a vakációnak	beszélgetés az új tanévről, nyári élmények felidézése, verstanulás	nyelvi kifejezőkészség fejlesztése, verbális emlékezet fejlesztése	versszakok képekben
		Mesélnek az állatok: Az állatok elmesélik egymásnak, hogy milyen volt a második osztályban.	állatfigura kiválasztása, dramatizálás kesztyűbáb segítségével	kreativitás fejlesztése, közlés megkönnyítése, ön-és emberismeret gazdagodása	kesztyűbábok
		falevelek keresése a tanteremben	a teremben elrejtett falevelekből minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	papír falevelek
10%	évszakok, hónapok	Mesélnek az évszakok	diavetítés	időérzékelés fejlesztése	diavetítő, diafilm
		Márkus Katalin: Hónapsoroló mondóka	képek értelmezése, beszélgetés a hónapokhoz kapcsolódó eseményekről, verstanulás		versszakok képekben
		Zelk Zoltán: Hét nap	mesehallgatás, dramatizálás		mesekönyv, képek (eső, felhő, napsugár)
10%	állatok	Koltai- Pogány: Versek és dalok az állatokról (Meseház 2.)	mesehallgatás, állatok képének kiválasztása	akusztikai élményhez juttatás, verbális emlékezet fejlesztése	CD lejátszó, CD, állatok képei
		Móricz Zsigmond: Állatmesék - A kismalac meg a farkasok	mesehallgatás	agresszió feloldása	mesekönyv
		Harcsabajusz és matrózmajom	diavetítés	segítőkészség, a munka megbecsülésének erősítése, pozitív-negatív értékek tudatosítása	diavetítő, diafilm
		Öreg néne őzikéje	diavetítés	segítőkészség erősítése	diavetítő, diafilm
10%	tél, Mikulás, karácsony	Kormos István: Mesék Vackorról - A télapó Vackornál	mesehallgatás	beleélő képesség, kommunikációs	mesekönyv

		Bogyó és Babóca: A mézeskalácsok	mesehallgatás, dramatizálás	készség, emlékezőkészség fejlesztése	http://www.youtube.com/watch?feature=endscreen&v=Ck9ZFDes98w&NR=1
10%	érzékelés	Környezetünk hangjai	a közvetlen környezetükben lévő tárgyak hangjának felismerése	érzékelés fejlesztése	jól ismert, hangot adó tárgyak
		Környezetünk tárgyai	a közvetlen környezetükben lévő tárgyak felismerése tapintás útján		jól ismert, jellemző alakú, anyagú tárgyak
		Környezetünk ízei	ízek felismerése		sós, édes, savanyú íz kóstolására alkalmas ételek
		Illatok, szagok a környezetünkben	illatok, szagok felismerése		kellemes illatú, kellemetlen szagú tárgyak
15%	farsang	Farsangi történet	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremt és fejlesztése, szókincsbővítés	kesztyűbábok
		Bartos Erika: A jelmezbál	Te mi szeretnél lenni?	beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése	a mese szereplőinek jelmezes képei (kaktusz, katona, szőlő, nap, ceruza, stb.) , http://www.youtube.com/watch?v=LT4hMK4FO1k
		fejdíszkészítés	az előző óra képeiből ismételt választás, színezés, bemutatkozás		az előző óra képeinek fekete-fehér változata
		"Lufi fújás"	Kis körben állnak egymás kezét fogva. Ahogy nő a lufi, egyre bővül a kör. Ha eresztünk a lufiból, megint szűkül. (eleinte a pedagógus a lufi fújó)	együttmű ködési készség fejlesztése, kapcsolatteremt és, közösségalakítás	
10%	tavasz, Március 15. húsvét	Kormos István: Mesék Vackorról - Vackor és három zsák meleg	mesehallgatás		mesekönyv
		Petőfi Sándor: Nemzeti dal (1.2. versszak)	verstanulás, zászlókészítés	beleélő képesség, verbális memória fejlesztése	magyar zászló, papírcsíkok
		"Nyusz-nyusz" - szembekötős játék	a bekötött szemű gyerek hang alapján (nyusz-nyusz) meg kell találnia a társát	hallási figyelem fejlesztése, bizalomerősítés	kendő szembekötéshez, esetleg nyuszifül/fejdísz

		Húsvéti történet	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremt és fejlesztése, szókincsbővítés	kesztyűbábok
10%	természetes és mesterséges kapcsolatalakítás	Hogy érzed magad?	lelkiállapot kifejezése tapssal	közösségalakítás, kapcsolatteremt és	
		Keresd a párod!	azonos jel keresése, kérdésfeltevés	mesterség es kapcsolatalakít ás, kooperációs készség, kommunikáció, verbális emlékezet fejlesztése	párban azonos jeleket tartalmazó kártyák
		Névdobálás	1.saját név 2. választott név labdadobással pl. Zsuzsi, Peti-Peti- Misi, Misi-Juli	közösség-alakítás, kapcsolatterem-tés, verbális emlékezet fejlesztése	kis labda
10%	bizalom erősítés	Hol a ……?	bekötött szemmel tárgyak megkeresése (a bekötött szemű gyereket egy társa irányítja, az irányító nem tudja, hogy mit keresnek, a többiek nyújtanak felé tárgyakat)	bizalomer ősítés, kapcsolatteremt és, közösség alakítás	nagyobb méretű, jellemző anyagú tárgyak (pl.plüss állatok)
		Szó posta	A feladó egy utasítást súg a mellette ülő fülébe, aki továbbadja, az utolsónak kell végrehajtani.		
		Hol a ……?	bekötött szemmel tárgyak megkeresése (a bekötött szemű gyereket egy társa irányítja, az irányító nem tudja, hogy mit keresnek, a többiek nyújtanak felé tárgyakat)		nagyobb méretű, jellemző anyagú tárgyak (pl.plüss állatok)
		Szó posta	A feladó egy utasítást súg a mellette ülő fülébe, aki továbbadja, az utolsónak kell végrehajtani.		

5 %	nyár	"Napozás" - pihentető gyakorlat	hanyatt fekve, csukott szemmel követik az utasításokat	beleélő képesség fejlesztése	
		lepkevadászat	a teremben elrejtett lepkékből minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	papírlepkék

Dráma 4. osztály heti 1óra/ összesen 36óra

óra szám	témakör	tananyag	tanulói tevékenység	célkitűzés	eszközök
10 %	hangulatok	A hangulatváltozás	Hangulatkártyák készítése, értelmezése	metakommunikációs készség fejlesztése	kis kártyák, melyeken egy kör van (fej lesz)
		Milyen a hangulatod?	Aktuális hangulat jelzése hangulatkártyával		hangulatkártyák
		Az emberek hangulata	az emberek hangulatának megállapítása fényképek alapján		fényképek
		Máté Angi: Volt egyszer egy kertész (születésnap)	mesehallgatás, az egyes részek hangulatának megállapítása		mesekönyv
10 %	együttműködés	Csoportrajz	Egy gyerek rajzol valamit, megmondja, hogy mit rajzolt és továbbadja a lapot, a következő tovább rajzolja.	együttműködési készség fejlesztése, kapcsolatteremtés, közösségalakítás, fantázia fejlődésének elősegítése	rajzlap
		Közös mese	A pedagógus elkezd egy mesét, majd a kezében lévő tárgyat továbbadja a következő mesélőnek. Ha már nem folytatja, továbbadja a tárgyat.		apró tárgy
		Puskin: Mese a halászról meg a kis halról	mesehallgatás, beszélgetés		mesekönyv
			halak készítése egy közös tengerbe		színes papírok
10 %	állatok	Jékely Zoltán: A három pillangó	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremtés fejlesztése, szókincsbővítés, közösségalakítás	síkbábok
			bábkészítés, bábozás		
		Mondj még egyet!	az elhangzott állatnév megismétlése, kiegészítése még eggyel	szeriális emlékezet, együttműködési készség, kapcsolatteremtés elősegítése	

		Roderick Hunt-Alex Brychta: A csodakutya (Aranyfa sorozat)	mesehallgatás, beszélgetés	beleélő képesség fejlesztése	mesekönyv
8%	tél, Mikulás, karácsony	Találkoztam Mikulással!	a pedagógus minden gyereknek átadja a Mikulás üzenetét (jeleket küldött, ezeket megbeszéljük, majd értelmezniük kell)	beleélő képesség, együttműködési készség fejlesztése	
		Sven Nordquist: Pettson karácsonya	mesehallgatás, beszélgetés		mesekönyv
10 %	mesék diafilmen	Az ördög három aranyhajszála		beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése, korábban szerzett élmények felidézése	diavetítő, diafilm
		A hét holló			
		Rigócsőr király			
		A brémai muzsikusok			
10 %	farsang	Farsangi történet	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremtés fejlesztése, szókincsbővítés	kesztyűbábok
		Jelmezbál	Korábbi évek farsangi képeinek megtekintése	beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése, korábban szerzett élmények felidézése	fényképek
		Mi lennél, ha bárminek beöltözhetnél? Miért?	beszélgetés, rajzolás		rajzlap
		"Lufi fújás"	Kis körben állnak egymás kezét fogva. Ahogy nő a lufi, egyre bővül a kör. Ha eresztünk a lufiból, megint szűkül. (eleinte a pedagógus a lufi fújó)	együttműködési készség fejlesztése, kapcsolatteremtés, közösségalakítás	
10 %	tavasz, Március 15. / húsvét	Petőfi Sándor: Nemzeti dal (1.2. versszak)	vers felelevenítése, önként jelentkezés alapján szavalás, kokárdakészítés	beleélő képesség, verbális memória fejlesztése	magyar zászló, kokárda, nemzeti színű szalag
		Húsvéti történet	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremtés fejlesztése, szókincsbővítés	kesztyűbábok
		tojáskeresés (a teremben vagy az udvaron)	a teremben/udvaron elrejtett tojásokból minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	apró csoki tojások

8%	természetes és mesterséges kapcsolatalakítás	Hogy érzed magad?	lelkiállapot kifejezése tapssal	közösségalakítás, kapcsolatteremtés	
		Keresd a párod!	azonos jel keresése, kérdésfeltevés	mesterséges kapcsolatalakítás, kooperációs készség, kommunikáció, verbális emlékezet fejlesztése	párban azonos jeleket tartalmazó kártyák
		Névdobálás	1. saját név 2. választott név labdadobással pl. Zsuzsi, Peti-Peti- Misi, Misi-Juli	közösségalakítás, kapcsolatteremtés, verbális emlékezet fejlesztése	kis labda
10 %	érzékelés	Környezetünk hangjai	a tágabb környezetükben lévő tárgyak hangjának felismerése	érzékelés fejlesztése	jól ismert, hangot adó tárgyak
		Környezetünk tárgyai	a tágabb környezetükben lévő tárgyak felismerése tapintás útján		jól ismert, jellemző alakú, anyagú tárgyak
		Környezetünk ízei	ízek felismerése bekötött szemmel		sós, édes, savanyú íz kóstolására alkalmas ételek
		Környezetünk színei	színek felismerése, azonosítása		mindenféle színű tárgyak (nem csak alapszínek)
14 %	nyár	"Napozás" - pihentető gyakorlat	hanyatt fekve, csukott szemmel követik az utasításokat	beleélő képesség fejlesztése	
		lepkevadászat	a teremben elrejtett lepkékből minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	papírlepkék

Dráma 5. osztály heti 1óra/ összesen 36 óra

óra-szám	**témakör**	**tananyag**	**tanulói tevékenység**	**célkitűzés**	**eszközök**
10%	hangulatok	A hangulatváltozás	Hangulatkártyák készítése, értelmezése	metakommunikációs készség, verbális kommunikáció fejlesztése	kis kártyák, melyeken egy kör van (fej lesz)
		Milyen a hangulatod?	Aktuális hangulat jelzése hangulatkártyával		hangulat-kártyák

		Az emberek hangulata	az emberek hangulatának megállapítása fényképek alapján		fényképek
		Mondatbefejezések: Jó kedvem van, mert… Szomorú vagyok, mert… Csalódott vagyok, mert…	Mondatok befejezése a hangulatnak megfelelően.		mesekönyv
10%	együttműködés	Csoportrajz	Egy gyerek rajzol valamit, megmondja, hogy mit rajzolt és továbbadja a lapot, a következő tovább rajzolja.	együttműködési készség fejlesztése, kapcsolatteremtés, közösségalakítás, fantázia fejlődésének elősegítése	rajzlap
		Közös mese	A pedagógus elkezd egy mesét, majd a kezében lévő tárgyat továbbadja a következő mesélőnek. Ha már nem folytatja, továbbadja a tárgyat.		apró tárgy
		Puskin: Mese a halászról meg a kis halról	mesehallgatás, beszélgetés		mesekönyv
			halak készítése egy közös tengerbe		színes papírok
10%	állatok	"Szó posta"	A feladó egy állatnevet súg a mellette ülő fülébe. Az utolsó játékos utánozza azt az állatot.	beleélő képesség, együttműködési készség, metakommunikáció fejlesztése, közösség-alakítás	
		Mondj még egyet!	az elhangzott állatnév megismétlése, kiegészítése még eggyel	szeriális emlékezet, együttműködési készség, kapcsolatteremtés elősegítése	
		Móricz Zsigmond: Állatmesék c. kötetből szabadon választott mese feldolgozása	mesehallgatás, beszélgetés	beleélő képesség fejlesztése	mesekönyv
10%	Mikulás, karácsony	Találkoztam Mikulással!	a pedagógus minden gyereknek átadja a Mikulás üzenetét (jeleket küldött, ezeket megbeszéljük, majd értelmezniük kell)	beleélő képesség, együttműködési készség fejlesztése	
		Három fenyőfa	mesehallgatás, dramatizálás		mesekönyv
10%	barátság	Milyen a jó barát?		beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése, korábban szerzett élmények felidézése	
		Lázár Ervin: Négyszögletű kerek erdő (részletek)			

10%	farsang	Farsangi történet	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremtés fejlesztése, szókincsbővítés	kesztyűbábok
		Jelmezbál	Korábbi évek farsangi képeinek megtekintése	beleélő képesség, kommunikációs készség fejlesztése, korábban szerzett élmények felidézése	fényképek
		Mi lennél, ha bárminek beöltözhetnél? Miért?	beszélgetés, rajzolás		rajzlap
		"Lufi fújás"	Kis körben állnak egymás kezét fogva. Ahogy nő a lufi, egyre bővül a kör. Ha eresztünk a lufiból, megint szűkül. (eleinte a pedagógus a lufi fújó)	együttműködési készség fejlesztése, kapcsolatteremtés, közösségalakítás	
10%	húsvét	Húsvéti történet	bábelőadás megtekintése (pedagógus/ok előadásában)	beleélő képesség, kapcsolatteremtés fejlesztése, szókincsbővítés	kesztyűbábok
		tojásdíszítés	Óra elején húznak egy nevet, amit titokban kell tartani. Óra végén átadják neki az elkészült ajándékot.	önfegyelem erősítése, együttműködési készség, fantázia fejlesztése, kapcsolatteremtés	kifújt tojások
		tojáskeresés (a teremben vagy az udvaron)	a teremben/udvaron elrejtett tojásokból minél többet össze kell gyűjteniük	mozgásos készségek, rivalizációs készség fejlesztése	apró csoki tojások
10%	természetes és mesterséges kapcsolatalakítás	Hogy érzed magad?	lelkiállapot kifejezése tapssal	közösségalakítás, kapcsolatteremtés	
		„Keresd a párod!”	azonos jel keresése, kérdésfeltevés	mesterséges kapcsolatalakítás, kooperációs készség, kommunikáció, verbális emlékezet fejlesztése	párban azonos jeleket tartalmazó kártyák
		„Névdobálás”	1. saját név 2. választott név labdadobással pl. Zsuzsi, Peti-Peti- Misi, Misi-Juli	közösségalakítás, kapcsolatteremtés, verbális emlékezet fejlesztése	kis labda
10%	érzékelés	Környezetünk hangjai	a tágabb környezetükben lévő tárgyak hangjának felismerése	érzékelés fejlesztése	jól ismert, hangot adó tárgyak

		Környezetünk tárgyai	a tágabb környezetükben lévő tárgyak felismerése tapintás útján		jól ismert, jellemző alakú, anyagú tárgyak
		Környezetünk ízei	ízek felismerése bekötött szemmel		sós, édes, savanyú íz kóstolására alkalmas ételek
		Környezetünk színei	színek felismerése, azonosítása		mindenféle színű tárgyak (nem csak alapszínek)
10%	nyár	"Napozás" - pihentető gyakorlat	hanyatt fekve, csukott szemmel követik az utasításokat	beleélő képesség fejlesztése	
1		Mit teszel a bőröndbe?	mindenki csak 5 dolgot vihet magával (először írják le) Könnyebb változat: az asztalon lévő tárgyak közül mit vinnél mindenképp magaddal?	gondolkodás fejlesztése, fontos-kevésbé fontos megkülönböztetése	nyaralásho z szükséges és nem szükséges tárgyak

2.3.4.1. Fantázia gyermek-aerobik

Ajánlott 1. – 3. osztály - Heti 1 óra

A fantázia gyermek –aerobik egy olyan mozgásprogram, mely a gyerekekkel megszeretteti a mozgást, kialakítja az egészséges életmód iránti vágyat. Figyelembe veszi a gyerekek személyiségét, életkori sajátosságait, egyéni képességeit. Alapja a safe aerobik, mely rendkívül óvja az ízületeket.

Mivel sérült gyermekekről van szó fontos, hogy ne legyenek megerőltetőek, könnyen elsajátíttathatóak legyenek a gyakorlatok. A mozgásanyag állat és mesekoreográfiákban jut kifejezésre, mivel gyermekeink az utánzó mozgásra a legfogékonyabbak. A gyerekek az állatok mozgására jellemző mozgás-dallamokat tanulnak meg az utánzás és az egyes állatokra jellemző mondókák segítségével, az életkornak megfelelő zenére. A mozgásformák egyszerűek (alacsony, vegyes, és magas intenzitásúak). A koreográfiák az osztályfoknak megfelelően nehezednek. Nagyon hatékony mivel sokrétű fejlesztést szolgál. Fejleszti a koordinációs, kondicionális képességeket. Jó hatással van a koncentrációs képességekre, segíti a térérzékelést, valamint fejleszti a ritmusérzéket.

Az órák felépítése:

- ráhangolódás 5-10 perc
- bemelegítés játékos mozgással felülről-lefelé 5-10 perc

- koreográfia tanulása, ismétlése 5-10 perc
- mozgásos játék a maradék időben levezetésként

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek ne tanórának tekintsék ezt a fajta mozgást, inkább játékos együttjátszásnak.

Fantázia gyermek aerobik 1. osztály - heti 1 óra

Kimenő rendszerben a 2014/2015.tanévben indult utoljára.

Hónap	Óra	Óra anyaga
Szeptember	1.	Ismerkedés, az óvodában tanult mondókák felidézése mozgással kisérve (Fújja a szél…, Aki nem lép… stb.)
	2.	Csibe (1 új koreográfia + mondóka) - alacsony intenzitású
	3.	Csibe+ denevér (1 régi + 1 új koreográfia + mondóka) – mind kettő alacsony intenzitású
	4.	Csibe+denevér+cica (2 régi+1 új koreográfia+mondóka) –a régiek alacsony az új vegyes intenzitású
Október	1.	Ismétlés csibe+denevér+cica koreográfia
	2.	Kutya (1 új+3 régi koreográfia + mondóka)- alacsony intenzitású „Az első 8 ütem alatt 4X követelő, határozott kutyaugatás. A második 8 ütemben elszomorodott kutya nyüszítés 4X.” Nagykutya, kiskutya
	3.	Pillangó (1 új + 4 régi koreográfia+ mondóka) – alacsony intenzitású „Száll, száll megáll. 2X.Repül, repül hopp.2X”
	4.	Zebra (1 új + 3 régi koreográfia ismétlése+mondóka) – alacsony intenzitású „Zebra csíkos jaj, de jó. Mindenkinek jár egy pók.”
November	1.	Lovacska, cirkuszi lovacska (1 új+ 3 régi koreográfia+mondóka) – vegyes intenzitású „Lép, lép nyi-ha-ha.2X. Lép,lép hopp-hopp-hopp.2X”
	2.	Kígyó (1 új + 3 régi koreográfia+ mondóka) – alacsony intenzitású „Nincsen keze, nincsen lába. Siklik a földön magába.”
	3.	Kutya + pillangó + zebra ismétlés
	4.	Katica (1 új+2 régi koreográfia+mondóka) - vegyes intenzitású „Katica repül, katica száll. Katica kecses, mint a nádszál.”
December	1.	Katica+kígyó+lovacska ismétlés
	2.	Csibe + denevér + cica ismétlés
	3.	Kutya+pillangó+zebra ismétlés
Január	1.	Gyerekek által választott tanult koreográfiák ismétlése
	2.	Egér (1 új +3 régi koreográfia+ mondóka)- vegyes intenzitású

		„Nem lát, nem hall fut,fut,fut,fut.2X
	3.	Egyszarvú lovacska (1 új+ 3 régi koreográfia+ mondóka) – alacsony intenzitású „Hol volt, hol nem volt, egyszer volt egy kis ló.”2X
	4.	Egér+egyszarvú lovacska koreográfiák ismétlése.
Február	**1.**	Maci (1 új+3 régi koreográfia+mondóka) – alacsony intenzitású „Lépes mézet brum, brum, brum, brum.2X”
	2.	Őzike (1 új + 3 régi koreográfia+mondóka) – vegyes intenzitású „ Előre lép, hátralép, előrelép, bokor,bokor. jobb-bal”
	3.	Őzike+maci koreográfiák ismétlése
	4.	Egér+ egyszarvú lovacska koreográfiák ismétlése
Március	**1.**	Ismétlés az első félévben tanult koreográfiákból 4 választott
	2.	Barbatrükk (1 új+3 régi első félévesből+mondóka)- vegyes intenzitású „Hüpp, hüpp, hüpp barbatrükk. 2X” jobb-bal
	3.	Mosómasa (1 új+2 régi az első félévesből+1 régi+ mondóka) – alacsony intenzitású „Mosómasa a nevem, meregetve tereget.”
	4.	Gyerekek által választott koreográfiák ismétlése 5-6 db
Április	**1.**	Vidor (1 új koreográfia+mondóka)- vegyes intenzitású „Süt a nap, fúj a szél, de vidám, ez az év”
	2.	Előző óra koreográfiájának ismétlése + 3 régi szabadon választott
	3.	Szende (1 új koreográfia+ mondóka) – vegyes intenzitású „Szende, Szende szenderegne,de a kán-kán feltüzelte!”
	4.	Előző óra koreográfiájának ismétlése + 3 régi szabadon választott
Május	**1.**	4-5 tanult koreográfia ismétlése
	2.	4-5 tanult koreográfia ismétlése
	3.	4-5 tanult koreográfia ismétlése
	4.	4-5 tanult koreográfia ismétlése
Június	**1.**	Koreográfiák önálló bemutatása (szabadon választott)
	2.	Koreográfiák önálló bemutatása (szabadon választott)

Fantázia gyermek aerobik 2. osztály - heti 1 óra

Hónap	Óra	Óra anyaga
Szeptember	**1.**	Játékos mozgás mondókával kisérve „Ilyen a nagy óriás…,Hej Gyula….. stb)
	2.	Előző évben tanult koreográfiák felidézése 3 db maci, egyszarvú lovacska, kígyó – alacsony intenzitású koreográfiák
	3.	Előző évben tanult koreográfiák felidézése 3 db katica, mosómasa, egér –alacsony és vegyes intenzitású koreográfiák
	4.	Előző évben tanult mesekoreográfiák felidézése 3 db

		Vidor, Szende, Barbatrükk – vegyes intenzitású koreográfiák
Október	**1.**	Szőlő lépés-keresztlépés (1 új koreográfia + mondóka)- alacsony intenzitású „Itóka, pityóka. Itóka, pityóka.”
	2.	Gorilla (1 új +1 régi koreográfia+ mondóka) – alacsony intenzitású „Kar-kar-huh-huh” 1X8 ütem
	3.	Bokszoló kenguru (1 új + 2 régi +mondóka)- alacsony intenzitású koreográfia „Nyuszika pif, Nyuszika paf, sakál pif-paf, Sakál pif-paf”
	4.	Ismétlés – szőlő lépés, gorilla, bokszoló kenguru
November	**1.**	Delfin (1 új+ 3 régi +mondóka) – vegyes intenzitású koreográfia „Terpesz, zár, fordul, hullám, hullám.”
	2.	Nyuszika (1 új + 1 régi+ 1 gyerekek által választott + mondóka) – magas intenzitású „Szatyor,szatyor, szatyor, szatyor, szia Malacka, szia Malacka.”
	3.	Izgága giliszta (1 új + 2 régi + mondóka) – magas intenzitású koreográfia „ Izeg, mozog zizike, izeg, mozog zizike.”
	4.	Tigris (1 új + 2 régi + mondóka) – magas intenzitású „Grrr….,lapulok. 2X.”
December	**1.**	Szőlő, gorilla, bokszoló kenguru ismétlése
	2.	Delfin, nyuszika, izgága giliszta ismétlése
	3.	Gyerekek által választott koreográfiák ismétlése
Január	**1.**	Ismétlés szabadon választott 3-4 koreográfia
	2.	Zsiráf (1 új + 2 régi + mondóka) – alacsony intenzitású koreográfia „Ágas-bogas ez a fa, Zsiráf Zsiga mutatja.”
	3.	Hófehérke (1 új mesekoreográfia + mondóka) – vegyes intenzitású „Hófehérke a nevem, hófehér a tenyerem.” 2X8 ütem
	4.	Gonosz mostoha (1 új mesekoreográfia + mondóka) – vegyes intenzitású „Tükröm, tükröm mondd meg nékem, ki a legszebb a vidéken?”
Február	**1.**	Morgó (1 új mesekoreográfia + mondóka) – vegyes intenzitású „Morgó törpe az én nevem, most azonnal nagy rend legyen!”
	2.	Kuka (1 új mesekoreográfia + mondóka) – vegyes intenzitású „Kuka, Kuka mit csinálsz? Szamárfülből csutorát!”
	3.	Ismétlés (Hófehérke, Gonosz mostoha)
	4.	Ismétlés (Morgó, Kuka)

Március	**1.**	Ismétlés állatkoreográfiák 4 db
	2.	Ismétlés állatkoreográfiák 4 db
	3.	Kis hableány (1 új mesekoreográfia + mondóka) – vegyes intenzitású „Kicsi vagyok én, majd megnövök én, mint a hullám a habokból, majd kibújok én!”
	4.	Vízi boszorka (1 új mesekoreográfia + mondóka) – alacsony intenzitású „tekerem mérgem, kavarom szépen!”
Április	**1.**	Muréna (1 új mesekoreográfia + 1 régi +mondóka)- alacsony intenzitású (duplázás tanítása) „ Nyit-nyit, zár-zár. Muréna a mázsás sáfár.”
	2.	Ismétlés Kis hableány, Vízi boszorka
	3.	Ismétlés gyerekek által választott 3-4 mesekoreográfia
Május	**1.**	Bevezetés a verses koreográfiákba – Bíztatás (1 új verses koreográfia + mondóka) – alacsony intenzitású „Hét púpú zivatar, felássuk a kertet. ki dolgozni nem akar gyümölcsöt se nyelhet.”
	2.	Gyakorlás – Bíztatás verses koreográfia
	3.	Ismétlés – Bíztatás verses koreográfia + 1 régi állatkoreográfia
	4.	Ismétlés az idei évben tanult koreográfiákból 4-5
Június	**1.**	Gyerekek által választott koreográfiák önálló bemutatása, gyakorlása
	2.	Gyerekek által választott koreográfiák önálló bemutatása, gyakorlása

Fantázia gyermek aerobik 3. osztály - heti 1 óra

Hónap	Óra	Óra anyaga
Szeptember	**1.**	Játékos mozgás mondókával kisérve „ Jaj de nagy az elefánt…, Álljunk fel iskolások…stb”
	2.	Előző évben tanult állatkoreográfiák felidézése 4 db (gorilla, bokszoló kenguru, delfin, nyuszika)
	3.	Előző évben tanult állatkoreográfiák felidézése 4 db (szőlőlépés, tigris, zsiráf, izgága giliszta)
	4.	Előző évben tanult mesekoreográfiák felidézése 3 db (Hófehérke, Gonosz mostoha, Morgó)
Október	**1.**	Előző évben tanult mesekoreográfiák felidézése 3 db (Kis hableány, Vízi boszorka, Muréna)
	2.	Griffmadár (1 új koreográfia + 2 régi+ mondóka) – vegyes intenzitású „Sasszé, hinta,hinta, hinta. 2X”
	3.	Hipi-gupi (1 új + 2 régi + mondóka) – vegyes intenzitású „Hipi-gupi a nevem, hipi-hupás a fejem.”
	4.	Rózsaszín párduc (1 új + 2 régi + mondóka) – vegyes intenzitású koreográfia

		„ Csip-csap, lépked, hetyke, délceg.”
November	**1.**	Pufogó vipera (1 új + 2 régi+ mondóka) – vegyes intenzitású koreográfia „Csúszik, mászik, piff, paff. 2X”
	2.	Szöcske (1 új + 2 régi + mondóka) – magas intenzitású koreográfia „Elöl, oldalt, hátul, zár, a kis szöcske szökell már.”
	3.	Orrszarvú (1 új + 2 régi + mondóka) – magas intenzitású koreográfia „Orrom erős, szívem kemény, én vagyok az orros tehén.”
	4.	Ismétlés (Griff, Hippi-guppi, Rózsaszín párduc)
December	**1.**	Ismétlés (Puffogó vipera, szöcske, orrszarvú)
	2.	Öreg király (1 új mesekoreográfia + mondóka) – vegyes intenzitású „Öreg király nem vén király, ide-oda ugrat lován.”
	3.	Ismétlés mesekoreográfia + 2 régi
Január	**1.**	Ismétlés gyerekek által választott koreográfiák 3-4 db
	2.	Pletykázó asszonyok (1 új vers koreográfia) – vegyes
		intenzitású „Juli néni, Kati néni letye-petye lepetye, (szünet) üldögélnek a sarokba, jár a nyelvük, mint a rokka letye-petye lepetye.”
	3.	Ismétlés vers koreográfia – Juli néni……
	4.	Gyakorlás vers koreográfia + 3 régi
Február	**1.**	Regélő (1 új vers koreográfia) – vegyes intenzitású „Három görbe legényke-ke, róka rege róka, tojást lopott ebédre-re róka rege róka, lett belőle rántotta-ta róka rege róka, a kutya lerántotta-ta róka rege róka.”
	2.	Gyakorlás Regélő vers koreográfia
	3.	Gyakorlás Regélő vers koreográfia
	4.	Ismétlés Regélő + Juli néni verskoreográfiák
Március	**1.**	Haragosi (1 új vers koreográfia) – vegyes intenzitású „Fut, robog a kicsi kocsi rajta ül a Haragosi din don diridongó ha kiborul az a kocsi leröpül a Haragosi din don diridongó.”
	2.	Gyakorlás Haragosi vers koreográfia
	3.	Gyakorlás Haragosi vers koreográfia
	4.	Ismétlés eddig tanult állatkoreográfiák közül 4-5 db
Április	**1.**	Gyerekek által választott koreográfiák ismétlése 4-5 db
	2.	Csiribiri (1 új vers koreográfia) – vegyes intenzitású „Csiribiri, csiribiri zabszalma (szünet) négy csillag közt alszom ma (szünet) csiribiri, csiribiri bojtorján (szünet) lélek lép a lajtorján.”
	3.	Gyakorlás Csiribiri vers koreográfia
	4.	Gyakorlás Csiribiri vers koreográfia

Május	**1.**	Mint a mókus fenn a fán …. 6X8 ütemes tornagyakorlat – alacsony intenzitású.
	2.	Gyakorlás –Mint a mókus
	3.	Ismétlés verses koreográfiák 3 db
	4.	Ismétlés –Mint a mókus + 2 régi szabadon választott
Június	**1.**	Gyerekek által választott koreográfiák bemutatása (önállóan)
	2.	Gyerekek által választott koreográfiák bemutatása (önállóan)

2.3.4.2. Játékos mozgásfejlesztő óra tanmenet - mozgáskottára építve.

Felmenő rendszerben lép be a fantázia gyermek aerobik helyett a 2015/2016. tanévtől.

Heti 1 óra, 1.,2.,3. évfolyamon

Mozgáskotta módszer bevezetése – Mozgáskotta alapú komplex személyiségfejlesztés

Játékos Mozgáskotta foglalkozás az 1.-3. évfolyamokon heti 1 óra

Iskolánk a 2014/2015-ös tanév folyamán ismerkedett meg Magyar Gábor Mozgáskotta módszerével, és a TÁMOP-3.1.6-11/1-2011-0003 pályázat lehetőséget biztosított két mozgáskotta iskolai készlet beszerzésére.

A Mozgáskotta módszer hatékony segítséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek célzott fejlesztésében, mert a módszer pszichológiai megközelítése szerint alkalmas a meghatározott ismeretek, jártasságok, készségek kibontakoztatására, differenciált fejlesztésére.

Alappillérei a mozgás és a játék. A módszer gyakorlatában az érzelmek, az ismeretek, a figyelem, a gondolkodás, a számolási készség fejlődése, s az emlékezet fejlesztése legalább akkora jelentőséggel bírnak, mint maga a mozgás kivitelezése.

A Mozgáskotta módszer nem csupán a mozgások térbeli és időbeli szerkezetére és a teljesítményekre koncentrál, hanem a mozgásos tevékenységet megvalósító gyermek személyiségének komplex fejlesztése ugyanolyan hangsúlyt kap, mint maga a konkrét mozgásteljesítmény.

A Mozgáskotta módszer jelentősége:

- Mozgásos tevékenységbe integráltan, komplex módon jelennek meg a különböző fejlesztési területek.
- A széleskörű játékos fejlesztési formák megteremtik annak lehetőségét, hogy minden gyermek sikerélményhez jusson, ami további motivációs bázisul szolgál.

- Speciális jelrendszere lehetőséget biztosít az autizmussal élő és kommunikációs nehézségekkel küzdő tanulóink integrált foglalkoztatására, fejlesztésére.

A Mozgáskotta órák célkitűzései:

- mozgásos készségek fejlesztése
- mozgáskoordináció fejlesztése
- ritmusfejlesztés
- elemi számolási készség fejlesztése
- gondolkodási funkciók fejlesztése
- testséma fejlesztése
- emlékezet fejlesztése
- figyelem fejlesztése
- percepciófejlesztés
- kommunikációs készségek fejlesztése
- sikerélmény biztosítása
- személyiségfejlesztés
- együttműködés fejlesztése

Mozgáskotta 1. osztály / heti 1 óra / összesen 36 óra

óraszám	**tananyag**	**tanulói tevékenység**	**eszközök**
1.	Eszközök megismerése.	Játékok a mozgáskotta eszközeivel.	marokzsák készlet
2.	Járások előre.	Mezítláb járás a szőnyegen, tapsra megállás.	szőnyeg
3.	Járások előre akadályok között.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között.	szőnyeg, marokzsák készlet
4.	Piros szín felismerése, megnevezése.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között, tapsra állj a pirosra! Mondd, hogy ***piros***!	szőnyeg, marokzsák készlet
5.	Mászás. Keresztező mozgások.	Mászásban a ***piros*** marokzsákok összegyűjtése.	marokzsák készlet
6.	Kék szín felismerése, megnevezése. Járások.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között, tapsra állj a kékre! Mondd, hogy ***kék***!	szőnyeg, marokzsák készlet

7.	Mászás. Keresztező mozgások.	Mászásban a ***kék*** marokzsákok összegyűjtése.	marokzsák készlet
8.	Marokzsák elkapása.	Marokzsák elkapása, szín megnevezése: ***piros, kék.***	marokzsák készlet
9.	Nagymozgások fejlesztése: mászás „kutyában.	Mászva („kutyában") odahozzák a hátukon a marokzsákot, és megnevezik a színét: ***piros, kék***.	marokzsák készlet
10.	Egyensúly fejlesztése, színek gyakorlásával.	Arra a színre állj, amit mutatok! Milyen színű? ***Piros, kék*** megnevezése, egyeztetése.	marokzsák készlet
11.	Egyensúly fejlesztése, ritmikus sorok gyakorlásával.	***Piros, kék ritmikus soron*** való lépegetés, színek megnevezése.	marokzsák készlet
12.	Piros-kék ritmikus sor lejárása váltott lábbal.	***Piros, kék ritmikus soron*** való lépegetés, színek megnevezése.	marokzsák készlet
13.	Szökdelés páros lábon, trambulinon.	Szökdelés páros lábon, a trambulinon.	trambulin
14.	Szökdelés páros lábon, talajon.	Szökdelés páros lábon, a szőnyegen.	szőnyeg
15.	Szökdelés páros lábon akadály fölött.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett.	marokzsák készlet
16.	Szökdelés páros lábon akadály fölött, piros-kék ritmikus sor leolvasása.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben mondják a marokzsák színét (***piros-kék ritmikus sor***).	marokzsák készlet
17.	Szökdelés páros lábon akadály fölött, piros-kék ritmikus sor leolvasása.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben mondják a marokzsák színét (***piros-kék ritmikus sor***).	marokzsák készlet
18.	Járások gyakorlása.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között, tapsra állj a zöldre! Mondd, hogy ***zöld***!	szőnyeg, marokzsák készlet
19.	Gurulás gyakorlása.	Gurulásban a ***zöld*** marokzsákok összegyűjtése.	marokzsák készlet
20.	Futások, gyors megállás, elindulás jelre. Színek felismerése, autós játék.	A gyerekek körbe futnak, és ha a ***piros*** marokzsákot emelem föl, megállnak, ha a ***zöld***et, elindulhatnak.	marokzsák készlet
21.	Futások, gyors megállás, elindulás jelre. Színek felismerése, autós játék.	A gyerekek körbe futnak, és ha a ***piros*** marokzsákot emelem föl, megállnak, ha a ***zöld***et, elindulhatnak.	marokzsák készlet

22.	Irányok gyakorlása. Lépések oldalra.	Jobbra a kék, balra a piros marokzsák van. A gyerekek középen állnak, és az utasítás szerint felváltva lépnek a ***piros***, majd a ***kék*** marokzsákra.	marokzsák készlet
23.	Irányok gyakorlása. Lépések balra, jobbra.	Jobbra a kék, balra a piros marokzsák van. A gyerekek középen állnak, és az utasítás szerint felváltva lépnek ***balra*** a ***piros***, majd ***jobbra*** a ***kék*** marokzsákra.	marokzsák készlet
24.	Irányok gyakorlása. Szökdelés oldalra.	Jobbra a kék, balra a piros marokzsák van. A gyerekek középen állnak, és az utasítás szerint felváltva szökdelnek ***balra*** a ***piros,*** majd ***jobbra*** a ***kék*** marokzsákra.	marokzsák készlet
25.	Járások akadályok között.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között, tapsra állj a sárgára! Mondd, hogy ***sárga***!	szőnyeg, marokzsák készlet
26.	Pók-rák járások gyakorlása.	Pókban-rákban a ***sárga*** marokzsákok összegyűjtése.	marokzsák készlet
27.	Egyensúly fejlesztése.	Egyesével a fejükre teszik a ***zöld*** és a ***sárga*** marokzsákokat a gyerekek, és így gyűjtik össze.	marokzsák készlet
28.	Szabályjáték. Nagymozgások fejlesztése.	***Kék-zöld differenciálása***. Ha kéket mutatok, leguggolnak, ha zöldet, magas kéztartással lábujjhegyre állnak.	marokzsák készlet
29.	Szökdelés páros lábon.	***Kék-zöld differenciálása***. Mondják a marokzsák színét, ami felett átugranak.	marokzsák készlet
30.	Érzékelés fejlesztése. Testrészek gyakorlása.	Marokzsákkal végigütögetik a megnevezett testrészeiket.	marokzsák készlet
31.	Érzékelés fejlesztése, vonatos játék.	A gyerekek egymás mögött ülnek, és az előttük ülő hátát ütögetik a marokzsákkal, majd mindenki megfordul, és újra eljátsszák. „Megy a vonat kereke” mondóka.	marokzsák készlet
32.	Nagymozgások fejlesztése: kúszás.	Kúszva, egyesével gyűjtik a marokzsákokat,	marokzsák készlet

		majd ***színek szerint szétválogatják és halmazokat alkotnak*** belőle.	
33.	Nagymozgások fejlesztése: kúszás, gurulás.	Kúszva, gurulva, egyesével gyűjtik a marokzsákokat, majd ***színek szerint halmazokat alkotnak belőle.***	marokzsák készlet
34.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó
35.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett, gerendán egyensúlyozás.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó, gerenda
36.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett, gerendán egyensúlyozás.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó, gerenda

Mozgáskotta 2. osztály / heti 1 óra / összesen 36 óra

óraszám	**tananyag**	**tanulói tevékenység**	**eszközök**
1.	Eszközök megismerése.	Játékok a mozgáskotta eszközeivel.	marokzsák készlet, dobogó, egyensúlyozó pad
2.	Járások előre akadályok között.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között.	szőnyeg, marokzsák készlet
3.	„Babzsákfoglaló” játék.	Mezítláb járás a szőnyegen, marokzsákok között, tapsra állj egy babzsákra! Mondd, hogy ***milyen színű?***	szőnyeg, marokzsák készlet
4.	Futások, gyors megállás, elindulás jelre. Színek felismerése, autós játék.	A gyerekek körbe futnak, és ha a ***piros*** marokzsákot emelem föl, megállnak, ha a ***zöld***et, elindulhatnak. Ütközni tilos!	marokzsák készlet
5.	Nagymozgások fejlesztése: kúszás, gurulás.	Kúszva, gurulva, egyesével gyűjtik a marokzsákokat, majd ***színek szerint halmazokat alkotnak belőle.***	marokzsák készlet
6.	Nagymozgások fejlesztése: kúszás, gurulás.	Kúszva, gurulva, egyesével gyűjtik a marokzsákokat, majd **megszámlálják. Hány darabot gyűjtöttél? Tapsolj ugyanannyit!**	marokzsák készlet

7.	Mászás. Keresztező mozgások.	Mászásban a marokzsákok összegyűjtése, **megszámlálása. Hányat gyűjtöttél? Tapsolj ugyanannyit!**	marokzsák készlet
8.	Marokzsák dobása. Elengedés, elkapás gyakorlása.	Páros játék.	marokzsák készlet
9.	Marokzsák dobása kétkezes alsó dobással.	Páros játék. Kétkezes alsó dobás gyakorlása.	marokzsák készlet
10.	Mászás. Keresztező mozgások.	Mászásban a marokzsákok összegyűjtése, **megszámlálása. Hányat gyűjtöttél? Tapsolj ugyanannyit! A marokzsák jeleinek felismerése. Milyen állat van rajta?**	marokzsák készlet
11.	Mászás. Keresztező mozgások gyakorlása.	Mászásban a marokzsákok összegyűjtése, **megszámlálása. A marokzsák jeleinek felismerése. Milyen állat van rajta? Mit csinál? Mozdulatok utánzása.**	marokzsák készlet
12.	Szökdelés páros lábon trambulinon.	Szökdelés páros lábon a trambulinon.	trambulin
13.	Szökdelés páros lábon talajon.	Szökdelés páros lábon a szőnyegen.	szőnyeg
14.	Szökdelés páros lábon akadály fölött.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben mondják a marokzsák színét. **Milyen színű?**	marokzsák készlet
15.	Szökdelés páros lábon akadály fölött.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben mondják a marokzsák színét, és az állat nevét. **Milyen színű? Milyen állat?**	marokzsák készlet
16.	Szökdelés páros lábon akadály fölött.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben mondják a marokzsák színét, és az állat nevét. **Milyen színű? Milyen állat?**	marokzsák készlet
17.	Szökdelés páros lábon akadály fölött.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben utánozzák az állatok mozdulatait. **Mit csinál?**	marokzsák készlet
18.	Egyensúlyfejlesztő gyakorlatok.	Fellépés, lelépés a dobogóra.	dobogó
19.	Egyensúlyfejlesztő gyakorlatok.	Járás földön kötél mellett.	kötél

20.	Egyensúlyfejlesztő gyakorlatok.	Járás földön kötélen.	kötél
21.	Egyensúlyfejlesztő gyakorlatok.	Egyensúlyozás, járás gerendán.	gerenda
22.	Irányok gyakorlása.	A gyerekek a babzsák mögött állnak. Az utasítások alapján ugranak **mögé, elé, mellé jobbra, balra.**	marokzsák készlet
23.	Irányok gyakorlása.	A gyerekek a babzsák mögött állnak. Az utasítások alapján ugranak **mögé, elé, mellé jobbra, balra.**	marokzsák készlet
24.	Futójátékok. Marokzsákok gyűjtése.	Jelre meg kell keresni a földön levő marokzsákok közül azt, amelyik állat mozdulatát mutatom. **Csoportosítsd színek szerint! Számláld meg, hányat gyűjtöttél!**	marokzsák készlet
25.	Futójátékok. Marokzsákok gyűjtése.	Jelre meg kell keresni a földön levő marokzsákok közül azt, amelyik állat mozdulatát mutatom. **Csoportosítsd színek szerint! Számláld meg, hányat gyűjtöttél!**	marokzsák készlet
26.	Dobás, gurítás gyakorlása.	Páros játék: labda gurítása, marokzsák dobása.	marokzsák készlet kislabda
27.	Dobás, gurítás gyakorlása.	Páros játék: labda gurítása, és marokzsák dobása egyszerre. Figyelemfejlesztő játék: „a labda gurul, a babzsák repül”.	marokzsák készlet kislabda
28.	Nagymozgások fejlesztése. Akadály pálya.	Egyensúlyozó pályán tartva a sorban a helyüket mennek végig a gyerekek.	dobogó, gerenda, trambulin, ferdepad
29.	Nagymozgások fejlesztése. Akadály pálya.	Egyensúlyozó pályán tartva a sorban a helyüket mennek végig a gyerekek.	dobogó, gerenda, trambulin, ferdepad
30.	Érzékelés fejlesztése. Testrészek gyakorlása.	Marokzsákkal végigütögetik a megnevezett testrészeiket.	marokzsák készlet
31.	Érzékelés fejlesztése, vonatos játék.	A gyerekek egymás mögött ülnek, és az előttük ülő hátát ütögetik a marokzsákkal, majd mindenki megfordul, és újra eljátsszák. „Megy a vonat kereke” mondóka.	marokzsák készlet
32.	Egykezes felsődobás	Célba dobás marokzsákokkal.	marokzsák
33.	Egykezes alsódobás	Célba dobás marokzsákokkal.	marokzsák

34.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó
35.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett, gerendán egyensúlyozás.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó, gerenda
36.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett, gerendán egyensúlyozás.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó, gerenda

Mozgáskotta 3. osztály / heti 1 óra / összesen 36 óra

óraszám	**tananyag**	**tanulói tevékenység**	**eszközök**
1.	Eszközök megismerése.	Játékok a mozgáskotta eszközeivel.	marokzsák készlet, dobogó, egyensúlyozó pad, lábjelek
2.	Futások, gyors megállás, elindulás jelre. Színek felismerése, autós játék.	A gyerekek körbe futnak, és ha a ***piros*** marokzsákot emelem föl, megállnak, ha a ***zöld***et, elindulhatnak. Ütközni tilos!	marokzsák készlet
3.	Lábjelek megismerése, mozgáskotta lejárása: állatok jelei.	A mozgáskotta lábjelei közül az állatok jelein végigmennek, a gyerekek, és az állatmozdulatokat utánozzák.	lábjelek
4.	Állatmozdulatok utánzása, lábjelek olvasása.	Szökdelés az állatok lábjelein, közben utánozzák az állatok mozdulatait.	lábjelek
5.	Irányok gyakorlása.	A gyerekek a babzsák mögött állnak. Az utasítások alapján ugranak **mögé, elé, mellé jobbra, balra.**	marokzsák készlet
6.	Lábjelek olvasása, lejárása: jobb-bal láb.	A **kékre jobb** lábbal, a **pirosra bal** lábbal kell lépni.	lábjelek
7.	Lábjelek olvasása, lejárása: jobb-bal láb.	A kékre **jobb lábbal**, a **pirosra bal** lábbal kell lépni.	lábjelek
8.	Lábjelek olvasása, lejárása: jobb láb, bal láb, páros láb.	A kékre **jobb lábbal**, a **pirosra bal** lábbal, a kétszínű – **piros/kék-re két lábbal** kell lépni.	lábjelek

9.	Lábjelek olvasása, lejárása: jobb láb, bal láb, páros láb.	A kékre **jobb lábbal**, a **pirosra bal** lábbal, a kétszínű – **piros/kék-re két lábbal** kell lépni.	lábjelek
10.	Szökdelés a lábjelek alapján.	A kékre **jobb lábbal**, a **pirosra bal** lábbal, a kétszínű – **piros/kék-re két lábbal** kell ugrani.	lábjelek
11.	Szökdelés a lábjelek alapján, forgásokkal.	A kékre **jobb lábbal**, a **pirosra bal** lábbal, a kétszínű – **piros/kék-re két lábbal** kell ugrani, a forgás jelén a lábjelnek megfelelően forogni kell.	lábjelek
12.	Szökdelés páros lábon, trambulinon.	Szökdelés páros lábon, a trambulinon.	trambulin
13.	Terpesz-zár, szökdelés marokzsák fölött.	A gyerekek átugranak a marokzsákok felett, és közben mondják a marokzsák színét. **Milyen színű?**	marokzsák készlet
14.	Terpesz-zár, szökdelés a lábjelek alapján.	A lábjelek egymás mellett, illetve egymás mögött vannak.	lábjelek
15.	Egyensúly fejlesztése, gerenda gyakorlatok.	Kúszás, mászás gerendán.	gerenda
16.	Egyensúly fejlesztése, gerenda gyakorlatok.	Mászás, járás gerendán.	gerenda
17.	Érzékelés fejlesztése. Testrészek gyakorlása.	Marokzsákkal végigütögetik a megnevezett testrészeiket.	marokzsák készlet
18.	Érzékelés fejlesztése, vonatos játék.	A gyerekek egymás mögött ülnek, és az előttük ülő hátát ütögetik a marokzsákkal, majd mindenki megfordul, és újra eljátsszák. „Megy a vonat kereke” mondóka.	marokzsák készlet
19.	Irányok gyakorlása.	A gyerekek a babzsák mögött állnak. Az utasítások alapján ugranak **mögé, elé, mellé jobbra, balra.**	marokzsák készlet
20.	Irányok gyakorlása.	A gyerekek a babzsák mögött állnak. Az utasítások alapján ugranak **mögé, elé, mellé jobbra, balra.**	marokzsák készlet

21.	Kéz-láb függetlenítő gyakorlatok.	Az egyik lábbal előre-hátra lépnek, a kezükkel váltakozva vállbokszolást végeznek. (Egyik kar behajlít, és vállboksz, a másik kar a test mellett, majd csere.)	
22.	Kéz-láb függetlenítő gyakorlatok.	Terpesz-zár ugrás közben a kezükkel malomkörzést végeznek.	
23.	Figyelemfejlesztő gyakorlatok.	Lábjelek alapján szökdelések, közben a lábjelek mellett elhelyezett babzsákok színét kell mondani.	lábjelek, marokzsákok
24.	Figyelemfejlesztő gyakorlatok.	Azt csináld amit mondok/ azt csináld amit mutatok – játék.	
25.	Lábjelek – kézjelek: összetett feladatok.	A lábjelek mellett elhelyezett marokzsákokon lévő állatok mozdulatait utánozva kell végigmenni a lábjeleken.	lábjelek, marokzsákok
26.	Lábjelek – kézjelek: összetett feladatok.	A lábjelek mellett elhelyezett marokzsákokon lévő állatok mozdulatait utánozva kell végigmenni a lábjeleken.	lábjelek, marokzsákok
27.	Dobás, gurítás gyakorlása.	Páros játék: labda gurítása, és marokzsák dobása egyszerre. Figyelemfejlesztő játék: „a labda gurul, a babzsák repül”.	marokzsák készlet kislabda
28.	Nagymozgások fejlesztése. Akadály pálya.	Egyensúlyozó pályán tartva a sorban a helyüket mennek végig a gyerekek.	dobogó, gerenda, trambulin, ferdepad
29.	Nagymozgások fejlesztése. Akadály pálya.	Egyensúlyozó pályán tartva a sorban a helyüket mennek végig a gyerekek.	dobogó, gerenda, trambulin, ferdepad
30.	Érzékelés fejlesztése. Testrészek gyakorlása.	Marokzsákkal végigütögetik a megnevezett testrészeiket.	marokzsák készlet
31.	Érzékelés fejlesztése, vonatos játék.	A gyerekek egymás mögött ülnek, és az előttük ülő hátát ütögetik a marokzsákkal, majd mindenki megfordul, és újra eljátsszák. „Megy a vonat kereke” mondóka.	marokzsák készlet
32.	Egykezes felsődobás	Célba dobás marokzsákokkal.	marokzsák
33.	Egykezes alsódobás	Célba dobás marokzsákokkal.	marokzsák
34.	Lábjelek – kézjelek: összetett feladatok.	A lábjelek mellett elhelyezett marokzsákokon lévő	lábjelek, marokzsákok

		állatok mozdulatait utánozva kell végigmenni a lábjeleken.	
35.	Lábjelek – kézjelek: összetett feladatok.	A lábjelek mellett elhelyezett marokzsákokon lévő állatok mozdulatait utánozva kell végigmenni a lábjeleken.	lábjelek, marokzsákok
36.	Nagymozgások fejlesztése, akadálypálya.	Fellépés, lelépés a kis és a nagydobogóra, szökdelés a marokzsákok felett, gerendán egyensúlyozás.	marokzsák készlet, kis dobogó, nagy dobogó, gerenda

2.3.4.3. Néptánc tanmenet

Néptánc 4.osztály (heti 1óra/ összesen 36 óra)

hónap	**óra**	**Bemelegítés**	**Motívumfűzések**	**Játék**
Szeptember 10%	1.	Járás negyed értékű hangjegyekre	Motívumfűzés: „Elmentem én Töröcskére…	„Tekeredik a kígyó…”
	2.	Járás negyed értékű hangjegyekre, ugyanez tapssal	Motívumfűzés: „A nyulacska kicsike…”	Kiszámolós párcserélős játékok
	3.	Járás negyed tapssal kísérve Hallgatjuk a népdalt, vagy népzenét és tapsoljuk, majd visszadobogjuk a dal ritmusát	Kapuzás körben és oszlopban	Kiszámolók tanulása „ Túró tekenő”
	4.	Járás nyolcad értékű hangjegyekre, ugyanez tapssal kísérve	Egyes csárdás jobbra-balra	Eddig tanultak ismétlése
Október 10%	1.	A hallott zenét, ill. népdalt tá- tá ritmusú tapssal kísérjük	Egyes csárdás jobbra-balra, tovahaladva	Csigába tekeredés:” Csivirintem”
	2.	Járás futás zenére, játékos utánzó szabadgyakorlatok: -sótörés, - kocsikázás mondókára	Eddig tanultak ismétlése	Kiszámolók tanulása „Sárga lábú kiskakas”
	3.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok – ugrások, ruggózások	Egyes csárdás sarokemelgetővel, höcögővel, két lépés csárdás ingó lépéssel, höcögővel, sétával	Eddig tanultak ismétlése

	4.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok – ugrások, rugózások	Cifra helyben ti-ti tá tapssal kísérve	Vonulós játékok
November 10%	1.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok zenére	Egyszerű cifra változatok tanulása	Kiszámolós párcserélős játékok Kiszámolók ismétlése
	2.	Negyed járás saját énekre	Motívum: „Zöld erdőben…”	Vonulós játékok: ”Kőketánc”
	3.	Negyed járás saját énekre és a dallam ritmusának tapsolása	Gyakorlás: „Zöld erdőben…”	
December 10%	1.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok zenére	Mondókák kiszámolók tanulása	Párválasztó játékok
	2.	Negyed járás saját énekre és a dallam ritmusának tapsolása: saját ének kísérése ti-ti tá ritmusú tapssal	Improvizáció az eddig tanul t motívumokból / csárdás, höcögő/	Eddig tanult játékok ismétlése
	3.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok zenére	Cifra gyakorlása tapssal kísérve	Eddig tanult játékok ismétlése
Január 10%	1.	Hangjegyérték gyakorlatok járása különböző tempóban: lassú - közepes - gyors	Egyszerű cifra változatok Ismétlés: Egyes csárdás	Felelgetős játékok:” Volt- e itt az úr?”
	2.	Hangjegyérték gyakorlatok járása különböző tempóban: lassú - közepes - gyors	Motívumfűzés: „Erre gyere …”	Előző órán tanult ismétlése
	3.	Járás futás zenére	Utánzó, és páros szabad gyakorlatok	Felelgetős játékok: „ Főzzünk, főzzünk …”
	4.	Járás futás zenére	„ Erre gyere…” c. motívumfűzés gyakorlása	Gyakorlás
Február 10%	1.	Futások: - gyors irányváltással, - alakzatokban, - hullámvonalban	Eddig tanult motívumfűzések ismétlése Új motívum: rida lépés	Játékfűzés: „Hajlik a meggyfa”
	2.	Futások: gyors irányváltással, - alakzatokban, - hullámvonalban	Rida lépés gyakorlása	Gyakorlás
	3.	Szökdelések, játékos páros gyakorlatok	Dal tanulása: „Vígan vígan…”	Fogócska: „Fészekfogó”

	4.	Szökdelések, játékos páros gyakorlatok		Ügyességi játékok fiúknak: „Tücsköt ringatok”
Március 10%	1.	Járás futás feladatokkal	Rida lépés gyakorlása	Lány játékok:” Kocsis kocsis komámasszony”
	2.	Járás negyed értékű hangjegyekre, ugyanez tapssal	Szabad tánc a tanult motívumokkal	Fogócska: Fészekfogó
	3.	Járás negyed tapssal kísérve Hallgatjuk a népdalt, vagy népzenét és tapsoljuk, majd visszadobogjuk a dal ritmusát	Szabad tánc ugrós motívumokkal párosan egymással szemben	Szarkatánc:” Vékony vászon lepedő”
	4.	Járás nyolcad értékű hangjegyekre, ugyanez tapssal kísérve	Szökdelés irányváltással, vagy leguggolással	Szerepjátszó: „Most viszik…”
Április 10%	1.	A hallott zenét, ill. népdalt tá- tá ritmusú tapssal kísérjük	Ritmikai gyakorlatok ismétlése	Fogócska játékok
	2.	Járás futás zenére, játékos utánzó szabadgyakorlatok: -sótörés, - kocsikázás mondókára	Új motívum: Lengető	Mondókák tanulása
	3.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok – ugrások, - rugózások	Lengető gyakorlása	Páros fogók
Május 15%	1.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok zenére	Lengető változatok tanulása	Párválasztó játékok
	2.	Negyed járás saját énekre és a dallam ritmusának tapsolása - saját ének kísérése ti-ti tá ritmusú tapssal	Improvizáció az eddig tanult motívumokból / csárdád, cifra, höcögő, rida, lengető/	Eddig tanult játékok ismétlése
	3.	Mozgásos dinamikus gyakorlatok zenére	Lengető változatok tanulása: - lengető cifrával	Mondókák tanulása: „ Így tedd rá…”
	4.	Járás futás feladatokkal - galopp szökdelés irányváltással - ugrós különböző kartartásokkal	Lengető változatok tanulása - lengető höcögővel	Szerepjátszó utánzó játékok „Katica szállj el…”
Június 5%	1.	Járás futás zenére feladatokkal	Lengető változatok ismétlése	Fogócska játékok
	2.	Járás futás zenére	Az egész évben tanult ritmikai gyakorlatok ismétlése	Az évben tanult játékok ismétlése

			Rögtönzések, improvizáció ugrós zenére	

Néptánc tanmenet - 5. osztály

hó nap	óra	**Bemelegítés**	**Motívumfűzés**	**Játék**
Szeptember 10%	1.	Járás futás zenére Járás közben feladat: - óriás járás - törpe járás - külső belső talpél Légzőgyakorlatok Szabadgyakorlatok	A 4. osztályban tanult motívumfűzések ismétlése	A 4. osztályban tanult játékok ismétlése
	2.	Járás futás zenére Járás közben feladat: - óriás járás - törpe járás - külső, belső talpél Légzőgyakorlatok Szabadgyakorlatok	A 4. osztályban tanult motívumfűzések ismétlése	A 4. osztályban tanult játékok ismétlése
	3.	Járás futás zenére Járás közben feladat: - óriás járás - törpe járás - külső belső talpél Légzőgyakorlatok Szabadgyakorlatok	Improvizáció az egyszerű ugrós motívumokból / cifra oldalt/	Mondókák ismétlése „Jancsi bácsi” „Fenem, fenem”
	4.	Járás futás zenére feladatokkal	Improvizáció az egyszerű ugrós motívumokból / cifra előre hátra, dudálás, lengető/	Kiszámolók ismétlése
Október 10%	1.	Járás futás zenére feladatokkal - futás körben - futás sorban - futás eszközökkel	Szabad tánc egyszerű ugrós motívumokból párosan egymással szemben /lány keze csípőn, fiú keze hátul csukló fogásban vagy szabadon/	Szerepjátszó „Most viszik Danikáné lányát”
	2.	Járás futás zenére feladatokkal - futás körben - futás sorban futás eszközökkel	Szabad tánc egyszerű ugrós motívumokból párosan egymással szemben /lány keze csípőn, fiú keze hátul csukló fogásban vagy szabadon/	Szarka tánc „ Vékony vászon lepedő”
	3.	Szökdelés irányváltással leguggolással	Páros ugrós motívumok tanulása, a motívumok kötése gyakorlása „ Derék gyerek…”	Gyakorlás eddig tanult játékokból

	4.	Szökdelés irányváltással leguggolással	Páros ugrós motívumok tanulása, a motívumok kötése gyakorlása „ Derék gyerek…”	Gyakorlás eddig tanult játékokból
November 10%	1.	Járás futás zenére Járás feladatokkal	„Télen tetűt teleltettem…” csárdás / höcögő / cifra	Szerepjátszó utánzó játékok
	2.	Járás futás zenére Járás feladatokkal	-lengető -láb alatti csapó	Fogócska „Fészekfogó”
	3.	Járás futás zenére Járás feladatokkal	- csapásoló -térdütögető	Fogócska „Fészekfogó”
December 10%	1.	Futás járás zenére feladatokkal	Szabad tánc ugrós motívumokból, párosan egymással szemben	Ismétlés
	2.	Futás járás zenére feladatokkal	Tanult táncfűzések ismétlése / cifra, rida/	Kergetőző „ Tüzet viszek…”
	3.	Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok	Tanult táncfűzések ismétlése / cifra, rida/	Kergetőző „ Tüzet viszek…”
Január 10%	1.	Páros fogó /Kocsizás/	Tanult táncfűzések ismétlése / cifra, rida/	Szerepjátszó: „Kecske ment a kertembe…”
	2.	Szarkatánc egyénileg párban	Dunántúli ugrós lépések fűzése	Szerepjátszó: „Kecske ment a kertembe…”
	3.	Szökdelés mondókára énekre	Dunántúli dalok szövegek tanulása „ Erre gyere…” „ Papp Vendelnek…”	Fogócska
	4.	Szökdelés mondókára énekre	Dunántúli dalok szövegek tanulása: „Erre gyere…” „ Papp Vendelnek…”	Kiszámolók tanulása „ Ekedem bekedem…”
Február 10 %	1.	Légző és lazító hatású gyakorlatok	Lent hangsúlyos zárt rida tanulása	Kiszámolók „1, 2, 3, 4, te kis varga…”
	2.	Fógó játék „ Ha én cica volnék…”	Lent hangsúlyos zárt rida tanulása	Párválasztó „Hajdináné rokona…”
	3.	Futás járás zenére feladatokkal	„Két szál pünkösdrózsa…” c. motívumfűzés tanulása	Fogócska
	4.	Szabadgyakorlatok	Kétlépéses csárdás jobbra- balra „Két szál pünkösdrózsa…” c. motívumfűzés tanulása	Mezőföldi leányjátékok tanulása

Március 10%	1.	Járás futás közben feladatok végzése. Galopp szökdelés 4 ütemben körrel szemben, 4 ütemben körnek háttal	Kapuzás „ Tavaszi szél…”	Mezőföldi leányjátékok tanulása
	2.	Járás futás közben feladatok végzése. Galopp szökdelés 4 ütemben körrel szemben, 4 ütemben körnek háttal	Kapuzás „ Tavaszi szél…”	Párválasztó „ Haj, haj, meggy…”
	3.	Járás zenére, különös figyelemmel a szép tartásra	Új motívum: Kanásztánc - lengető - egyes csárdás - höcögő - kopogó	Kiszámolók
	4.	Járás zenére, különös figyelemmel a szép tartásra	Új motívum: Kanásztánc - lengető - egyes csárdás - höcögő - kopogó	Utánzó „ Ekete, pekete…”
Április 10 %	1.	Játékos utánzó gyakorlatok	Eddig tanult motívumfűzések gyakorlása	Kiszámolók „ Egyedem…”
	2.	Páros gyakorlatok	Eddig tanult motívumfűzések gyakorlása	Tavaszköszöntő népszokások
	3.	Futás járás zenére feladatokkal	Kopogó motívum tanulása	Tavaszköszöntő népszokások
Május 15%	1.	Egyszerű utánzó gyakorlatok	Kopogó motívum tanulása	Mondókák ismétlése
	2.	Bemelegítés eddig tanult motívumokkal	„Új a csizmám…” motívumfűzés tanulása	Fogócska
	3.	Futás járás zenére feladatokkal	„Új a csizmám…” motívumfűzés tanulása	Fogócska
	4.	Elsősorban játékokkal	„Új a csizmám…” motívumfűzés tanulása	Felelgetős játékok
Június 5%	1.	Elsősorban játékokkal	Az év folyamán tanultak ismétlése, gyakorlása	Játékok játszása szabad választás szerint
	2.	Elsősorban játékokkal	Az év folyamán tanultak ismétlése, gyakorlása	Játékok játszása szabad választás szerint

2.3.4.4. Mozgókép és média tanmenet

MOZGÓKÉP ÉS MÉDIAISMERET 6-7-8. évfolyam Évi óraszám: 74

Célok és feladatok

A mozgóképkultúra és médiaismeret, mint iskolai tantárgy, elsősorban a **mozgóképi** *(film, televízió, videó, komputerjáték, web)* **szövegértés képességének fejlesztését** *és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázását* szolgálja, hiszen a média rendkívüli hatással van a korunk emberének tájékozottságára, személyiségére. Tömegek napirendjét osztja be a televízió; sugalmazza, hogyan gondolkodjunk a világ dolgairól; étkezési, vásárlási divatokat indít, hősöket, eszményeket, életcélokat teremt. Mivel a film, a televízió és az Internet átformálja a nyelvet, az értékrendet, a ritmusérzéket, az ízlést, a vágyakat, a hősöket, a tabukat, a művészetet és a műélvezetet, az alkotást és a befogadást egyaránt, a**médianevelés a személyiségfejlesztés eszköze.**

A tantárgy oktatásának elsődleges célja, hogy a tanulók felkészültséget szerezzenek a különböző médiaszövegekkel kapcsolatban az önálló és kritikus attitűd kialakítására, és nyitott szemlélettel használják a hagyományos és az új médiumokat. Az ehhez szükséges képességek az 6-7. osztályos korosztálynál az élményekkel telített helyzetekben, művek és műsorok feldolgozásával, önálló és csoportosan végezhető kreatív gyakorlatok sorozatában, a tematika **tevékenységközpontú** feldolgozásával fejleszthetőek, hogy a gyerekek nézőként meg tudják különböztetni a különböző műfajú filmeket, felismerjék a hírt és a kommentárt.

Fejlesztési követelmények

A célokból és a feladatokból adódóan a sikeres mozgóképkultúra-médiaismeret oktatás kiemelten fejleszti a **kommunikációs és együttműködési készséget**, támogatja az *alkotás*ra való beállítódást, fejleszti a *problémamegoldó* képességet, a *megfigyelés*, a t*ájékozódás,* a *rendszerezés* képességét. Elemzéssel és az alkotói szerepek gyakoroltatásával fejleszti a reális énképkialakítását. A művészi alkotásokban feltáruló konfliktusok értelmezésével, a valós emberi sorsok átélhető megjelenítésével segíti a *toleráns,* másokkal szemben *empatikus* személyiség kialakítását, az életvezetés és az érvényesülés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését.

A mozgóképkultúra és médiaismeret oktatása során tudatosítani kell, hogy a mozgóképi közlésmód miért és miképpen alkalmas a tapasztalati világ reprodukálására és egyúttal a személyes közlésre.

Az audiovizuális szövegek szövegértési képességének fejlesztése során arra is törekedni kell, hogy a tanulók ismerjék fel a médiaszövegekben megjelenő kulturális mintákat. Az értelmezés egyik rétege tehát az ábrázolásban megmutatkozó szerzői vagy műfaji dominancia (személyesség, stílus, konvenció) és a befogadásban megmutatkozó nézői szerep (elvárás, azonosulás) felismerése, míg a másik meghatározó réteg a médiaszövegek befolyásoló, gyakran rejtett érték-és érdekrendszerének felismerését jelenti.

Ezért a tárgy oktatása során az iskolának biztosítania kell, hogy a tanulók a megfelelő mozgóképi alkotások tanulmányozása útján lehetőséget kapjanak saját személyiségük jobb megismerésére, történelmi, társadalmi és kulturális összefüggések felismerésére, a tömegkommunikációs eszközök kritikus és szuverén használatára.

A mozgóképkultúra és médiaismeret óráin a diákoknak lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy alkalmas kreatív gyakorlatokkal fejlesszék mozgóképi kifejező képességüket és kifejező kedvüket, ezzel segítve őket személyes és árnyalt audiovizuális mondandójuk megfogalmazásában.

Belépő tevékenységformák

Művek, műsorok illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése.

Mozgóképi szövegek feldolgozása egyéni, kiscsoportos vagy csoportos formában:

- ✓ kreatív, gyakorlati feladatokkal (pl: felidézés, asszociáció, jelenetek, képsorok kiválasztása, csoportosítása, átszerkesztése)
- ✓ megbeszélés útján (pl. állítások megfogalmazása, feltevések ütköztetése, értelmezés)

Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása: önálló, vagy kiscsoportos feladatok (pl. képek csoportosítása, kollázs-készítés, szöveg-kiegészítés, story-board /rajzos skiccekkel illusztrált beállítás-terv/ ill. jelenet-terv készítése, élőkép /pillanatra megdermedő szituáció/ kialakítása, árnyjáték, főcím-készítés /pl. egy tévéműsor bejelentkező képsora/, kommentár ill. hangalámondás készítés).

Rövid tanulói beszámoló, kiselőadás, demonstráció (pl. művelődéstörténeti, technikatörténeti háttér ismertetése szakirodalom vagy önálló informálódás alapján)

Projektmunka: az órakeretet meghaladó, és hosszabb időszakra (3-6 hét) kiadott, gyakran több lehetőség alapján választható egyéni, vagy kiscsoportos feladatok, tevékenységi formák (pl.

kutatás, adatok, tények, információk összegyűjtése, rendszerezése és feldolgozása – sajtóanyagokra, moziműsorokra, rádió és televízió műsorokra, weblapokra, reklámkampányokra vonatkozóan, önportré, fotó ill. video etűd készítése, forgatókönyv készítése, interjú készítése, filmelőzetes megtervezése ill. elkészítése, logó ill. címlaptervezés, munkanapló készítése).

Mozgókép és média ismeret: 6.évfolyam

óraszám	**témakörök**	**tartalmak**
		Kommunikáció
1-4.	Kommunikáció	Mi az a kommunikáció? Mit csinálunk, amikor kommunikálunk? Hogyan tudunk kommunikálni? - verbális, nonverbális és metakommunikáció beszéd, testbeszéd, „írott beszéd”, „képi beszéd”. állati kommunikáció Ajánlott tevékenységek: „Amerikából jöttem” Activity
5-6.	A kommunikáció története	Beszéd, írás, könyvnyomtatás, távközlés, informatika kora: számítógép, internet Funkciói: informálás, szórakoztatás, ismeretterjesztés, dokumentálás… Ajánlott tevékenységek: plakát, vagy könyvborító készítése.
7-8.	A média	A tömegkommunikáció fogalma A tömegkommunikáció ágai: sajtó, rádió, televízió, internet Ajánlott tevékenységek: riport készítése. Iskola rádió alakítása.
		Mozgóképnyelv
9-10.	A mozgókép előzményei	A mozgóképi közlés előzményei (valósághű kép, fény és árnyjátékok, történetmesélés képekkel, képsorozatok, képregény). Ajánlott tevékenységek: fényképek készítése, képregény rajzolása, árnyjáték.
7-8.	A film és a mozi felfedezése	A technikai képrögzítés és érzékelés alapjai, eszközei. Sokszorosítás, távközlés, tömegkommunikáció. Ajánlott tevékenységek: gyűjtő munka, Lumiere testvérek filmje.
9-10.	Televíziós műsortípusok	A reklám. A reklám a néző szempontjából. A reklám az értékesítő szempontjából. Ajánlott tevékenységek: http://www.reklamfilmek.com/ http://kreativreklam.blog.hu/ Ajánlott tevékenységek: dramatizálás.

11-12.	Televíziós műsortípusok	A hírek. A hír, tudósítás, kommentár. Ajánlott tevékenységek: készítsetek híreket az iskolarádió számára!
13-14.	Televíziós műsortípusok	TV újság használata
15-16.	Televíziós műsortípusok	Sorozatok, szappanoperák. Ajánlott tevékenységek: műsorajánló készítése.
17-18.	A film és a valóság kapcsolata	Dokumentumfilm – játékfilm. Hasonlóságok, különbségek. Ajánlott tevékenységek: Ajánlott film: Szerző:Koltay Gábor Cím:Honfoglalás Alcím: Főszerepben: Franco Nero **Leírás:** A legöregebb magyar törzsfő, Álmos felesége, Emese álmot lát: a turulmadár megtermékenyíti, s ágyékából ezüst folyam indul. Fia, Árpád a besenyők kegyetlen támadása és apja történetei hatására már gyermekként készül a szerepére, hogy népét az új hazába vezesse. Árpád fia, Levente is szép szál legény már, amikor Árpád összehívja a hat másik vezért, és vérszerződéssel pecsételik meg szövetségüket. Levente az Al-Dunánál áldozza életét a bolgárokkal vívott harcban, hogy a főcsapat átkelését biztosítsa a Kárpátokon. A Vereckei-hágónál Álmos letekint az eljövendő hazára és meghal. Pusztaszeren a népe pajzsára emeli Árpádot, aki Levente gyermekét, leendő uralkodóját mutatja fel nekik. hossza 107 perc kiadás éve: 1996 http://dokfilmekaneten.blogspot.hu/ http://www.filmajanlo.hu/
19-20.	A film formanyelve	Jelenet, beállítás, fordulat, epizód. Ajánlott film elemezése: Lúdas Matyi rendező:Dargay Attila író:Fazekas Mihály forgatókönyvíró: Dargay Attila, Nepp József, Romhányi József operatőr: Henrik Irén zene: Liszt Ferenc, Daróczi Bárdos Tamás narrátor: Mécs Károly hangmérnök: Bársony Péter vágó: Hap Magda Ajánlott tevékenységek: magyar ifjúsági film. http://www.pedellus.hu/mo/mo_pd-166.pdf http://www.youtube.com/watch?v=q24uK7BNfLQ

		http://www.youtube.com/watch?v=BrFimvPHzBA http://www.youtube.com/watch?v=m-RqfeHHTxg
21-24.	A film műfaji jegyei	Főszereplő, mellékszereplő, epizódszereplő, hősök, karakterek. Ajánlott tevékenységek: **Égigérő fű** színes, magyar ifjúsági film megtekintése elemzése a megadott szempontok szerint. hossz: 80perc. Szereplők: Rajz János, Hintsch György, Ullmann Mónika, Ujlaki Dénes, Dajka Margit, Drahota Andrea, Fónay Márta. **Égigérő fű film leírása** Poldi bácsi, a parkőr nyugdíjba készül. Negyvenéves szolgálata alatt annyira megszokta a zöld füvet, a virágokat, hogy el sem tudja képzelni, mi lesz vele nélküle. Misu, a kis rokongyerek azonban nem ismer lehetetlent, a házbeliek, a kukások, a rendőr, az orvos és minden ismerős bevonásával megszervezi, hogy felszedjék az udvar keramitkockáit, s helyükre gyeptéglákat telepítsenek.
25-30.	A mozgóképi elbeszélés	Az események időbeli és oksági rendje. Expozíció és lezárás. Fordulat és epizód. Cselekmény, történet, elbeszélés. Gárdonyi Géza: **„Az egri csillagok”** című film megtekintése Ajánlott tevékenységek: „Rege a csodaszarvasról” című film megtekintése és elemzése a megadott szempontok szerint. színes, magyar rajzfilm, 10 perc, 1996 rendező: Neuberger Gizella író: Arany János operatőr: Polyák Sándor, Csaplár József közreműködő: Gáspár Sándor producer: Mikulás Ferenc gyártásvezető: Vécsy Veronika
31-32.	Műfaji rendszerezés	Western, burleszk, vígjáték, sci-fi, … Ajánlott tevékenységek: tabló készítése Ajánlott film : **„A szeleburdi család”** színes, magyar vígjáték Film hossz: 73 perc Szereplők: Ernyey Béla, Drahota Andrea, Balázs Péter, Boros Zoltán, Máthé Erzsi, Csákányi László, Ábel Anita, Szani János, Tóth László, Mányai Zsuzsa, Ullmann Mónika, Csányi János. A szeleburdi család film leírása A háromgyermekes, értelmiségi Faragó család kissé zsúfoltan éli mozgalmas, ám tagjainak teljes autonómiát biztosító életét a kicsire méretezett budapesti lakásban, míg a szomszédban az újgazdag Belviziék konvencionálisan és célirányosan élnek minden luxussal berendezett lakásukban, magányra ítélve egyetlen gyermeküket. Természetesen utóbbiak tudnak elköltözni a zajos VII. kerületből egy kertes

		villába, Faragóék pedig továbbra is ugyanott teszik humorral, szeretettel és túláradó energiájukkal elviselhetővé, sőt vonzóvá az életet maguk és környezetük számára. **A639. baba** színes, magyar sci-fi. Film hossz: 15 perc Korhatár: Korhatár nélkül megtekinthető Szereplők**:** Scherer Péter, Murányi Tünde
33-34.	Animációs filmek	Hogyan készülnek az animációs filmek? Ajánlott tevékenységek: **Bibliai történetek**- animációs film megtekintése http://stud-theol.blogspot.hu/2009/10/bibliai-tortenetek-rajzfilmen.html http://www.youtube.com/watch?v=ei6Ey6adsKw http://www.youtube.com/watch?v=cneIUXv5r2Q&NR=1&feature=endscreen
35-38.	Magyar népmesék	Műfaji sajátosságok. Népmesei elemek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: http://www.gyerekfilmek.hu/magyarnepmesek-rajzfilm.php Dramatizálás.
39-42.	Műmesék	Műfaji sajátosságok. Híres meseírók. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: Süsü a sárkány http://videotar.mtv.hu Dramatizálás.
43-48.	János vitéz rajzfilm	A film és az irodalom kapcsolata. Hasonlóságok és különbségek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: http://www.youtube.com/watch?v=v6c-v2iu2fE János vitéz című film megtekintése, az irodalmi művel való összehasonlító elemzése. Dramatikus játékok.
49-52.	János vitéz 1938 zenés film	Rajzfilm, zenés film. Hasonlóságok és különbségek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: János vitéz című zenés film megtekintése http://www.youtube.com/watch?v=6zgcUyaGiXQ
53-56.	Fekete István művei filmen	Fekete István művei. A regény műfaji jellemzői. Vuk-rajzfilm. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: Vuk rajzfilm megtekintése. http://www.youtube.com/watch?v=01dTc35q0oY
57-66.	Fekete István művei	Fekete István művei. A regény műfaji jellemzői. Tüskevár. Képi szövegértés fejlesztése.

	filmen	Ajánlott tevékenységek: Tüskevár című film megtekintése. Projekt munka: plakát készítése, képregény készítése, dramatikus játékok. http://www.tuskevarfilm.hu/
67-70.	Mozi látogatás	Mozi látogatás. A kulturált viselkedés szabályai. Ajánlott tevékenységek: Szabadon választott film megtekintése.
71-74.	A kedvenc filmem	Ezt nézd meg a nyáron! Filmajánló készítése, bemutatása. Ajánlott tevékenységek: Szabadon választott film bemutatása. Egyéni, páros, vagy csoportmunkában, szabadon választott technikával.

Mozgókép és média ismeret: 7. évfolyam

óraszám	**témakörök**	**tartalmak**
		Kommunikáció
1-4.	Kommunikáció	Mi az a kommunikáció? Mit csinálunk, amikor kommunikálunk? Hogyan tudunk kommunikálni? beszéd, testbeszéd, „írott beszéd”, „képi beszéd” Ajánlott tevékenységek: „Amerikából jöttem” Activity, Karmester, Tükörkép, Üzenet szavak nélkül, Szájról szájra http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=176
5-6.	A kommunikáció története	Beszéd, írás, könyvnyomtatás, távközlés, informatika kora: számítógép, internet Funkciói: informálás, szórakoztatás, ismeretterjesztés, dokumentálás… Ajánlott tevékenységek: iskolai újság készítése
7-8.	A média	A tömegkommunikáció fogalma A tömegkommunikáció ágai: sajtó, rádió, televízió, internet

		Ajánlott tevékenységek: riport készítése iskolai tablón megjelentetése
Mozgóképnyelv		
9-10.	A mozgókép előzményei	A mozgóképi közlés előzményei (valósághű kép, fény és árnyjátékok, történetmesélés képekkel, képsorozatok, képregény). Ajánlott tevékenységek: fényképek készítése, képregény rajzolása, árnyjáték. Rejtő képregények http://mazsolaweb.hu/14karat.htm
7-8.	A film és a mozi felfedezése	A technikai képrögzítés és érzékelés alapjai, eszközei. Sokszorosítás, távközlés, tömegkommunikáció. Ajánlott tevékenységek: gyűjtő munka, Lumiere testvérek filmje. http://www.filmkultura.hu/regi/articles/teaching/discovery.hu.html
9-10.	Televíziós műsortípusok	A reklám. A reklám a néző szempontjából. A reklám az értékesítő szempontjából. Érvek a reklám mellett és ellen Iskolai reklám plakáton való megjelenítése Ajánlott tevékenységek: http://www.reklamfilmek.com/ http://kreativreklam.blog.hu/ Ajánlott tevékenységek: dramatizálás.
11-12.	Televíziós műsortípusok	A hírek. A hír, tudósítás, kommentár. Ajánlott tevékenységek: készítsetek híreket az faliújságra!
13-14.	Televíziós műsortípusok	TV újság használata Filmek válogatása szempontok szerint Filmkategóriák TV újság a neten

15-16.	Televíziós műsortípusok	Sorozatok, szappanoperák. A sorozatok, szappanoperák veszélyei Mi a jó a sorozatokban? Ajánlott tevékenységek: műsorajánló készítése kedvenc sorozatodról.
17-18.	A film és a valóság kapcsolata	Dokumentumfilm – játékfilm. Hasonlóságok, különbségek. Ajánlott film: **Petőfilm** színes, magyar dokumentumfilm. Film hossz: 47 perc Hangzás: Ferenczi György. Szereplők: Bordos Anikó. Petőfilm film leírása A zenés útifilm Ferenczi György és a Rackajam zenekar 2006-ban megjelent Petőfi-lemezének erdélyi turnéját örökíti meg. Ahogy Ferenczi mondja: "Ennek a műsornak az a célja, hogy Petőfi Sándor verseit eljuttassa a mai fiatalokhoz, ami elég nehéz, de nem lehetetlen feladat." A zene több stílust ötvöz Jimi Hendrixtől és a bluestól a jungle és a drum'n'bassen keresztül a magyar népzenéig nyúlik a világa. Ajánlott tevékenységek: http://dokfilmekaneten.blogspot.hu/ http://www.filmajanlo.hu/
19-20.	A film formanyelve	Jelenet, beállítás, fordulat, epizód. Ajánlott film: **Álmodik az állatkert** színes, magyar ismeretterjesztő film. Film hossz: 75 perc Szereplők: Alapi Gergely, Garas Dezső. Álmodik az állatkert film leírása Az Állatkert éjjeliőrének és egy hatéves kisfiúnak találkozásai során messze tájakra nyílik ki a látvány;

		megismerhetjük az állatok természetes élőhelyeit Afrikában, Ázsiában. Ugyanakkor derűs színfoltokban jelennek meg az Állatkert életének nagyközönség számára ismeretlen eseményei, a kölyökállatok nevelésének mindig mulatságos mozzanatai. http://www.pedellus.hu/mo/mo_pd-166.pdf http://www.youtube.com/watch?v=q24uK7BNfLQ http://www.youtube.com/watch?v=BrFimvPHzBA http://www.youtube.com/watch?v=m-RqfeHHTxg
21-24.	A film műfaji jegyei	Főszereplő, mellékszereplő, epizódszereplő, hősök, karakterek. Ajánlott film: **„Az elefánt”** magyar film /1978/
25-30.	A mozgóképi elbeszélés	Az események időbeli és oksági rendje. Expozíció és lezárás. Fordulat és epizód. Cselekmény, történet, elbeszélés. Ajánlott tevékenységek: Az egri csillagok/Beszélő köntös című film megtekintése és elemzése a megadott szempontok szerint.
31-32.	Műfaji rendszerezés	Western, burleszk, vígjáték, sci-fi, …. **A három testőr Afrikában** színes, magyar vígjáték. Film hossz: 84 perc **Szereplők:** Koncz Gábor, Szilágyi István, Rátóti Zoltán, Stenczer Béla, Kállai Ferenc, Nyertes Zsuzsa, Reviczky Gábor, Benedek Miklós, Bács Ferenc, Koppány Zoltán. A három testőr Afrikában film leírása A francia idegenlégió sivatagi erődjében három jó barát romantikus kalandra készül. A titokzatos, gyönyörű szőke lány, Yvonne öccsét akarják felkutatni. A férfi a sivatag kellős közepén lévő büntetőtáborban raboskodik. Ide kell eljutniuk. Kisebb csínytevések után mindhárman bekerülnek a büntetőtranszportba, velük tart marcona tisztjük, Potrien is. A büntetőtábor helyén idilli körülményeket találnak. Nemsokára

		rájönnek, hogy az egész történet mögött nagyszabású pénzügyi átverés rejlik. Megtalálják Yvonne öccsét, sőt apját is, majd kiderül, hogy álruhában a lány is velük tartott. Megszöknek, hogy a panamát leleplező titkos iratot eljuttassák a hadvezetéshez. Ajánlott tevékenységek: tabló készítése
33-34.	Animációs filmek	Hogyan készülnek az animációs filmek? Ajánlott animációs film : Kis Vuk animációs film Ajánlott tevékenységek: http://www.youtube.com/watch?v=ei6Ey6adsKw http://www.youtube.com/watch?v=cneIUXv5r2Q&NR=1&feature=endscreen
35-38.	Magyar népmesék	Műfaji sajátosságok. Népmesei elemek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott film: Mátyás király népmesék Ajánlott tevékenységek: http://www.gyerekfilmek.hu/magyarnepmesek-rajzfilm.php Dramatizálás.
39-42.	Műmesék	Műfaji sajátosságok. Híres meseírók. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott film: **Az erdő kapitánya** színes, magyar rajzfilm. Film hossz: 70 perc Hangzás: dolby digital. **Szereplők:** Csákányi László, Gálvölgyi János, Székhelyi József, Mikó István, Horesnyi László. Az erdő kapitánya film leírása Elöljáróban le kell szögezni, hogy a rendőrök élete nem fenékig tejfel. Különösen nem abban a városban, ahol maga a

		nagy Zéró ütötte fel a tanyáját. Ő a bűnözők koronázatlan királya, akit már réges-rég rács mögött szeretne látni a Kapitány. Zéró az évszázad bulijára készül, amelynek célpontja a Kerek Erdő és annak lakói. Azt eszelte ki, hogy egy zsák pénzért eladja az erdőt egy fakitermeléssel foglalkozó vállalatnak, az erdőlakók pedig szaladhatnak, amerre látnak. A Kapitány és segédei - Eleméri Ede tizedes és Góliát titkosrendőr - kiszimatolják a veszélyt és akcióba lépnek. Nehezen birkóznak meg az akadályokkal, mert a ravasz Zéró mindig másvalaki bőrében jelenik meg. Szerencsére az agyafúrt Kapitány leleplezi a gazfickókat és megmenti az erdőt a pusztulástól! Dramatizálás.
43-48.	Csukás István műveinek megjelenítése rajzfilmeken	A film és az irodalom kapcsolata. Hasonlóságok és különbségek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: http://www.youtube.com/watch?v=v6c-v2iu2fE Csukás István műveiből készült rajzfilmek megtekintése, az irodalmi művel való összehasonlító elemzése. Dramatikus játékok.
49-52.	Háry János	Rajzfilm, zenés film. Hasonlóságok és különbségek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: **Háry János** színes, magyar zenés film. Film hossz: 115 perc Szereplők: Szirtes Ádám, Tordai Teri, Medgyesi Mária. Háry János film leírása Kodály Zoltán daljátékának filmváltozata A filmben megelevenedik a magyar Münchausen dicső története. A nagyabonyi kocsmában az öreg Háry János, ivócimborái és a diák szórakoztatására, felidézi hajdani nagy kalandjait. Miután

		a burkus határon megsegítette Mária Lujzát, a császári leányzó magával vitte a Burgba. Háry itt betörte a vad arabs mént, jutalmul az uralkodóval reggelizhetett. A majlandi csatamezőn magyaros virtussal leckéztette meg a híres Napóleont. Ezek után Ferenc császár neki ajánlotta fel Mária Lujza kezét, Háry azonban kitartott hűséges szívszerelme, Örzse mellett. Az udvar díszlövéssel és kórussal búcsúztatta a karakán vitézt, aki hazatért Nagyabonyba, hogy életét azóta is boldog meséléssel töltse. http://www.youtube.com/watch?v=6zgcUyaGiXQ
53-56.	Fekete István művei filmen Bogáncs	Fekete István művei. A regény műfaji jellemzői. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: ***Bogáncs*** magyar film 1959 családi, klasszikus ***Bogáncs*** nemzetsége már ősidők óta kiválóan teljesíti szolgálatát a somodorpusztai pásztorok mellett. Egyszer azonban a kis puli túl messzire kóborol az erdőben, s csapdába kerül. Cirkuszosok szabadítják ki, és ettől kezdve ***Bogáncs*** élete kalandos fordulatot vesz. Kiderül, hogy a kutyus nem csak a birkaterelésben, de a cirkuszi komédiázásban is igen tehetséges. Ám sajnos a jólelkű mutatványosok is elveszítik őt. ***Bogáncs*** sintérkézre kerül. Mi lesz most nélküle a cirkuszi produkcióval? És vajon ***Mihály*** bácsi, a szőrösszívű kutyapecér valóban elpusztítja a kiskutyát? Vagy eredménnyel jár ***Máté***, az öreg pásztor kutatása? Szereplők: Barsi Béla, Kállai Ferenc, Kibédi Ervin, Kiss Manyi, Makláry Zoltán, Gönczöl János, Siménfalvy Ida **Rendező:** Fejér Tamás **Forgalmazza:** Fantasy Film **Hossz:** 80 perc

		http://www.youtube.com/watch?v=01dTc35q0oY
57-66.	Fekete István művei filmen	Fekete István művei. A regény műfaji jellemzői. Tüskevár. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: Tüskevár című film megtekintése. Projekt munka: plakát készítése, képregény készítése, dramatikus játékok. http://www.tuskevarfilm.hu/
67-70.	Mozi látogatás	Mozi látogatás. A kulturált viselkedés szabályai. Ajánlott tevékenységek: Szabadon választott film megtekintése.
71-74.	A kedvenc filmem	Ezt nézd meg a nyáron! Filmajánló készítése, bemutatása. Ajánlott tevékenységek: Szabadon választott film bemutatása. Egyéni, páros, vagy csoportmunkában, szabadon választott technikával.

Mozgókép és média ismeret: 8. évfolyam

óraszám	**témakörök**	**tartalmak**
		Kommunikáció
1-4.	Kommunikáció	Mi az a kommunikáció? Mit csinálunk, amikor kommunikálunk? Hogyan tudunk kommunikálni? beszéd, testbeszéd, „írott beszéd”, „képi beszéd” Ajánlott tevékenységek: „Amerikából jöttem” Activity, Karmester, Tükörkép, Üzenet szavak nélkül, Szájról szájra http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=176
5-6.	A kommunikáció története	Beszéd, írás, könyvnyomtatás, távközlés, informatika kora: számítógép, internet Nyomtatott és online újságok Funkciói: informálás, szórakoztatás, ismeretterjesztés, dokumentálás…. Ajánlott tevékenységek: iskolai újság készítése A kommunikáció történetének ábrázolása csoportmunkával

7-8.	A média	A tömegkommunikáció fogalma A tömegkommunikáció ágai: sajtó, rádió, televízió, internet A tömegkommunikáció előnyei és veszélyei A tömegkommunikáció hatáseszközei Ajánlott tevékenységek: riport készítése iskolai tablón megjelentetése
Mozgóképnyelv		
9-10.	A mozgókép előzményei	A mozgóképi közlés előzményei (valósághű kép, fény és árnyjátékok, történetmesélés képekkel, képsorozatok, képregény). Ajánlott tevékenységek: fényképek készítése, képregény rajzolása, árnyjáték. Rejtő képregények http://mazsolaweb.hu/14karat.htm
7-8.	A film és a mozi felfedezése	A technikai képrögzítés és érzékelés alapjai, eszközei. Sokszorosítás, távközlés, tömegkommunikáció. Az első némafilmek Néma filmek hangos filmek összehasonlítása Ajánlott tevékenységek: gyűjtő munka, Lumiere testvérek filmje. http://www.filmkultura.hu/regi/articles/teaching/discovery.hu.html
9-10.	Televíziós műsortípusok	A reklám. A reklám a néző szempontjából. A reklám az értékesítő szempontjából. Érvek a reklám mellett és ellen Iskolai reklám plakáton való megjelenítése A reklám hatásai, veszélyei Ajánlott tevékenységek: http://www.reklamfilmek.com/ http://kreativreklam.blog.hu/ Ajánlott tevékenységek: dramatizálás. reklám készítése mobiltelefonnal, videokamerával
11-12.	Televíziós műsortípusok	A hírek. A hír, tudósítás, kommentár. Figyelemfelkeltő hírek Álhírek felismerése, veszélyei Ajánlott tevékenységek: készítsetek híreket az faliújságra!
13-14.	Televíziós műsortípusok	TV újság használata Filmek válogatása szempontok szerint Filmkategóriák TV újság a neten Felnőtt filmek- korhatáros filmek – mit nézzünk és mit ne?
15-16.	Televíziós műsortípusok	Sorozatok, szappanoperák. A sorozatok, szappanoperák veszélyei Mi a jó a sorozatokban? Ajánlott tevékenységek: műsorajánló készítése kedvenc sorozatodról.

17-18.	A film és a valóság kapcsolata	Dokumentumfilm – játékfilm. Hasonlóságok, különbségek. Hópárduc talpra áll Ajánlott tevékenységek: http://dokfilmekaneten.blogspot.hu/ http://www.filmajanlo.hu/
19-20.	A film formanyelve	Jelenet, beállítás, fordulat, epizód. Ajánlott film: Vili a veréb http://www.pedellus.hu/mo/mo_pd-166.pdf http://www.youtube.com/watch?v=q24uK7BNfLQ http://www.youtube.com/watch?v=BrFimvPHzBA http://www.youtube.com/watch?v=m-RqfeHHTxg
21-24.	A film műfaji jegyei	Főszereplő, mellékszereplő, epizódszereplő, hősök, karakterek. Ajánlott film: Jókai Mór: Kőszívű ember fiai
25-30.	A mozgóképi elbeszélés	Az események időbeli és oksági rendje. Expozíció és lezárás. Fordulat és epizód. Cselekmény, történet, elbeszélés. Ajánlott tevékenységek: Tüskevár című 2012-es film megtekintése és elemzése a megadott szempontok szerint.
31-32.	Műfaji rendszerezés	Western, burleszk, vígjáték, sci-fi, …. Rejtő film megtekintése: **Zsaruvér és Csigavér I.: A királyné nyakéke** egy 2001-es magyar akcióvígjáték megtekintése. A híres Ötvös Csöpi főszereplésével készült sorozat egyik darabja. Ötvös Csöpi és Kardos doktor a két régi harcostársak ismét egymásra találnak, ezúttal a Balaton északi partján ékszerrablók nyomába erednek, akik egy filmforgató csoportnak álcázták magukat, hogy így tudják elrabolni a balatonfüredi ékszerboltból a Királyé nyakékét. De természetesen Ötvös Csöpit és Kardos doktort még ez sem zavarja, hogy elkapják a bűnözőket. Az eddigi csapathoz ezúttal csinos, fiatal rendőrlányok is csatlakoznak, így az izgalmas és humoros nyomozás most még nagyobb szórakozást fog nyújtani. Ajánlott tevékenységek: tabló készítése
33-34.	Animációs filmek	Hogyan készülnek az animációs filmek? Ajánlott animációs film : **Az ember tragédiája** színes magyar animációs rajzfilm megtekintése. Jankovics Marcell, a forgatókönyvét Madách Imre azonos című színműve nyomán 1983-ban írta, a gyártás 1988-ban kezdődött, és hosszú hányattatások után 2011-ben ért véget. A legismertebb magyar dráma tizenöt színből áll, az első három és az utolsó a bibliai teremtéstörténet paradicsomi környezetével keretbe foglalja a maradék tizenegyet. Ajánlott tevékenységek: http://www.youtube.com/watch?v=ei6Ey6adsKw

		http://www.youtube.com/watch?v=cneIUXv5r2Q&NR=1&feature=endscreen
35-38.	Magyar népmesék	Műfaji sajátosságok. Népmesei elemek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott film: Közös válogatás a népmesékből Ajánlott tevékenységek: http://www.gyerekfilmek.hu/magyarnepmesek-rajzfilm.php Dramatizálás.
39-42.	Műmesék	Műfaji sajátosságok. Híres meseírók. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott film: A **Szegény Dzsoni és Árnika** 1983-ban Lázár Ervin azonos című meséjéből készült magyar film. Lázár Ervin legendás meséje Dzsoniról szól, aki szabad emberekként vándorol a világban. A legszabadabb és a legszegényebb, mert nem tartozik senkihez és nincs semmije. Csodálatos tájakon vándorol, mígnem egy kunyhóhoz nem érkezik. Ettől kezdve megváltozik az élete. A Százarcú Boszorka gonosz varázslatával elátkozza, és sokat kell még küzdenie, hogy feleségül vehesse szerelmét, Árnikát, a bölcs Östör király leányát. Kálváriája közben a hírhedett rablóval, Ipiapaccsal is összehozza a sors. De szerepet kap a Világhírű SC - ahol a gömbérzék elengedhetetlen - és Rézbányai Győző sértődékenysége is. Dramatizálás.
43-48.	A.A.Milne: Micimackó	A film és az irodalom kapcsolata. Hasonlóságok és különbségek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: http://www.youtube.com/watch?v=v6c-v2iu2fE Micimackó rajzfilm megtekintése, az irodalmi művel való összehasonlító elemzése. Dramatikus játékok.
49-52.	István, a király	Rajzfilm, zenés film. Hasonlóságok és különbségek. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: István, a király rockopera megtekintése http://www.youtube.com/watch?v=6zgcUyaGiXQ
53-56.	Fekete István művei filmen A koppányi aga testamentuma	Fekete István művei. A regény műfaji jellemzői. Képi szövegértés fejlesztése. Ajánlott tevékenységek: A koppányi aga testamentuma (1968) Párviadalban legyőzi a koppányi agát a török elnyomás idején az ifjú Babocsai László. Végrendeletében Oglu ráhagyja leányát és minden vagyonát. A kincsről tudomást szerez a

		környéken fosztogató vallon zsoldos csapat is. Harcba keverednek egymással, és a kemény viadalban László fogságba esik. Barátai és vitézei azonban kiszabadítják az ellenség börtönéből. Igaz, a kincs elvész, de megmarad számára a legnagyobb érték: Dusmáta, a török lány hűsége és igaz szerelme. **Nemzet:** magyar **Stílus:** történelmi, kaland **Hossz:** 86 perc http://www.youtube.com/watch?v=01dTc35q0oY
57-66.	Fekete István művei filmen	Fekete István művei. A regény műfaji jellemzői. Projekt munka: plakát készítése, képregény készítése, dramatikus játékok. http://www.tuskevarfilm.hu/
67-70.	Mozi látogatás	Mozi látogatás. A kulturált viselkedés szabályai. Ajánlott tevékenységek: Szabadon választott film megtekintése.
71-74.	A kedvenc filmem	Ezt nézd meg a nyáron! Filmajánló készítése, bemutatása. Ajánlott tevékenységek: Szabadon választott film bemutatása. Egyéni, páros, vagy csoportmunkában, szabadon választott technikával.

2.4. Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok

2.4.1. Enyhén értelmi fogyatékos általános iskolai tanulók 1.-4. évfolyam

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**2**	**2**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.
A közoktatási törvényben meghatározottkeretantervi óraszámot a 4.évfolyamra a 2013. évi Pedagógiai Program tartalmazza.

2.4.2. Enyhén értelmi fogyatékos általános iskolai tanulók (5.-8.évfolyam)

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok

Tantárgyak	**5. évfolyam**	**6. évfolyam**	**7. évfolyam**	**8. évfolyam**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1	1	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**2**	**2**
Rendelkezésre álló órakeret	**28**	**28**	**31**	**31**

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

A közokatási törvényben meghatározott kerettantervi óraszámot a 8. évfolyamra a 2013. évi Pedagógiai Program tartalmazza .

2.4.3. Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók (1-8. évfolyam)

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés-oktatás-fejlesztés területei	**Tantárgy**	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		**3**	**3**	**3**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**
Összesen		**25**	**25**	**25**	**26**	**28**	**28**	**31**	**31**

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

2.4.4. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskolai képzés szerkezete

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskolák egy kötelező 9/E jelű előkészítő évfolyamból, és arra épülő két évfolyamos (9-10. évfolyam) OKJ szerinti részszakképesítés oktatását, vagy négy évfolyamos (9-12. évfolyamos) OKJ szerinti szakképesítés oktatását célul kitűző szakaszból épül fel.

A) Képzés szerkezete OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31,5	10,5	-	11,5
Szabadon felhasználható órakeret	3,5	1,5	-	1,5
Összesen	*35*	*12*	-	*13*
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	*23*	*70*	*23*
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	***heti: 35***	***heti: 35***	-	***heti: 36***

(A részszakképesítés oktatására fordítható idő összesen: 1703 óra nyári összefüggő szakmai gyakorlattal és a szakmai szabad sávval együtt)

Tantárgyak és óraszámok 9/E.évfolyamon

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	36
	Állampolgári ismeretek	1	36
Ember a természetben	Természetismeret	2,5	90
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	2	72
Informatika	Informatika	2	72
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó	4	144

	ismeretek		
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	180
	Osztályfőnöki óra	1	36
Összesen		**31,5**	**1134**
Szabadon tervezhető		**3,5**	**126**
Mindösszesen		**35**	**1260**

A szabadon tervezhető órakeret felhasználási megoszlása:

- idegen nyelv 1óra
- állampolgári ismeretek 1 óra
- informatika 1 óra
- természetiseret 0,5 óra

összesen : 3,5 óra

Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához kapcsolódó enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyama.)

Műveltségi terület	**Tantárgy neve**	**9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)**	**2 tanéves óraszám**
Magyar nyelv és irodalom	**Magyar nyelv és irodalom**	1	71
Matematika	**Matematika**	2	142
Ember és társadalom	**Erkölcstan**	1	71
Informatika	**Informatika**	1	71
Testnevelés és sport	**Testnevelés és sport**	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		**11**	**864**
További szabad közismereti időkeret		**1,5**	**108**
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

A további szabad közismereti időkeret felhaszálási megoszlása :

- 1,5 óra idegen nyelv

A további szabad szakmai időkeret (szabad sáv) felhasználási megoszlása:

- 2 óra gépírás

Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

A részszakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	**21**	**756+70**	**21**	**735**
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52.5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részszakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény-modulok	**Tantárgyak**	**Heti óraszám**				
		9. évfolyam			**10. évfolyam**	
		elméleti	**gyakorlati**	**ögy**	**elméleti**	**gyakorlati**
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat		4	70		5
	Levelezési ismeretek	6			5	
	Levelezési ismeretek gyakorlat		4			4
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	4			3	
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		3			4
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		10	11		8	13
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlatiképzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai

programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részszakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelmény modul	**Tantárgyak** /témakörök	**Óraszám**					**Összesen**
		9. évfolyam			**10. évfolyam**		
		elméleti	**gyakorlati**	**ögy**	**elméleti**	**gyakorlati**	
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	**Gépírás és iratkezelés gyakorlat**		**144**			**175**	**319**
	Vakírás alapjai		72			70	142
	Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok		72			**105**	177
	Levelezési ismeretek	**216**			**175**		**391**
	Üzleti levelezés sajátosságai	144			70		214
	Hivatali, üzleti és magánlevelezés	72			105		177
	Levelezési ismeretek gyakorlat		**144**			**140**	**284**
	Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása		72			70	142
	A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása		72			70	142
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	**Kommunikáció alapjai**	**144**			**105**		**249**
	Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok	72		**70**	35		107
	Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,	72			70		142
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		**108**			**140**	**248**
	Üzleti nyelvi kultúra		36			**35**	71
	Üzleti magatartás, társalgási protokoll		36			**35**	71

	A viselkedéskultúra szabályai		36			**70**	106
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		**360**	**396**		**280**	**455**	**1491**
Összes éves/ögy óraszám:		**756**		**70**	**735**		**1561**
Elméleti óraszámok/aránya		(640/1561) 41%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		(921/1561) 59%					

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, *a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.*

Szakmai tantervi adaptáció a 31 346 02 a számítógépes adatrögzítő részszakképesítés speciális szakiskolában történő oktatáshoz tanulásban akadályozottak számára a 5434601 irodai szakképzés kerettanterve alapján

2.5. A tanórán kívüli nevelés

A tanórán kívüli nevelést a 20/2012. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 186§ alapján az egyéb foglalkozások közé sorolja.

Az egyéb foglalkozásokkal pedagógiai tartalmú tevékenységeket valósítunk meg csoportos vagy egyéni kereteken belül, ahol a foglalkozások a tanulók fejlődését célozzák. (Ntk.4.§5.pont)

Az egyéb foglalkozások időkerete az osztályok számára a tanórák megtartásához, osztálybontáshoz és egyéb foglalkozás megtartásához engedélyezett időkeret (osztályok számára engedélyezett heti foglalkozási időkeret, Nkt. 6. sz. mell. CA oszlop 4-16. sorok) és a tanulók számára meghatározott heti kötelező tanórák számának (a tanuló kötelező heti tanórai foglakozásainak összege: Nkt. 6. sz. mell. BC oszlop 4-16.) különbözete, azzal, hogy ennek csak egy része használható fel főszabály szerint a házi feladat elkészítésére irányuló tevékenységre (régi nevén napközis illetve tanulószobai foglakozások megszervezésére [Nkt. 27. § (4)], t)

Az egyéb foglalkozásokra vonatkozó szabályozások:

✓ az egyéb foglalkozás a nappali rendszerű iskolai oktatás része /Ntk.27§(1)/

✓ a tanulóinknak kötelezettsége a (törvényes képviselő, ill. a szülő által) választott egyéb foglalkozásokon való részvétel, továbbá azok rendjének megtartása [Nkt. 46. § (1) a), d) pontja];

✓ egyéb foglakozásainkat az a pedagógus vezetheti, aki a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek megfelel, és az iskolában pedagógus-munkakörben van foglalkoztatatva [Nkt. 98. § (1), (3)];

✓ az egyéb foglalkozás csak és kizárólag a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő, vagyis az igazgató rendelkezése szerinti heti 22-26 óra terhére (régi terminussal élve a kötelező óra keretében) szervezhető meg, tehát a nem fizetett, ún. neveléssel-oktatással le nem kötött munkaidőben nem rendelhető el egyéb foglakozás [Nkt. 62. § (6)];

✓ helyi tantervünk rögzíti az foglalkozások csoportszervezés elveit [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 4. § (2) a), 5. § (2) c) és 7. § (1) bj)];

✓ a magántanuló kérelemre felvehető az egyéb/napközi/tanulószobai foglalkozásra [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 75. § (2)];

✓ az egyéb foglalkozásokról tanügyi nyomtatványként kiadott egyéb foglalkozási naplót kell vezetni meghatározott szabályok szerint [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 94. § m), 103. §];

✓ az egyéb foglakozásokat a tantárgyfelosztásban tervezni kell [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 105. § (4)];

✓ az egyéb foglakozásokat térítésmentesen biztosítjuk az állami és önkormányzati közfeladat-ellátás keretében [229/2012. (VIII. 28.) Korm. rend. 33. § bd)].

Intézményünkben az egyéb foglalkozások a következők:

✓ önálló tanulást segítő tevékenység (házi feladat elkészítése) osztályonként napi 1-2 órában

✓ a kulturált étkezési szokások elsajátíttatása (osztály ebédeltetésének vezetése) napi 1 órában

✓ szakkörök (a tanulók igényei és a pedagógusok képzettsége szerint) (6-10 fő) 45 perces foglalkozás keretében

✓ felzárkóztatást célzó egyéni és kiscsoportos foglalkozások (max. 6 fő) 45 perces foglalkozás keretében egyéni fejlesztési tervek szerint

✓ tehetséggondozó egyéni és kiscsoportos foglalkozások (max. 6 fő) 45 perces foglalkozás keretében egyéni fejlesztési tervek szerint

✓ sportkörök (heti 3x2 órában) 45 perces órakeretben

✓ énekkar (heti 2 óra) 45 perces órakeretekben

2.5.1. Az otthoni /tanórákra való/ felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A személyiség harmonikus fejlődéséhez a tanulási siker fontosabb még a megszerzett ismeretnél is.

Az évek során, a feladatokkal való naponkénti szembesülés hatására tanulóink hatékony tanulási módszerekkel ismerkednek meg. Tudatos és tartós törekvés hatására iskolai keretek között, tanári segítséggel a tanulási módszerek használata automatikus cselekvéssé, szokássá érlelődik. Az életkor előrehaladtával, az iskolai követelmények változásával szükségszerűen differenciálódnia kell ezeknek a szokásoknak. A szokások kialakításában a külső irányítást fokozatosan egyre inkább a saját elhatározásokon nyugvó cselekvéseknek kell átvenniük, ahogy a tudatosság, felelősségérzet, az egyéni ítéletalkotás, az önismeret s az önállóság igénye megerősödik.

Az írásbeli és szóbeli feladatok kijelölése az osztálytanítók és szaktanárok által a tanítási órákon történik, a tanulók számára érthető módon, írásban feljegyezve.

A tananyaghoz közvetlenül kapcsolódva az új anyag megértését, elmélyítését célozza. Az elsajátított ismeretek készség szinten történő alkalmazását segíti.

A kijelölt házi feladatok elvégzése kötelező, a tanárok rendszeresen számon kérik, ellenőrzik. Terjedelme az életkori és képességbeli sajátosságoknak megfelelően osztályfokonként és egyénileg is differenciált lehet.

A tanulás tanításában és az önálló ismeretszerzés igényének kialakításában kiemelt jelentőséget kap az iskolai könyvtár és az informatikai lehetőségek használat.

3. A fejlesztő nevelés, oktatás rehabilitációs programja

A fejlesztő nevelés-oktatás tanulói

A fejlesztő nevelés-oktatás tanulói intézményünkkel tanulói jogviszonyban álló, tankötelezett, súlyosan és halmozottan sérült gyermekek és fiatalok. Állapotuk hátterében a rendszerint korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll. Ez az egész életük során fennálló állapot, amelyre jellemző a kommunikáció, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés minimálisan két területére kiterjedő súlyos, vagy legsúlyosabb mértékű zavar. Ennek következtében pszichofizikai teljesítményük eltér az átlagtól, tevékenységükben akadályozottá válnak, és társadalmi részvételben korlátozottak lehetnek.

A súlyosan és halmozottan sérült tanulókat jellemezheti:

- Jelentősen átlag alatti intellektuális teljesítmény.
- Gyakran súlyos, agyi eredetű mozgáskorlátozottság.
- Az adaptív működés károsodása.
- Kommunikációs zavar.

Ezek a fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos igényként jelentkeznek. A súlyos fokú organikus károsodásuk következtében környezetük egész életen át tartó gondoskodásra, folyamatos, komplex megsegítésre szorulnak. Személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében fejlesztő nevelés, nevelés-oktatásra van szükségük, amely a sérülés-specifikusan képzett szakemberek fejlesztő munkája révén valósul meg.

A fejlesztő nevelés-oktatás célja

- *Az énkép, önismeret kialakítása:* a tanulók személyes identitástudatának, az önmaga egyedi, autonóm személyként való megtapasztalásának, az önazonosság kialakításának megteremtése.
- *A környezet fokozatos megismertetése:* a tágabb világ fokozatos megismertetése, az egyes tartalmakat koncentrikusan, egymásra építve, egymásra vonatkoztatva és egymásból kifejtve a saját közvetlen egyéni megtapasztalás útján. Az eltérő szenzoros modalitások, a látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás közötti összefüggések és az általuk közvetített eltérő tartalmak elkülönítésének magtapasztalása.

- *A testi és lelki egészség kialakítása és fejlesztése, személyiségfejlesztés:* a megfelelő testi és pszichés közérzet kialakulásának támogatása, a személyiség fejlesztése, a szükségletek megélését és differenciált kielégítését szolgáló alapfeltételek megteremtése, kommunikatív, pedagógiai és terápiás megsegítése.
- *Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése:* az alternatív és augmentatív, a hiányzó kommunikációs készségek kompenzálásának segítése, a mindennapos helyzetben való eligazodás, a személyi függetlenség és az önállóság biztosítása érdekében.
- *A kommunikáció és szociális interakció:* a másik ember megértésének és önmaguk kifejezésének kölcsönös, egymásra épülő fejlesztése. A kultúra alapvető fontosságú értékeinek számukra lehetséges közelségbe hozható részeinek megismertetése.
- *Az életkori sajátosságok megélésének biztosítása:* a változó életszakaszokkal fellépő szükségletek és igények kielégítéséhez szükséges képességek kialakítása.
- *Felkészítés a felnőtt létre:* a kiszolgáltatottság mértékének csökkentése.
- *Az önálló döntéshozatal lehetőségének biztosítása:* az önállósodás, az autonóm döntéshozatal, a szociális kapcsolatok kiszélesítésének, az önrendelkezéseknek, a választás lehetőségének segítése.

A súlyosan és halmozottan sérült tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei, értékei

- *A kommunikáció és interakció elve:* a nevelési folyamat kölcsönös párbeszéden alapuló interperszonális kapcsolatként épül fel, intenzív testi kontaktuson keresztül a kommunikatív szituációkra építve lehetséges.
- *A normalizáció és participáció elve:* a képességekhez mért lehető legjobb szintű társadalmi beilleszkedés elősegítése az életkoruknak megfelelő minták, életfeltételek, modellek hozzáférhetőségének biztosításával.
- *A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve:* az egyéni képességek, szükségletek, igények felmérése, a fejlesztési folyamat megtervezése, megvalósítása, és értékelése.
- *A kooperáció és a tudatosság elve:* a partnerek a kitűzött cél érdekében, a cselekvésük tervezését és kivitelezését egymáshoz viszonyítva koordinálják.
- *A differenciálás és az individualizáció elve:* egyéni gyógypedagógiai diagnosztizálás alapján készülő fejlesztési tervekre épülő, egyénre szabott célkitűzések, didaktikai-metodikai elemek kiválasztása, a feladatok megvalósítása, értékelése.

A pedagógiai munka tartalma, feladatai

A Nemzeti Alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai a súlyosan és halmozottan sérült tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a tanulók személyiségállapotához igazítottan, a képességek és készségek megalapozása, kialakítása útján valósulnak meg a rendelkezésre álló eszközrendszer és fejlesztő eljárások révén. A fejlesztő nevelés-oktatás során a tanulás és tanítás hagyományos felfogása nem alkalmazható. A gyermekek, fiatalok, és a fejlesztéseket végző szakemberek közös tanulási folyamatán keresztül válik lehetségessé a tanulás és tanítás olyan megközelítése, amelynek célja az egyes képességek, funkciók fejlődésének elősegítése és a tevékenységek megtanítása.

A súlyosan és halmozottan sérült tanulók pedagógiájának alapvető feltételei

- A tanulók legelemibb megnyilvánulásainak értelmes közlésként történő értelmezése.
- A tanuló és a szakember partneri kapcsolatot alakít ki.
- Az együttműködés következetes.
- A kommunikációs lehetőségek feltárása és kihasználása.
- Hétköznapi cselekvésekre alapozottság.
- Az alapszükségletek kielégítése is a tanulás része és színtere.

A súlyosan halmozottan sérült tanulók tanulási folyamatában alkalmazott eljárások

- Kötődés kialakítása a tárgyi valósághoz.
- Cselekvéses tanulás, komplex kommunikációs megerősítéssel.
- A tevékenységek kis lépésben történő elsajátítása.
- Egyéni, szükségletekhez igazított megsegítés, önállóságra ösztönzés.
- Gyenge tanulási motiváció erősítése, pozitív visszajelzésre indíttatása.

Szakember ellátottság a fejlesztő nevelés-oktatás esetén

A mindennapos fejlesztési feladatokat a gyógypedagógus, mozgásnevelő vagy konduktor, gyermekápoló és gondozónő együttműködése teszi hatékonnyá.

A csoportot vezető gyógypedagógus feladata: gyógypedagógiai vizsgáló eljárásokkal feltárja a fogyatékosság kialakulásának folyamatát. A vizsgálati anyagokat gyógypedagógiai szempontból elemzi, megállapítja a fejlesztő terápiás feladatokat, kiválasztja a legmegfelelőbb eljárásokat, megtervezi ezek időtartamát, szakaszait, kiválasztja az oktatásban alkalmazható tankönyveket, tanulmányi segédleteket és taneszközöket. Ennek során figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődésmenetét, vezeti a foglalkozásokat, az eredményeket dokumentálja, konzultál más szakemberekkel. Team megbeszélések során tanácsot ad a szülőknek:

lehetőséget biztosít az egyéni konzultációra, tájékoztatást nyújt a felmerülő kérdésekben, részt vesz a gyógypedagógiai gyakorlat fejlesztésében.
A mozgásnevelő vagy konduktor feladata: a gyermekek egyéni állapotának felmérése, a meglévő mozgásállapot fenntartása és fejlesztése. A testséma kialakítása, a mozgás örömének átélése és az önálló cselekvés ösztönzése.
A gyermekápoló és gondozónő feladata: aktívan bekapcsolódjanak a fejlesztő iskolai oktatás menetébe, önkiszolgálási teendőkbe.
Szakmai konzultáció a gyógypedagógussal, mozgásnevelővel vagy konduktorral, gyermekápolóval, gondozónővel és a családdal a tanulók fejlődésével kapcsolatban.

Eszközök és eljárások a tanulók fejlesztésében

Gyógypedagógiai nevelés-oktatás
Bazális stimuláció

1. *Szomatikus ingerlés*: Hintőpor, testápoló, különböző felületű textil és nylon anyagok, szivacs, vatta, polifoam darabkák, géz tekercsek, hajszárító.

2. *Taktilis ingerlés*: Borotva hab, üveggolyók, különböző méretű, tapintású labdák, tapintó párosító játék (korongos), tapintó egyeztető, csoportosító, soralkotó játék (fadobozos), különböző felületű, tapintású termések, különböző alakú és méretű fa és műanyag kockák, lapok, fűzhető elemek.

3. *Vizuális ingerlés:* Gyertyák, mécsesek, gyertyatartók, fényáteresztő, fényvisszaverő lapok, hengerek, fekete-fehér kockás, csíkos felületű tárgyak, kisebb méretű elemlámpák, csillagszóró, párosító képkirakó játékok: kép-árnykép, alak-háttér, rész-egész, fűzőjátékok rúdra, zseníliára, fűzőre (gyöngy, henger, korong), fafűzőcskék, pötyi, szín és formaegyeztető játékok

4. *Auditív ingerlés:* Csörgő labdák, különböző csörgők, hangpárosító játék, különböző hanghatású eszközök (fabotok, ping-pong labdák stb; kulcs, dobókocka) metronóm, hangszerek pl. furulya).

5. *Szag és ízérzékelés fejlesztése:* Különböző illatú krémek, habok, tusfürdők, fűszerolajok (pl. bazsalikom, borsfű stb.), illóolajok, párologtató edények, teák, ételízesítők.

6. *Vesztibuláris ingerlés:* Fizioball labdák, tojás labdák, tölcsér, gördeszka, billegő lapok (kör, négyszög alakú), hinták (laphinta, álló stb.), henger, háló, térhágcsó, zsámolyok, bordásfal, lejtő, alagút, létra, hinták (lap-, tányérhinta).

Beszédfejlesztés: Képes lottó, Ravensburger játékok (szín, forma), leporellók, képeskönyvek, Lexi sorozat, képanyag a megkésett beszédfejlődésű gyermekek fejlesztéséhez, buborékfújó, magnetofon, hangkazetták, beszédfejlesztő, feladatlap-gyűjtemény, bábok, hangszerek.

Etetés-(evés) terápia: Speciális kanalak (szilikon, fanyelű, hajlított nyelű stb.), cumisüveg, különböző cumik, szívószál, fogkefe, előke, csúszásgátló, ék.

Zenei nevelés: Dobok, csörgődob, xilofon (fa, fém), cintányér (kicsi, nagy), csörgők (csukló, nyeles stb.), kasztanyetta, szintetizátor, harangok.

Mozgásnevelés

Szenzoros eszközök az egyensúlyérzék fejlesztéséhez: Fizioball labdák, tojás labdák, tölcsér, gördeszka, billegő lapok (kör, négyszög alakú), hinták (laphinta, álló stb.), henger, háló, térhágcsó, zsámolyok, bordásfal, lejtő, alagút, létra, hinta, hinták (lap-, tányérhinta).

Fiziológiás mozgás kialakításához: lejtők, mászatók, zsámoly, különböző méretű székek, fokos székek, Body-roll henger.

Járástanításhoz: korlát, bordásfal, lépcső, létra, járókeretek, botok, különböző méretű zsámolyok le- és fellépéshez, billegő deszkák, rugós deszkák, fokos székek.

Kiegészítő eszközök: különböző méretű és anyagú labdák, kuglik, babzsákok, homokzsákok, pálcák (hosszú, rövid), karikák, kemény szőnyeg v. laticel, labdák, Thera Band szalagok, kötelek, színes formalapok, kisméretű fizioball labdák, hinta, hinták (lap-, tányérhinta).

A fejlesztő nevelés-oktatás tervezése, szervezése

Az oktatás szervezésének és tervezésének alapdokumentuma: „Súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának irányelve”. Intézményünkben a fejlesztő nevelés-oktatás a tanév rendjét követi. Nem tagolódik tanítási évfolyamokra.

Az éves tervezés

A fejlesztő nevelés-oktatás a Rehabilitációs Pedagógiai és Szakmai Program és az éves munkaterv alapján történik. Az éves munkaterv tartalmazza a csoport tanév rendjéhez igazodó tevékenységeit. Éves bontásban készül el, a tanulók fejlődési üteméhez igazítva.

A heti tervezés

Az éves terv alapján elkészülő heti terv tartalmazza a rendszeresen ismétlődő napi tevékenységeket, és a fejlesztési feladatokhoz tartozó különböző tartalmi egységek feldolgozását. A heti terv kidolgozását meghatározza a csoport napirendje, amelyben egyes tevékenységek rendszeresen ismétlődnek.

Az egyéni foglalkozások szervezése

Az egyéni fejlesztő foglalkozások nyújtanak lehetőséget arra, hogy speciális gyógypedagógiai és terápiás segítséget adjunk a tanulóknak a különböző képességterületeken. Az egyes tanulók esetében a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság esetleg szakorvos javaslata alapján – a szülő véleményének ismeretében – a szakemberek határoznak az egyéni fejlesztés óraszámairól.

Az egyéni fejlesztési terv

A tanév 12. hetének végéig készülnek el a személyre szabott egyéni fejlesztési tervek. Az egyéni fejlesztési terv szoros összhangban áll a csoport számára kidolgozott éves és heti tervvel. A tervek elkészítésének kiinduló pontja a tanulók diagnosztikus mérése, és a megfigyelési tapasztalatok. Az elérendő célokat a fejlesztési tervben meghatározzuk, és a tanév során az elért eredményeket rögzítjük, előbb a tanulók félévi, majd év végi szöveges értékelésében.

Terápiás eljárások

A fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevő tanulókkal végzett kiscsoportos és egyéni terápiás eljárások segítik a kitűzött nevelési célok lehetőség szerinti elérését, az egyes fejlődési területek célzott megerősítését. A terápiák alkalmazását az egyes tanulók szükségletei határozzák me

A súlyosan és halmozottan sérült tanulók mérése, diagnosztikus eszközök

A nevelő-oktató munka első lépése a tanulók alapos megismerése, képességstruktúrájuk feltérképezése. A súlyosan és halmozottan sérült gyermekek esetében a pedagógiai diagnosztika nem egyszeri vizsgálatot jelent, hanem folyamatdiagnosztikát, amely:

- adatgyűjtés a gyermek korábbi éveiből,

- a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslatai,
- diagnosztikus mérés,
- folyamatos megfigyelések, változások rögzítése,
- az összegyűlt információk elemzése.

A mérések célja annak megállapítása, hogy mit és hogyan tud a gyermek, melyek a személyes szükségletei. A súlyosan és halmozottan sérült tanulók állapotának felmérésére szolgáló diagnosztikus eszközök.

A pedagógiai diagnosztika mellett szükséges a tanulók fizikai állapotának orvosi vizsgálata, amely intézményünkben ortopédiai és neurológiai vizsgálat keretében valósul meg.

A fejlesztő nevelés-oktatási csoportokban az alábbi diagnosztikus mérőeszközök használhatóak, de a mérési eszközök alkalmazásáról a tanulók egyéni képességeihez mérten - az intézményvezető beleegyezésével - csoportot vezető gyógypedagógus dönt.

- Fröhlich-Haupt: Fejlődésdiagnosztika: Egyéni megfigyelésen alapul. Segít a gyermek pillanatnyi lehetőségeinek pontosabb felmérésében, megismerteti a következő fejlődési lépést, ezáltal segít a célok megfogalmazásában.

- Wayne Sailor-Bonnie Jean Mix: TARC: Szintén megfigyelésen alapul. Előnye, hogy könnyen felvehető. Megkönnyíti a fejlesztő munka tervezését, alkalmas arra, hogy rögzítsük általa a pedagógiai tevékenységünk sikerét, illetve sikertelenségét. Megvizsgálhatjuk eljárások, terápiák hatásait.

- Dr. Klaus Strassmeier: Strassmeier fejlődési skála: A fejlődés az egyén különböző időpontokban megfigyelt állapotainak összevetésével tanulmányozható. A Strassmeier fejlődési skálával vizsgált gyermekek nyomon követése bizonyos életszakaszokban történik.

A súlyosan és halmozottan sérült tanulók értékelése

A tanulók diagnosztikus értékelése a pozitívumukra koncentrál. Az előmenetelükről a szakmai team, illetve a nevelőtestület félévkor és a tanév végén szöveges értékelést ad.

Az „irányelvek” nem határoznak meg tantárgyi minimum követelményeket, ezért a tanuló attitűdjét és önmagához mért teljesítményét értékeljük. A tanulók felé a folyamatos pozitív megerősítést szimbólumok segítségével is jelezzük. A tanév végi, központilag kiadott nyomtatványra kerülő szöveges értékelés tartalmazza az egyes fejlesztési területeken elért eredményeket, a tanuló nehézségeit, a következő tanévre szóló javaslatokat. A tanév végi értékelés egyben a tanuló bizonyítványa is, amelyet a szülő, illetve a nevelő az adott tanítási év

befejeztével átvehet. A szöveges értékelés bejegyzésre kerül a csoportnaplóba és a tanulók törzslapjába.

4. Az utazó gyógypedagógiai tagintézmény pedagógiai programja

“Arra a félelmetes következtetésre jutottam, hogy meghatározó tényező vagyok az osztályban. A személyes hozzállásom alakítja a légkört. Napi hangulatom hozza létre az időjárást. Tanárként óriási hatalomal rendelkezem ahhoz, hogy a gyermek életét nyomorulttá vagy örömtelivé tegyem. Kínzóeszköz lehetek vagy gondolatébresztő segítőtárs. Megalázhatok vagy viccelhetek, sérthetek és gyógyíthatok. Minden helyzetben az én reagálásom dönti el, hogy egy válság kiterjed vagy megoldódik, és a gyermek emberségesebbé válik vagy veszít emberségéből. ”

Haim G. Ginott

4.1. Az utazó gyógypedagógiai tagintézmény feladata

A 2017/18. tanévtől feladatunk a Közép - Budai Tankerületi Központ által fenntartott köznevelési intézményekben együttnevelt sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus habilitációs- rehabilitációs ellátása.

A hálózat a tankerületi régióban működő, más fenntartású intézményekben is végezheti tevékenységét együttműködési megállapodás keretében, térítési díj ellenében.

Az ellátás szakmai tartalmát az sajátos nevelési igényt megállapító pedagógiai szakszolgálati tagintézmény szakértői és rehabilitációs bizottságának fejlesztési javaslata határozza meg, a foglalkozás heti óraszámával együtt.

4.2. Az utazó gyógypedagógiai ellátással összefüggő hatályos jogi szabályozók

4.2.1. A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fogalma

„Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.“ */2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4§ (25.), mód. 2014.évi CV. törvény /*

4.2.2 A sajátos nevelési igényű gyermek ellátása

“A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkori fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése. “ /*2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 3§ (6) /.*

“A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.” *(2011.évi CXC. törvény 47§ (1))*

“A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.” *(2011.évi CXC.törvény 47§ (10))*

“Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat az egységes szakmai eljárás érdekében munkaközösséget működtet, amelynek tagjai az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.” *(20/2012.EMMI r. 138/A §)*

“Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladata a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos óvodai csoportban, iskolai osztályban történő óvodai nevelését, tanuló iskolai nevelés-oktatását végző nevelési-oktatási intézmények számára a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember biztosítása, amennyiben a nevelési-oktatási intézmény a 47. §-ában meghatározottak szerint alkalmazandó gyógypedagógus, konduktor szakképzettségű szakemberrel nem rendelkezik.

(2)Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat megszervezése és működtetése az illetékes tankerületi központ feladata.” *(2011.évi CXC. törvény a köznevelésről 15/A § (1)-(2))*

“Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározott fejlesztési területekre és a fejlesztéshez szükséges szakemberre vonatkozó javaslat figyelembevételével a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló egyéni szükségleteinek támogatására, az akadályok leküzdésére, új funkciók kialakítására és a környezeti feltételek optimalizálására irányuló kötelező foglalkozás.” *(20/2012. EMMI r. 137/A §)*

“A nevelési-oktatási intézmény az együttnevelést segítő pedagógus közreműködésével a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és évente legalább egy alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről a szülőt tájékoztatni kell*.” (20/2012.EMMI r. 139§(1))*

“A pedagógust, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, továbbá azt, aki közreműködik a gyermek, tanuló felügyeletének az ellátásában, hivatásánál fogva harmadik személyekkel szemben titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel, a tanulóval és családjával kapcsolatos minden olyan tényt, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, tanulóval, szülővel való kapcsolattartás során szerzett tudomást. E kötelezettség a foglalkoztatási jogviszony megszűnése után is határidő nélkül fennmarad. A titoktartási kötelezettség nem

terjed ki a nevelőtestület tagjainak egymás közti, a tanuló fejlődésével összefüggő megbeszélésre." *(2011.évi CXC.törvény 42§ (1))*

"A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelési-oktatási intézmény vezetője útján köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek, a kiskorú tanuló - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges." *(2011.évi CXC. törvény 42§ (3))*

"A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához a következő feltételek szükségesek: (…)

b) egyéni előrehaladású neveléshez és oktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai nevelés-oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök,

c) a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása."

(2011.évi CXC. törvény 47§ (4))

"A pedagógus alapvető feladata (…) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse." *(2011.évi CXC. törvény 62§ (1)b))*

4.3. A Közép-Budai Tankerületi Központ utazó gyógypedagógiai ellátása

4.3.1. Az ellátási körzet

A Közép-Budai Tankerületi Központ fenntartásában működő integráló köznevelési intézmények.

A tankerületi régióban működő, más fenntartású intézményekben is végezheti tevékenységét együttműködési megállapodás keretében, térítési díj ellenében.

4.3.2. Az ellátás célcsoportja

Az olyan sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek/tanulók, akiknek az ellátási jogosultságát a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében meghatározta. Az ellátásra addig jogosult, míg tankötelezettségének idején a kötelező felülvizsgálatok ezt megerősítik.

4.3.3. Sérülésspecifikum (az SNI gyermekek, tanulók köre)

- Mozgásszervi fogyatékos
- Érzékszervi fogyatékos (hallási, látási)
- Beszédfogyatékos
- Tanulásban akadályozott
- Egyéb pszichés fejlődés zavara miatt súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd
- Autizmus spektrumzavarral diagnosztizált

5.4. Az utazó gyógypedagógiai hálózat működési feltételei

4.4.1. Az ellátás formája

- Egyéni, páros habilitációs/rehabilitációs foglalkozások
- kiscsoportos habilitációs/rehabilitációs foglalkozások
- differenciált tanórai támogatás/készség-képességfejlesztés

A csoportalakítás létszáma változó - 1-6 fő - a fogyatékosság súlyosságától függően, a kezelésre szoruló gyermekek számának, a helyiségek méretének és az órakeret lehetőségeinek függvényében.

Az utazó gyógypedagógus, foglalkozásainak megtervezésénél szem előtt tartja a :

- a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglalt tartalmakat
- a sérülésspecifikumokat
- a gyermek napirendjét/órarendjét
- a gyermek életkorát
- a gyermek terhelhetőségét

- a gyermek ellátását végző más szakemberek időbeosztását
- a többségi intézmények helyi adottságait.

Az utazó gyógypedagógusok által alkalmazott terápiák/programok: Sindelar- Zsoldos program, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia prevenció/reedukáció, Oroszlány Péter féle Tanulásmódszertan, Meixner program, Zenei-anyanyelvi helyesírás fejlesztés, babzsákos szociális- kommunikációs fejlesztő program, NILD Tanulás Terápia, Alapozó terápiák, artikuláció javítás (logopédia), Gósy-féle beszédészlelés/beszédértés terápia, egyéb gyógypedagógiai, logopédiai eljárások lehetnek.

4.4.2. Az ellátás időkerete

Az államilag finanszírozott habiltációs/rehabilitációs órakeret meghatározása a 2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről 6. számú melléklete alapján történik, figyelembe véve az ellátás komplexitását és az utazó gyógypedagógus saját vizsgálatait, felméréseit, tapasztalatait (folyamatdiagnosztika)

Az aktuális tanév elején illetve a tanév közben hosszútávú, állandó változás esetén, az utazó gyógypedagógus egyénileg egyezteti foglalkozásainak időtervét a pedagógusokkal és tájékoztatja az intézmény vezetőségét a foglalkozások időpontjainak beosztásáról..

4.4.3. Az ellátás tervezése

A jogosultságot meghatározó szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye és a gyógypedagógiai folyamatdiagnosztika alapján Egyéni Fejlesztési Tervet készít az utazó gyógypedagógus, melyeket 3 havonként revideál, erről konzultál a gyermeket tanító fogadó pedagógusokkal is. A gyermek fejlesztési tervének elemeinél e tapasztalatokat, valamint a tanórai támogatás tapasztalatait is figyelembe veszi, amennyiben ez is az ellátás részét képezi.

4.5. Az utazó gyógypedagógus feladatai integrált oktatásban / nevelésben

4.5.1. A fogyatékosság, a pszichés fejlődési zavar típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta, kompetenciája:

1. programok, programcsomagok összeállítása,

2. habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, valamint osztálytermen belüli differenciált tanórai megsegítés,

3. közreműködés az integrált oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

4.5.2. Az utazó gyógypedagógus feladatai

A gyermek fogyatékosságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a szakértői gyógypedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- terápiás és/vagy fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra,
- az intézményi környezet lehetőségeit figyelembe véve, differenciált tanórai támogatást nyújt, az oktatási/nevelési tartalmakkal és a fogadó pedagógussal összehangolt módon
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlődési szükséglethez igazodó módszerváltozatokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó fogadó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről,
- javaslatot tesz a fogyatékosság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,

- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- az utazó gyógypedagógusok számára az intézmény Szrevezeti és Működési Szabályzatában valamint az Adminisztrációs Szabályzatban megjelölt módon végzi adminisztrációs feladatait
- a tanév végén elemző-önértékelő beszámolót ír munkájáról

4.5.2.1. ***Célja a személyiségfejlesztésben***

- nyugodt, harmonikus, elfogadó légkör megteremtése a terápiás foglalkozásokon
- következetesség
- tudatosság
- kitartás
- türelem
- kudarctűrő képesség
- szabálytudat
- monotóniatűrés

kialakulását biztosító ráhatások alkalmazása, szorosan együttműködve a szülőkkel, a pedagógusokkal

4.5.2.2. ***Célja a közösségfejlesztésben***

- tolerancia
- segítőkészség
- felelősségérzet
- konfliktuskezelő képesség

kialakítását biztosító eljárások alkalmazása a különböző típusú csoport foglalkozások során

4.5.2.3. ***Célja a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggésben***

- szociális képességek, az önismeret, harmonikus társas kapcsolatok kialakításához szükséges képességek fejlesztése
- magatartásterápiák alkalmazása

4.5.2.4. ***Célja a gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggésben***

- szükséges esetben családlátogatás
- tanácsadás
- a foglalkozások során felszínre kerülő problémák jelzése a szülők és a pedagógusok felé
- a hátrányos helyzetű gyermekek fokozott figyelemmel kísérése, kapcsolattartás a gyermekvédelemmel megbízott pedagógussal
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok alkalmazása:
- korábbi tanulási sikertelenségek következtében kialakult szorongások és egyéb pszichoszomatikus tünetek oldása a gyógypedagógus kompetencia határának betartásával, szükség esetén az iskolapszichológus bevonásával
- elfogadó légkörben a megfelelő mentálhigiéné segítése
- rossz szociokulturális háttér kompenzálását elősegítő fejlesztő programok alkalmazása (szókincsfejlesztés)
- a másság elfogadásának preferálása csoportos helyzetben

4.5.2.5. ***Célja a gyógypedagógiai re/habilitációban:***

Együttműködés az óvodai és iskolai pedagógusokkal, gyógypedagógusokkal, más társszakmák képviselőivel, egyéb szakemberekkel, és a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői és Rehabilitációs Bizottság tagintézményeivel.

4.5.3. Az utazó gyógypedagógus adminisztrációs feladatai

Az utazó gyógypedagógus adminisztratív munkáját a hatályos jogi szabályozók és az utazó gyógypedagógiai hálózat tagintézménye Szervezeti és Működési Szabályzatában lefektetett szabályozás alapján végzi.

Az utazó gyógypedagógus:

- Az aktuális tanév elején gyógypedagógiai vizsgálati módszerekkel felméri az SNI gyermek/tanuló képességstruktúráját és egyéni jellemzőit, a felmérések eredményeiről emlékeztetőt készít és a gyermek anyagába lefűzi ennek lényegi összegzését
- Az aktuális tanév végén gyógypedagógiai vizsgálati módszerekkel felméri az SNI gyermek/tanuló fejlődésének ütemét, az elért eredményeket illetve a további fejlesztendő területeket és ezt az esetbeszámolóban szerepelteti.

- A tanévben 3 havonta *Egyéni Fejlesztési Tervet* készít, amely alapján a gyermek/tanuló re/habilitációját végzi.
- A tanévben 2 alkalommal (félévkor, év végén) részletes *Esetbeszámolót* készít a gyermekkel való munkáról: a haladásáról, az eredményekről, a sikertelenségekről, az egyéni habilitáció és a differenciált tanórai támogatás tapasztalatairól, illetve a további szakmai javaslatokról.
- A tanév folyamán vezeti az *Egészségügyi és Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs egyéni fejlődési lap betétívét* (Tü.357.r.sz..). A külívet (Tü.356.r.sz) a fogadó intézmény vezeti és elzárt helyen tárolja.
- A tanév folyamán havi rendszerességgel *óraszámnyilvántartást* vezet, melyet a fogadó intézmények havonta hivatalosan igazolnak az utazó gyógypedagógusok számára. A nyilvántartást minden hónap elején a tagintézményvezetőjének átadja.
- A tanév folyamán *haladási munkanaplót* vezet (az utazó hálózat saját nyomtatványa), melyet az utazó gyógypedagógiai hálózat vezetője időszakosan ellenőriz.
- A tanév folyamán a szükséges időpontokban *gyógypedagógiai véleményt* készít azokról az ellátásában lévő gyermekekről/tanulókról, akiknek kötelező kontrollvizsgálata/felülvizsgálata válik esedékessé a szakértői bizottságokban.
- Minden tanév júniusában jelzi az integráló intézmények felé írásban a jövő tanévben esedékes kötelező felülvizsgálatra váró *gyermekek névsorát*.

4.6. A sajátos nevelési igényű gyermekek utazó gyógypedagógiai ellátása, a habilitációs folyamat ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

Az utazó gyógypedagógus tevékenységrendszere integrált oktatási-nevelési környezetben jelentősen eltér a speciális intézményi keretek között megvalósuló terápiás vagy habilitációs /rehabilitációs ellátástól.

4.6.1. Az utazó gyógypedagógus tevékenységei integrált keretek között:

- a gyermek célzott megfigyelése
- egyéni, páros vagy kiscsoportos habilitációs-rehabilitációs tevékenység az érintett gyermekek és tanulók számára

- a gyógypedagógiai oktatásban résztvevő, fogadó intézmények számára szakmai, módszertani felkészítés
- szakmai konzultáció a fogadó pedagógusok és a szülők számára
- eszközkölcsönzés
- információs nap tartása az utazó gyógypedagógiai ellátásról
- szülői fórum az utazó gyógypedagógiai ellátásról
- nyílt órákon igény szerint az eszközök és módszerek használatának bemutatása pedagógusok, érintett szülők részére
- heti rendszerességű szakmai team-eken való aktív részvétel, amellyel segíti a gyógypedagógiai hálózat optimális működését a fogadó intézményekben
- pontos adminisztráció az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatának megfelelően.

	Időszak	**Tevékenység**	**Módszerek**	**Szakemberek**
	szeptember	Tájékozódó felmérések,vizsgálatok célzott megfigyelések, anamnesis felvétele habilitációs folyamat elindítása	Célzott megfigyelés, hospitálás, gyógypedagógiai vizsgálatok	Gyógypedagógus Fogadó pedagógus Szülők, érintett gyermek
	október	I. Egyéni Fejlesztési Terv elkészítése (3 hó) Habilitációs órarend	Egyéni Fejlesztési Terv elektronikus és papír formája Órarend az intézmény felé Habilitációs tevékenység	Utazó gyógypedagógus Fogadó pedagógusok Utazó Gyógypedagógiai Hálózat Vezető
	Január Február	II.Egyéni Fejlesztési Terv elkészítése Félévi Esetbeszámoló elkészítése – értékelések, mérések Órarendi változások	Egyéni Fejlesztési Terv és esetbeszámoló elektronikus és papír formája	Utazó gyógypedagógus Fogadó pedagógusok

			Órarend az intézmény felé Gyógypedagógiai mérések	Utazó Gyógypedagógiai Hálózat Vezető Szülők
	Március	III.Egyéni Fejlesztési Terv elkészítése	Egyéni Fejlesztési Terv elektronikus és papír formája	Utazó gyógypedagógus Fogadó pedagógusok Utazó Gyógypedagógiai Hálózat Vezető
	Június	Év végi esetbeszámoló elkészítése – értékelések, mérések	esetbeszámoló elektronikus és papír formája gyógypedagógiai mérések	Utazó gyógypedagógus
	Szeptember-június	Gyógypedagógiai vélemények elkészítése		Utazó gyógypedagógus

4.6.2. A gyógypedagógiai foglalkozások szervezése

Munkarend

Az utazó gyógypedagógiai hálózat munkarendjét az EGYMI helyi tanév rendje határozza meg (éves munkaterv).

Az utazó gyógypedagógiai hálózat ellátásába való felvétel

Felvételre jogosító tényezők:

- A felmerülő probléma logopédia/gyógypedagógia kompetencia körébe tartozó (szakértői bizottság szakértői véleménye tartalmazza).
- A gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye, az utazó hálózat működési körzetében van, vagy aki annak illetékességi területén jár óvodába, iskolába.
- A habilitációs/rehabilitációs ellátás helyszíne az a nevelési illetve nevelési, oktatási intézmény, amellyel a gyermek jogviszonyban van.

A habiltációs foglalkozások képzési rendje

- A habiltációs/rehabilitációs fogalalkozások minimális időkerete heti két alkalom, az egyénre szabott időkereteket a szakértői bizottság szakvéleménye és az utazó gyógypedagógiai hálózat központi órakerete határozza meg.
- A foglalkozások legfeljebb negyvenöt perces időtartamúak, de a gyermek heti/napirendjének figyelembevételével az időtartam módosítható, mely időtartamot a gyógypedagógus határozza meg.
- A gyógypedagógusnak a terápiás munkáját úgy kell szerveznie, az új jelentkezőket, a tanácsadást és a különböző vizsgálati/mérési feladatokat is el tudja látni a heti munkaidő keretében.
- Egy tanítási napon maximum 6 óra tartható. A tagintézményvezető egyedi engedélyével a kötelező foglalkozásokkal lekötött órák és a munkaidő kötött órái másként is felhasználhatók (4 napra eloszthatók).
- A hiányzó utazó gyógypedagógusok helyettesítése két hét tartós távollét után történik
- A foglalkozások között legalább 5 perc szünetet kell tartani.

Szervezéskor figyelembe kell venni a gyermek egyéni napirendjét, a gyermek terhelhetőségét, életkorát, problémáinak jellegét, a sérülésspecifikumokat és a fogadó intézmény javaslatait.

4.6.3. A habilitációs-rehabilitációs folyamat ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

Az SNI tanulók és gyermekek esetében az ellátórendszerbe kerülés alapja a szakértői és rehabilitációs bizottság által leírt sajátos nevelési igény és a gyógypedagógiai ellátás szükségességének ténye.

Az utazó gyógypedagógus munkája során a szakértői szakvéleményben meghatározottak mellett, saját gyógypedagógiai folyamatdiagnosztikai értékeléseit figyelembe véve végzi a gyermekkel megtervezett terápiás és/vagy fejlesztő munkát az intézményben.

A folyamatdiagnosztikai, mérési, értékelési rendszerbe tartozó gyógypedagógiai vizsgálatok lehetséges tartalmai:

- Artikuláció vizsgálata
- Verbális készségek vizsgálata
- GMP – diagnosztika
- Prefer vizsgálat

- Az olvasás, írás, számolás vizsgálata
- Szövegértés vizsgálata
- Szókincsvizsgálat
- Iskolai alapkészségek vizsgálata (nagymotorika, finommotorika, vizuomotorika, percepció különböző modalitásokban, szeriális és szimultán memória, figyelmi funkciók, testséma, téri tájékozódás)
- Sindelar program vizsgálóeljárása
- NILD Tanulás Terápia program vizsgálóeljárása
- Egyéb gyógypedagógiai vizsgáló eljárások

A gyógypedagógiai terápiás vagy habilitációs munka folyamata közben félévkor, és a tanév végén az utazó gyógypedagógus értékel, az előírt fejlesztési javaslat figyelembevételével.

Az esetbeszámolóban a gyógypedagógus a gyermek fejlődését az alábbiak alapján értékeli a tanév végén, a szöveges beszámoló mellett:

- *Nem minősíthető* akkor a tanuló, ha a megtartott foglalkozások száma kevesebb, mint az előírt rehabiltációs óraszám harmada vagy rendkívül magas a gyermek hiányzásának száma.
- *Nem javult* minősítést kap a tanuló ha nem alkalmazkodott a habilitációs/rehabilitációs foglalkozások rendjéhez, nem tud bekapcsolódni a foglalkozások tevékenységeibe, nem javult szervezettségének és készültségének szintje, nem mutat érdeklődést az ismeretek iránt és valóban nem történt javulás az állapotában.
- *Keveset javult* minősítést kap a tanuló, ha állapota nem javult, viszont látható az alkalmazkodás, cselekvésszervezés és szabályozás kívánatos mértéke, motivált a foglalkozásokon, és hamarosan várható az állapotában egy vagy több területen változás.
- *Részben javult* minősítést kap a tanuló, ha a megnevezett célterületek fejlesztése nyomán, a működés javulásának mértéke vizsgálattal, vagy becsléssel igazolható, ha a gyermek környezete is jelzést ad a változásokról., de további fejlesztést igényel.
- *Lényegesen javult* minősítést kap a tanuló, ha hiányosságai és elmaradásai nagyobb részben megszűntek, vagy pótlódtak, és ha a foglalkozások nyomán teljesítménye javulását a fogadó pedagógusai is jelzik.
- *Tünetmentes* minősítést kap a tanuló, amennyiben az integrált oktatási/nevelési helyzetben önállóan, vagy csak nagyon kevés segítséggel jól teljesít és megfelelően

képes a tipikus fejlődésű gyermekekkel haladni. Abban az esetben is, ha bizonyos maradványtünetek hosszabb ideig még fennmaradnak, de ezek tanulmányaiban, beilleszkedésében nem hátráltatják.

4.7. Az utazó gyógypedagógiai hálózat szolgáltatási protokollja

A szolgáltatási körbe tartozó fogadó intézmények és a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók számának feltérképezése (igényfelmérés) minden tanév májusában a szolgáltatást igénylő űrlapok beérkezésével történik. Az igénylőlapok megküldése a fogadó intézmények feladata. (*Igénylőlap gyógypedagógiai ellátáshoz óvodák részére* 1.számú melléklet., *Igénylőlap gyógypedagógiai ellátáshoz iskolák részére 2.sz.melléklet*)

Amennyiben a tanév közben jelentkezik új igénylés az ellátó rendszer felé, úgy azt a lehető legrövidebb idő alatt igyekszik az utazó hálózat teljesíteni és a gyermek/tanuló számára az ellátást megkezdeni.

A telephelyek azonosítása, a gyermekek/tanulók számának megállapítása, sérülésspecifikum és osztályfok szerinti elosztása, a habilitációs-rehabilitációs szakirányos ellátás megszervezése, a gyógypedagógus kijelölése, az óraszámok megállapítása (a következő tanévre) minden tanév augusztusáig zajlik le.

Az EGYMI intézménye *Együttműködési megállapodást* köt az olyan egyéb fenntartású intézmények vezetőivel minden tanév augusztus végén, ahol az utazó gyógypedagógiai hálózat segítséget tud nyújtani az ellátásban.

Az utazó gyógypedagógiai hálózat *Együttműködési megállapodást* köt az érintett tanulók szüleivel, a hatékony együttműködés és közös munka, illetve a felelősségvállalás irányvonalainak lefektetése érdekében.

Az utazó gyógypedagógiai hálózat az érintett gyermekek, tanulók ellátását a tanév szeptember hónapjától, június hónapjáig biztosítja.

Bizonyos időközönként az utazó gyógypedagógiai hálózat kérdőívek segítségével tájékozódik a fogadó intézmény, és a szülők véleményéről a gyógypedagógiai ellátásról illetve annak értékeléséről, és az azzal kapcsolatos javaslatokról a partnerek részéről.

A visszajelzések alapján az utazó gyógypedagógiai hálózat működésének további és folyamatos fejlesztése történik, az ellátás optimális megszervezése érdekében.

4.7.1. Szakmai tanácsadás/konzultáció a fogadó intézmények, és pedagógusaik részére

- A fogadó pedagógus és az intézmény szemléletének, attitűdjének formálása (esetmegbeszélések, előadások, bemutató órák, differenciált tanórai támogatás módszere),
- konzultációs lehetőség a fogadó pedagógusok számára,
- segítségnyújtás az egyéni tanmenet és a differenciált követelmények, értékelés kidolgozásához, a többségi tanmenet harmonizációja az egyéni tanmanettel,
- segítségnyújtás a sérülésspecifikus eszközök kiválasztáshoz, az eszközök használatához,
- javaslattétel a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazásához
- konzultációs lehetőségek a többségi tanórákon a differenciált oktatásszervezés megvalósításához,
- gyógypedagógiai módszertani intézményként - igény esetén - felkészítést nyújtunk a befogadó intézmények tantestülete számára előadás, továbbképzés keretében,
- az SNI gyermekek/ tanulók integrációjával kapcsolatos szakirodalom ajánlása,
- a tanulási környezet kialakítását érintő konzultáció.

A befogadó intézményeknek a konzultációs űrlap (5.melléklet Módszertani, szakmai konzultációt igénylőlap óvodák, iskolák részére) kitöltésével lehetősége van szükség szerint jelezni konzultációs igényét intézményünk felé.
A beérkező konzultációs igényeket a megadott szempontok szerint rangsoroljuk.
A rangsorolás szempontjai:

- a SNI tanuló ellátásához kiemelten fontos a konzultáció
- a beérkezés sorrendje

A konzultációk számát meghatározza intézményünk aktuális időkerete és gyógypedagógusok létszáma.

4.7.2. Gyógypedagógia tanácsadás szülők részére

A befogadó intézményben ellátott gyermek/tanuló szülei számára a fejlesztést végző gyógypedagógus tanácsadást végez megkeresése esetén. A tanácsadás az integrációt elősegítő fejlesztési lehetőségeket foglalja magában. A szülők az utazó gyógypedagógus részéről megadott telefonszámon vagy e-mailben kereshetik meg a gyógypedagógust. A kapcsolattartás a lehetőségekete figyelembe véve (pl. gyermekotthon) tanév során folyamatos.
A tanácsadás területei kiterjedhetnek :

- tanulási és beilleszkedési problémákra
- nevelési problémákra
- a továbbtanulás lehetőségeire

Gyógypedagógusaink segítik a szülőket, hogy a problémák megoldásához különböző szakterületek szakembereivel is felvegyék a kapcsolatot.
A tanácsadásról/konzultációról feljegyzés készülhet (4.melléklet Konzultációs feljegyzés).
A gyógypedagógust titoktartási kötelezettség terheli harmadik fél felé az érintett gyermekkel kapcsolatban, minden olyan információról, amely nem szorosan a szakmai ellátással kapcsolatos.

4.7.3. Eszközkölcsönzés a Módszertani Központból

A TÁMOP 3.1.6 pályázat által beszerzésre kerültek a különböző fogyatékossági területeken (látás-, hallás-, mozgás-, értelmi-, beszédfogyatékos, autizmussal élő, korai fejlesztésben részesülő gyermekek) kompenzációs segítséget nyújtó eszközök, fejlesztő játékok.

A kölcsönzők köre

- a kölcsönző intézmény, a továbbiakban Módszertani Központ arra kijelölt dolgozói
- azok az intézmények, melyekkel együttműködési megállapodás van érvényben
- az intézmények által ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek családjai/szülei
- A kölcsönzési eljárásrendet a kölcsönzési protokollok szabályozzák. A fogyatékossági területekként kidolgozott kölcsönzési protokollok az SZMSZ mellékleteinél találhatóak. A protokollok kifügesztve a Módszertani Központ szertárában is megtalálhatók.
- Az eszközkölcsönzés a Módszertani Központ által meghatározott nyitvatartási időben végezhető. A nyitvatartási idő kifüggesztve megtalálható a szertár ajtaján. Az

nyitvatartási időről általános tájékoztatót kapnak azok az intézmények, amelyekkel együttműködési megállapodása van a Forrásközpontnak.

Információs nap, szülői fórum

Az intézmény honlapján meghirdetett időpotban az utazó gyógypedagógiai ellátásról és a kölcsönözhető eszközökről speciális tájékoztatót tartunk minden tanév elején. Az érdeklődők az eszközöket megtekinthetik, kiprtóbálhatják. A felmerülő szakmai kérdéseket gyógypedagógusaink megválaszolják.

Nyílt órákon az eszközök használatának bemutatása többségi pedagógusok, érintett szülők részére

Az intézmény honlapján meghirdetett időpontokban a kölcsönözhető eszközök használatát tekinthetik meg habilitációs foglalkozások keretében. Az érdeklődők az eszközök felhasználását az oktatási folyamatban tekinthetik meg. A felmerülő szakmai kérdéseket gyógypedagógusaink megválaszolják a foglalkozások után.

4.8 Az utazó gyógypedagógiai hálózat kapcsolatrendszere, a kapcsolattartás formái, feladatai

Az utazó gyógypedagógusok munkájában kiemelt szerepe van a szakmai és nem szakmai partnerekkel való kapcsolattartásnak. Integrált oktatás-nevelési feltételek között tanuló SNI gyermekek hatékony megsegítése csak folyamatos szakma-közi együttműködéssel illetve megfelelő minőségű egyéb partneri kapcsolatrendszerrel lehet csak sikeres.

4.8.1. A szülőkkel/családdal való kapcsolattartás területei

- a gyermek megfigyelése a szülő kérésére
- javaslat további vizsgálatokra
- tanácsadás
- rendszeres konzultáció a gyermek fejlődésével kapcsolatosan
- segítségnyújtás a szakvélemény, diagnózis értelmezésében
- tájékoztatás a fejlesztés/fejlődés lehetőségeiről
- javaslattétel az együttműködési módokra a fogadó intézményben

- javaslattétel a gyermek/ tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására
- megbeszélés az otthon végzendő gyakorlatokkal kapcsolatosan
- segítségnyújtás a speciális eszközök kiválasztásában
- tájékoztatás a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről
- igény szerint szülői értekezleteken, fogadóórákon való részvétel
- a szülők felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására
- a szülők érdekképviselete az integráló intézményben

4.8.2. Az SNI gyermekkel/tanulóval való kapcsolattartás területei

- a gyermek megfigyelése
- speciális fejlesztő tevékenység a gyermekkel való közvetlen foglalkozásokon
- a gyermek közvetlen megsegítése differenciált módon a tanítási órákon
- a gyermek képességeinek megfelelő módszerek, terápiák, technikák alkalmazása
- a gyermek terhelhetőségének figyelembevétele
- a fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása
- az ép vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztése
- speciális segédeszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- az egyéni sikereket elősegítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- a gyermek/tanuló haladásának figyelemmel kísérése
- a gyermek esetleges beilleszkedési problémáira való segítség nyújtása
- gyermek érdekeinek képviselete az integráló intézményben

4.8.3. A fogadó pedagógusokkal való kapcsolattartás területei

- a gyermek célzott megfigyelése
- javaslat további szakvizsgálatokra
- a fogadó pedagógusok felkészítése a sajátos nevelési igényű gyerek fogadására
- segítségnyújtás a szakvélemény tartalma és a diagnózis értelmezésében
- javaslattétel a gyermek/ tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására
- segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges speciális eszközök kiválasztásában
- tájékoztatás a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről
- részvétel a gyermek/tanuló részeredményeinek értékelésében, differenciált követelmények meghatározásban

- részvétel az egyéni fejlesztési terv és a szükséges differenciált tartalmak meghatározásában
- speciális módszertani segítségnyújtás
- folyamatos, hatékony együttműködés és kommunikáció a gyermeket tanító/nevelő pedagógusokkal
- sikertelenségek, kudarcok vagy jó eredmények okainak feltárása
- gyógypedagógiai eljárásokba való betekintés biztosítása
- szakmai előadások, továbbképzések a többségi intézmények által kiválasztott vagy az uatzó gyógypedagógiai hálózat által felajánlott témákban
- eszközbemutatók, szakirodalom ajánlások

4.8.4. Szakmai fejlődés és szakmaközi kapcsolattartás

- folyamatos önképzés
- lehetőség esetén más utazó gyógypedagógiai munkaközösségek összejövetelein való részvétel
- tanfolyamokon, továbbképzéseken való részvétel
- szakmai konferenciákon való részvétel
- partnerlista összeállítása, ismerete
- folyamatos kapcsolattartás, team megbeszélés az integráló intézmények más szakembereivel
- folyamatos kapcsolattartás az SNI gyermekek ellátásában résztvevő más szakterületek képviselőivel (gyermekvédelem, iskolaorvos, iskolapszichlógus, szakértői bizottságok, pedagógiai szakszolgálat)
- szükség szerinti kapcsolattartás egészségügyi intézményekkel, szakambulanciákkal
- szükség szerinti kapcsolattartás nem állami fenntartású terápiás központokkal

5. Az óvoda szakmai programja

5.1. Szabályozók

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1. melléklet a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelethez A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

5.2. Óvodánk nevelésfilozófiája, alapelvei

A kisgyermekek nevelése elsősorban a család feladata, ebben az óvoda kiegészítő, segítő szerepet vállal. Ennek érdekében a szülőkkel szoros együttműködésre törekszünk. Az óvodai élet és a környezet kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és az állapotukból adódó sérülésspecifikus szempontokat is. Kiemelt szerepet kap óvodánkban az egyéni – differenciált – bánásmód, emellett nagy hangsúlyt fektetünk a játékosságra. Az óvodai nevelés közvetlenül és közvetetten segíti, előkészíti a sikeres továbblépést az iskolai közösségbe.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveivel és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének vonatkozó irányelveivel.

5.3. Gyermekkép

Óvodai nevelésünk központjában a gyermekközpontúság és elfogadó szemlélet áll. A fogyatékos gyermeknek joga van a szeretetre, biztonságra, emberi kapcsolatokra, védettségre és arra, hogy olyan személyként fejlesszék, aki képes dönteni, választani, adekvát kapcsolatai vannak a többi emberrel.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

5.3.1. Értelmi fogyatékos gyermekek

A fejlődésmenet lelassulhat, a mozgásfejlődésben bizonyos fázisok kimaradhatnak. Megkésett beszédfejlődés, beszédészlelés és beszédmegértési zavarok jellemzik a kommunikációs nehézségeket. Az ismeretszerzést megnehezítik a kognitív funkciók sérülése, a megváltozott mozgásfejlődés és észlelési folyamatok. Játéktevékenységük jelentősen is eltérhet az ép kortársakéhoz képest. A cselekvésbe ágyazott tanulást segítjük elő, változatos tevékenységekkel. Kiemelten fontos a rendszeresség, gyakorlás, hogy az egyes tanult készségeket automatizálttá válhassanak. Az értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésében törekszünk a fennálló rendellenességek javítására, csökkentésére, a következményes ártalmak kialakulásának prevenciójára.

5.3.2. Autizmus spektrum zavarral élő gyermekek

Az autizmus spektrum zavar olyan pervazív (átható) idegrendszeri fejlődési zavar, amelyben jellemző a kölcsönös szociális interakciók, a kölcsönös kommunikáció és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása. A tünetek változatossága mellett az autizmus súlyossága széles skálán szóródik. Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal (például értelmi fogyatékosság, magatartászavar, étkezési és alvási zavarok).

A fejlesztés, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok:

- a másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse,
- belátás hiánya vagy korlátozott volta egyrészt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás, illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban,
- a szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya,
- a gyermekeknek nagyon kevés dolog, vagy szokatlan dolog okoz örömöt,
- a beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is
- ezt a nehézséget fokozzák a beszéd emocionális, szociális sajátosságai,
- az egyenetlen képességprofil (pl. ismeretek és önellátás, mechanikus és személyes

memória közötti szakadékszerű különbségek).

Típusos erősségek, amelyekre az autizmussal élő gyermekeknél építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória,
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás,
- egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, zene).

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a nevelés során:

- szenzoros ingerfeldolgozás zavarai,
- figyelemzavar,
- utánzási képesség deficitje,
- percepciós, vizuomotoros koordinációs problémák,
- analízis, szintézis műveleteinek problémája,
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje,
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának problémája,
- emlékezetfelidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél,
- nehézség már ismert tudásanyagban szociális elem bevezetésekor vagy új körülmények közötti alkalmazáskor,
- a feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya,
- szimbolikus gondolkodás fogyatékossága,
- énkép, éntudat fejlődésének deficitje,
- a valóság téves értelmezése, felfogása,
- realitás és fantázia összetévesztése,
- szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többtagú utasítások esetén,
- képességek, ismeretek kreatív (nem idioszinkretikus) alkalmazásának hiánya,
- gyermekközösségben áldozattá, bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát

viszonyulás a kortársakhoz,

- strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák,
- félelmek, fóbiák (gyakran - más által megszokott - hétköznapi tárgyaktól, hangoktól)

5.4. Szervezeti és időkeretek

5.4.1. Módszertani alapelvek

- Az idő, az élethelyzetek, a tevékenységek gondos, pontos, a gyermek által jól átlátható strukturálása elengedhetetlen Az óvodai környezet protetikus (segítő) környezetté alakítása és az ehhez kapcsolódó vizuális eszköztár megteremtése (az időbeli és térbeli tájékozódás, vizuális struktúra létrehozása) integrált óvodai környezetben is.
- Az egyes gyermeknek megfelelő, egyéni motivációs rendszer létrehozása szükséges.
- Augmentatív, vizuálisan segített kommunikációs rendszer a speciális környezeten belül a személyek között, beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A gyermek felé irányuló kommunikációnak mindenkor igazodnia kell a gyermek mentális korához, beszédértésének valódi szintjéhez és autisztikus nehézségeihez: mennyiségében, tartalmában, időzítésében, szóhasználatában, nyelvi komplexitásában, változatosságában, metakommunikációjában.
- A szociális fogyatékossággal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információk átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól mindinkább független módszereket: pl. vizualizált instrukció, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.
- A fejlesztésben és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív - viselkedésterápiás módszerek alkalmazása.
- Az általánosítás nehézsége miatt törekedni kell arra, hogy az új ismereteket valós élethelyzetekben sajátítsa el a gyermek, és a már megtanult ismereteket minél több helyzetben megtanulja alkalmazni.
- A szimbolikus gondolkodás sérülése miatt a gyermekek fejlesztése során a játéktárgyak használata helyett törekedni kell a valós, a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására, illetve a játéktárgyak használatát tanítani kell.
- Az óvodai fejlesztés során a sérülés-specifikus szociális, kommunikációs és kognitív fejlesztés áthatja az óvodában eltöltött idő minden percét.

5.4.2. Protetikus környezet

Az autizmus olyan fejlődési zavar, mely súlyosan akadályozza a tárgyi és szociális környezetmegértését, a célszerű, adaptív viselkedés fejlődését. Kutatások eredményei szerint számukra sokkal könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk, mint a szóbeli közlések. Ezért esetükben az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítendő és kiegészítendő egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. A vizuális környezeti támpontokat összefoglalóan protetikus környezetnek nevezzük.

A környezet adaptálásának célja a tájékozatlanság, bizonytalanság, az újtól, ismeretlen eseménytől való szorongás csökkentése, és a frusztrációból következő inadaptív viselkedések megelőzése, ezért is fontos annak biztosítása.

A protetikus környezet nemcsak az autizmussal élő gyermekek, hanem az értelmi fogyatékos gyermekek számára is segítséget jelent a mindennapok során, ezért számukra is fejlesztő hatású ennek alkalmazása.

A protetikus környezet elemei:

- A tér strukturálása
- Napirend (tér-idő struktúra)
- Munkaszervezés, Munkarend
- Egyéb vizuális segédeszközök

5.4.3. Éves rend

Az óvoda munkarendjében az általános iskola évközi rendjéhez igazodik. A szorgalmi idő szeptember 1-től június 15-ig tart, így óvodánk nyáron zárva tart. A munkarend változása miatt az óvoda nyitvatartási rendje változhat, ilyen esetben legalább 1 héttel előbb írásban tájékoztatjuk a szülőket.

5.4.4. Napirend

Mivel óvodásaink spontán tanulása is sérült, indokolt, hogy a többségi óvodáktól eltérően a kiscsoportos, illetve egyéni fejlesztő foglalkozások nagyobb számban jelenjenek meg az egész csoport számára kötelező foglalkozások mellett. Mindezek mellett biztosítanunk kell a játék lehetőségét is. A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják gyermekeink óvodai életét és egyben támpontul, biztonságként is szolgálnak nekik.

A napirend csupán egy keret, rugalmasan változik az adott aktualitásoknak (például ünnepek), igényeknek megfelelően,

7:00 – 8:00	gyülekező, szabad játék, napirendek áttekintése, saját reggeli elfogyasztása
8:00 – 8:45	játék, foglalkozás (egyéni, mikrocsoportos)
8:45 – 9:15	kézmosás, terítés
9:15 – 9: 45	tízórai
9:45 – 10:00	tisztálkodás, wc
10:00 – 10:45	foglalkozások (egyéni, mikrocsoportos, csoportos), játék,
10:45 – 11:00	gyümölcs (folyamatosan)
11:00 – 11:45	foglalkozások (egyéni, mikrocsoportos, csoportos), játék
11:45 – 12:00	kézmosás, terítés
12:00 - 13:00	ebéd
13:00 - 13:30	tisztálkodás, wc, ágyazás
13:30 – 14: 45	alvás, pihenés, levegőzés, (egyéni foglalkozás)
14:45 – 15:00	tisztálkodás, wc, terítés
15:00 – 15:30	uzsonna
15:30 – 16:00	játék
16:00 – 17:00	ügyelet

5.5. Óvodai program tartalma

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott tevékenységi formák és feladatok tartalma, mélysége a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében megváltozhat, valamint kiegészül egyéb speciális célokkal, tevékenységekkel.

5.5.1. Kommunikációs készségek fejlesztése

A kommunikációs készségek informális és formális úton mérhetjük fel, amelyeket szükség esetén kiegészíthetünk egy- egy részterületre fókuszáló felméréssel. A felméréseink célja a gyermek kommunikációs képességeinek megismerése, és egy individualizált kommunikációs program megtervezése.

A célunk, hogy a gyermek spontán expresszív és receptív kommunikációja váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá, illetve tartalmilag, térben és szociális környezetet érintően bővüljön. A beavatkozás mindig az adott gyermek és környezete igényeinek, a gyermek készségszintjeiből kiindulva folyik az egyéni fejlesztési terv szerint.

A kommunikáció funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a tárgyi és szociális környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktív kommunikációra késztesse a gyermeket. Ebben az elrendezett környezetben törekednünk kell a gyermekkel való közös, a gyermek számára örömteli és érthető közös cselekvésrutinok kialakítására. A fejlesztés során használt kommunikációs készségeket a lehető legtöbb természetes helyzetben gyakorolni kell az általánosítás kialakulásához, különös jelentőséggel az otthoni környezetben.

Az óvodai országos programban megjelenő területek, mint verselés, mesélés, bábozás és egyéb anyanyelvi, legtöbbször beszéden alapuló tevékenységek egyéni elbírálás szerin kerülnek be a gyermekek egyéni programjába.

A fejlesztés főbb területei:

- Preverbális kommunikáció
- Alternatív és augmentatív kommunikációs (AAK) eszközrendszerek használata
- Beszédértés és beszédhasználat
- Metakommunikáció értése és használata

5.5.2. Szociális készségek fejlesztése

A szociális készségek tanítása mind az értelmi fogyatékos gyermekek, mind az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek esetén kiemelt fontosságú, hiszen a sikeres társadalmi integráció egyik alaptényezője. A szociális készségek fejlesztése bonyolult feladat, hiszen a szociális viselkedés helyzetről helyzetre változik, másrészt egy viselkedés helyénvalósága is változik a fejlődés során. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél a gyermek

képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása. A beilleszkedést közvetlenül elősegítő készségek fejlesztése mellett fontos feladat a szabadidős készségek tanítása is (l. később a Játék c. fejezetben).

A szociális fejlesztés áthatja az óvodai fejlesztés egészét, minden területen megjelenik, hol célként, hol feladatként, hol feltételként. A komplex szociális viselkedésminták tanítása az esetek többségében iskolai feladat, az óvoda feladata az alapozó készségek kialakítása. A fejlesztés egyéni, mikro vagy teljes csoportos keretben valósulhat meg.

A fejlesztés fő területei:

- A taníthatóságot megalapozó szociális készségek:
  - más személyek jelenlétének felismerése, elfogadása
  - segítő személy segítségének elfogadása
  - csoport élet elemi viselkedés szabályainak, szokásainak elfogadása
  - utánzási készség fejlesztése
- önmagáról való tudás:
  - személyi adatok
  - saját külső tulajdonságok
  - elemi élménymegosztás
- kapcsolatteremtés és fenntartás:
  - metakommunikáció megértése, használata
  - ismerős személyek felismerése, nevének tudása
  - egyszerű szociális rutinok
  - információcsere szabályai
  - óvodán belüli szociális helyzetek viselkedési szabályainak betartása
  - elemi kooperációs felnőttel, gyermekkel

Hagyományaink, ünnepeink, amelyek a szociális készségek fejlesztése mellett az értelmi és érzelmi életet is gazdagítják, elősegítve a személyiségfejlődést:

Márton-nap

Mikulás
Advent
Karácsony
Farsang
Húsvét
Anyák napja
Gyermeknap
Nagyok búcsúja, évzáró
Születésnapok
Kirándulások

A fejlesztést segítő módszerek

Az alábbiakban felsorolt módszereket a hazai és nemzetközi gyakorlatban az autizmussal élő személyek szociális készségeinek fejlesztésére alkalmazzák, azonban értelmi fogyatékos gyermekeknél, - egyéni elbírálást és adaptálást követően - szintén alkalmazhatóak:

- Babzsák Fejlesztő Program
- Én-könyv
- Napló
- ELA (Everyday Life Activities)
- Szociális történetek
- Video feedback technika

5.5.3. Játék

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is biztosítani kell a szabad játék lehetőségét, azonban ez egyes esetekben sérülhet. A beavatkozás célja, hogy a gyermek komplexebb játéktevékenységre tegyen szert, a gyermekek egyéni képességeinek heterogenitása miatt a fejlesztés nem lehet egységes. A kisgyermekek játéktevékenységére irányuló beavatkozás ezért felmérésekre és megfigyelésekre alapozott, egyéni fejlesztési terv szerint valósul meg. A játszó környezet kialakításánál igyekezzünk egy aktivitásra késztető környezet kialakítására, amely mind a szociális, mind a magányos játék lehetőségét magában foglalja.

A társasjáték kiemelt szerepet kap, mint fejlesztő eszköz. Nemcsak egy újabb tárggyal bővül a játékrepertoárja, hanem szociális (várakozás, sorra kerülés, nyerés, vesztés stb.) és kommunikációs készségeit is fejleszti. A saját készítésű, célzott területre fókuszáló társasjátékok tovább növelik a sikert (például: színek, öltözködés, udvariassági formulák).

Óvodánkban kétféle módon valósul meg a játék: szabad játékhelyzetekben, amikor a gyermek olyan tevékenységet végez, amely számára pihentető, megnyugtató. A másik pedig az irányított játék, amikor a játékhelyzetet tudatos tervezés és szervezés jellemi.

A fejlesztés területei:

- A játékeszközök megfelelő használata
- Az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése
- A játéktevékenység tanulása során a gyermek tapasztalatokat szerezzen a környező világról
- Játéktevékenységen keresztül egyéb készségek, területek fejlesztése
- A játékon keresztül a gyermek társas és kommunikációs készségeinek fejlesztése
- Kortárs kapcsolatok kialakítása

5.5.4. Babzsák Fejlesztő Program

A Babzsák Fejlesztő Programot olyan kiscsoportos, térben, időben, tartalmában és eszközeiben előre megtervezett és megszervezett szituáció, amely alkalmas lehet társas helyzetekben szükséges szociális és kommunikációs készségeink kialakítására, fejlesztésére és gyakorlására.

A foglalkozásokon játékos formában tudjuk a kommunikációs funkciókat (kérés, visszautasítás, figyelemfelhívás, információátadás, információkérés) és a szociális funkciókat (várakozás, sorra kerülés, udvariassági szabályok, érzelmek stb.) is gyakorolni, fejleszteni.

5.5.5. A külső világ tevékeny megismerése: a tanulás

Mind az autizmussal élő gyermekek, mind az értelmi fogyatékos gyermekek esetében a spontán tanulási folyamatok sérülhetnek, ezért irányított nevelésre van szükség. Percepciós nehézségek, utánzási képesség sérülése, memória zavarok előfordulhatnak, az autizmussal élő személyes

esetén pedig a megszerzett tapasztalatok nem állnak össze jelentésteli egésszé, valamint az általánosítás is akadályozott.

A fejleszés, nevelés során kognitív viselkedésterápiás módszereket alkalmazunk: bemutatás, modellálás (amely gyermek képes az utánzásra), árnyékolás, láncolás, formázás. A segítségadás hierarchiáját mindig betartjuk, igyekszünk a promptokat fokozatosan visszavonni, amennyiben lehetséges.

Céljaink:

- gyermek tapasztalatokhoz juttatása
- percepció és gondolkodás integrálása
- adaptív viselkedési és munkavégzési formák elsajátíttatása
- gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet cselekvésbe ágazott megismertetése
- tanulás hatására jöjjenek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, kommunikációban, szociális kapcsolatok szervezésében és ezáltal az egész személyiség fejlődésében
- minden tanulási folyamat során szem előtt tartjuk a leghosszabb távú fejlesztési célt, a gyermek környezetében és a társadalomba való későbbi beilleszkedés segítésére

5.5.6. Munka jellegű tevékenységek: önkiszolgálás, önellátás, házimunka elemei

Az óvodába kerüléskor gyakran még nem alakultak ki elemi szintű önkiszolgálási készségek, aminek hátterében az elsajátításához szükséges feltételek lehetséges sérülései állhatnak: motoros képességek, szenzoros információk feldolgozása, szociális terület, utánzási képesség. Autizmusban a célvezérelt viselkedésszervezés jellemzően sérült, ami zavarhatja az önkiszolgálási folyamatok végrehajtását. A gyógypedagógiai fejlesztés, nevelés feladata ezért az önkiszolgálási készségek tudatos kialakítás, gyakoroltatása az óvodában, amely a gyermek jövőbeni ellátását is meghatározhatja.

A fejlesztés itt is felméréseken alapul, amelyek a tevékenységekhez szükséges motoros képességeket, a végrehajtási folyamatot, valamint azt is meghatározzák, hogy a gyermek az

egyes részműveleteket milyen típusú és mértékű segítség mellett képes végrehajtani. A segítség módját mindig az egyéni szükségleteknek megfelelően kell megtervezni.

A fejlesztés területei:

- szobatisztaság
- étkezés
- öltözés
- tisztálkodás: kéz – és arcmosás, kéz – és arctörlés, fogmosás, fésülködés, orrtörlés
- elemi házimunka

5.5.7. Mozgás

A gyermekek mozgásukban is eltérhetnek ép társaiktól, sőt, akár egyes mozgásformák kontraindikáltak lehetnek az állapotukból kifolyólag. A mozgásfejlődésük is megváltozhat, bizonyos fázisok kimaradhatnak, kevésbé gyakorlódnak be, vagy hibásan rögzülhetnek. Egyes esetekben tartási hibák, deformációk is előfordulhatnak, ezekre különös figyelemmel kell lenni a mozgásos foglalkozások során. A mozgásfejlesztés legáltalánosabb célja a mozgás iránti igény felkeltése, mozgás szeretetének kialakítása, az egészséges életmódra nevelés.

A mozgás fejlesztése felméréseken alapul, egyéni célokat határozunk meg, köztük az egyéni segítségadás módját is.

A mozgásfejlesztés fő területei:

- játékos, utánzó gyakorlatok
- fejlődéstani nagymozgások kialakítása, korrigálása
- mozgásos és zenés játékok
- testséma, testtudat
- ritmusérzék

5.5.8. Ábrázolás - alakítás

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A fejlesztés célja egyrészt a tárgyakkal való olyan szintű manipuláció, amely képessé teszi a

gyermeket tevékenységek elvégzésére, a funkciónak megfelelő eszközhasználatra, másrészt szabadidős készségek tanítása, életkorának megfelelő szabadidős tevékenységek megismertetése.

A középtávú (kb. egy óvodaévet felölelő) célok maghatározásához mindenkor szükséges a gyermek aktuális vizuomotoros készségszintjének felmérése.

A finommotoros képességek felmérése is több eszköz áll rendelkezésünkre, ezek eredményeit elemezve jelölhetjük ki a fejlesztési célokat. A vizuomotoros felmérés eredményeinek birtokában, és a gyermek egyéb területein felmért (kognitív, kommunikációs, szociális) jellemzői alapján tűzhetők ki a fejlesztési célok. A középtávú fejlesztési célok elérése érdekében azokat kisebb lépésekre kell lebontanunk, ügyelve arra, hogy a már meglevő vagy kialakulóban levő készségekre alapozzunk, és várjuk el azok folyamatos alkalmazását más területen is.

Az ábrázolás-alakítás foglalkozások feladata:

- ujjak ügyesítése,
- ábrázolókedv felkeltése,
- ábrázolóképesség fejlesztése
- eszközök használatának és fogásának megtanítása,
- egyszerű mértani formákkal ismerkedés,
- szem-kézkoordináció,
- alak-háttér differenciálása,

5.5.9. Zenei nevelés

Ez a foglalkozás lehetőséget nyújt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására, és az érzelmekre való hatás mechanizmusával már ezen a szinten is formálja a személyiséget. A gyermekek életét végigkíséri a zene, de már a zörejek is fontos szerepet játszanak a gyermek ismeretszerző folyamatában. Azonban, ha az ismeretszerző folyamat sérült, akkor irányított tevékenységeken keresztül nevelési feladattá válik a zenei nevelés, ide értve a hangok, zörejek és beszédhangok jelentőségének megtanítása.

A zenei nevelés célja és feladatai:

- a zenei érdeklődés felkeltése,
- a hallásfigyelem és diszkrimináció fejlesztése,
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása,
- a ritmusérzék fejlesztése,
- a gyermek érzelmi életének fejlesztése
- hangulatkeltés, motiválás
- a nagyon egyszerű népi mondókák, versek, énekek megtanítása,
- a zenehallgatás megszerettetése,
- hangszerek felismerése, megszólaltatása
- a csend, a zörejek, a zene differenciálása, szerepének értékelése.

5.5.10. Problémás viselkedések megelőzése és kezelése

Az autizmussal élő gyermekek gyakran tanúsítanak olyan viselkedéseket, melyek környezetük számára érthetetlenek, zavaróak, elfogadhatatlanok. Tudnunk kell azonban, hogy ezek a viselkedések gyakran egyáltalán nem tudatosak, hátterükben pedig a szokásostól eltérő, alapvetően az autizmus természetéből fakadó okok azonosíthatók. A nem-kívánatos viselkedések hátterében gyakran szenzoros érzékenység, a szociális kontextus, a viselkedéssel kapcsolatos elvárások hiányos megértése, vagy éppen kommunikációs nehézségek állnak (Pl.: prekommunikatív viselkedések, melyekkel a gyermek inadaptív módon, pl. visítással kommunikál).

A magyarázatok helyett (mint például, hogy a gyermek szándékosan nem akar együttműködni, vagy valószínűleg nem szereti az adott tevékenységet, személyt) előítélet-mentes, objektív megfigyelésekre van szükségünk, melyek pontosan leírják a viselkedést, annak kontextusát, közvetlen előzményeit és következményeit. A viselkedés pontos és szisztematikus megfigyelése rendszerint segít a háttérben rejlő okok megértésében. A megfigyelés során érdemes feljegyzéseket (viselkedésjegyzőkönyvet) vezetni, melyben rögzítjük a viselkedés körülményeit (pl. hely, idő, jelenlévő személyek) előzményeit, közvetlen kiváltóját, magát a konkrét viselkedést, a lehető legpontosabban megfogalmazva, és a viselkedés következményeit, a környezet reakcióit. Mindezekből az információkból általában leszűrhető, hogy mi volt a

problémás viselkedés oka, így megkezdhetjük a probléma oki kezelését, ahelyett, hogy magát a viselkedést próbálnánk elnyomni.

Az objektivitáshoz hozzátartozik az is, hogy nem dönthetünk önkényesen arról, mit nevezünk problémás viselkedésnek. A besoroláshoz a következő négy szempont figyelem bevétele szükséges:

- A viselkedés, vagy annak súlyossága nem felel meg a gyermek életkorának, vagy
- fejlettségi szintjének.
- A viselkedés veszélyt jelent magára a gyermekre, vagy más személyekre.
- A viselkedés jelentősen akadályozza a világ megismerését, a tanulást.
- A viselkedés jelentősen rontja a gyermek környezetében lévők életminőségét, stresszt okoz.

A problémás viselkedések megelőzésében és kezelésében fontos szerepe van a környezet adaptálásának a gyermek megértéséhez. Ez alatt leggyakrabban a megfelelő motivációt, a gyermeki tevékenység körültekintő megszervezését, az események, cselekvések kiszámíthatóságát, a jól érthető kommunikációs interakciókat, a gyermek számára kellemetlen szenzoros ingerektől való védelmet értjük. A problémás viselkedések kezelése nagyon sok kognitív- és viselkedésterápiás eljárás egységes és következetes alkalmazását jelenti a pedagógusok és a szülők részéről.

5.5.11. Egyéb foglalkozások

5.5.11.1. Logopédiai ellátás

Óvodások beszéd és kommunikáció fejlesztését logopédus szakember segíti. Az év folyamán egyéni és mikrocsoportos formában történhet a gyermekek logopédiai ellátása.

5.6. A fejlődési ütem ellenőrzése, értékelése

Az óvodai fejlesztés minden esetben formális és informális felméréseken alapuló, egyéni fejlesztési terv alapján történik. A felmérések során arra törekszünk, hogy a gyermek képességeinek teljes skáláját megismerjük. Fókuszban a már meglévő és a kialakuló félben lévő

készségek azonosítása van, hiszen ezek a képességek jelentenek alapot a további készségek kialakításához.

Az óvodai év elején – vagy új gyermeknél érkezésekor az alábbi lehetséges módszerekkel mérjük föl a gyermekeket, és szerzünk információkat az állapotáról:

- dokumentáció tanulmányozása
- interjú
- kérdőívek
- adaptációs viselkedést vizsgáló skálák
- formális felmérések
- informális pszichoedukációs felmérések

A felmérések eredményeit minden esetben írásban rögzítjük a felmérőlapon vagy jegyzőkönyvben. Minden gyermek számára az egyénre szabott fejlesztési terv tartalmazza a kitűzött célokat (hosszú, közép – és rövid távú célok), a feladatokat, eszközöket. A célok meghatározásánál a család szempontjait, valamint a Szakértői Bizottságok fejlesztési javaslatait is maximálisan szem előtt tartjuk. A gyermek fejlődésének következtében az egyénre szabott fejlesztési terv bármikor módosítható.

A nevelési év folyamán minimálisan három alkalommal –szeptemberben, januárban és júniusban - újra felmérjük a gyermekeket, a fejlődésüket rögzítjük a már ismertetett eszközökkel. A szülő számára ugyanezen alkalmakkor szóban és írásban tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről.

5.6.1. A továbblépés

A sajátos nevelési igényű gyermekek állapotának nagyfokú heterogenitása miatt általános követelmények nem megfogalmazhatóak. Az óvodai évek alatt a csoportban dolgozó gyógypedagógusok, asszisztensek, az intézményvezetőkkel team-megbeszélésen döntenek a gyermek továbblépéséről (középső csoportba, nagycsoportba) az egyéni fejlesztési tervek, felmérések eredményei alapján. A szülővel írásban is megkapja az erre vonatkozó javaslatot, majd fogadó óra keretében megbeszéli azt a gyógypedagógussal. A javaslat aláírásával jelzi egyetértését.

A tanköteles gyermekek szakértői bizottsági vizsgálaton vesznek részt, ahol a gyógypedagógus javaslatát figyelembe véve készítik el a szakvéleményt. A bizottság véleménye, a gyermekkel

foglalkozó pedagógus és a szülő véleménye alapján kezdheti meg a gyermek a tanulmányait. Amennyiben az óvoda jelzése szerint a gyermek még nem iskolaérett, úgy további egy évre maradhat az óvodai nevelésben.

5.7. Kapcsolatok, együttműködés formái

5.7.1. Kapcsolattartás a szülőkkel

A gyermek elsődleges nevelési színtere a család, ezért fontosnak tartjuk a család és pedagógusok közötti folyamatos együttműködést. Az óvodai felvételt követően a szülőkkel, nevelőkkel beszélgetés keretében érdeklődünk a gyermek korábbi életéről, fejlődéséről, fejlesztéseiről, egészségügyi történésekről. Feltérképezzük a szülők igényeit, elvárásait. Tájékoztatjuk a családot az óvodai életről, fejlesztési lehetőségekről, valamint a házirend lényegi elemeiről.

A szülőkkel, családdal való kapcsolattartás területei

- rendszeres konzultáció a gyermek fejlődésével kapcsolatban fogadó óra keretében, melyről írásos feljegyzés készül és mindkét fél aláírásával elfogadja azt
- segítségnyújtás a szakvélemény, diagnózis értelmezésében
- tájékoztatás a fejlesztés / fejlődés lehetőségeiről
- nagycsoportos gyermekeknél iskolaválasztással kapcsolatos konzultáció
- javaslattétel a gyermek egyéni igényeihez szükséges otthoni környezet kialakítására
- megbeszélés az otthon végzendő gyakorlatokkal kapcsolatban
- segítségnyújtás a speciális eszközök kiválasztásában
- szülői értekezlet évente két alkalommal

A szülőkkel, családdal való kapcsolattartás lehetséges formái

- szülői értekezlet
- fogadó óra
- üzenő füzet
- hétvégi füzet
- családlátogatás
- nyílt nap

5.7.2. Kapcsolattartás az intézmény többi intézményegységével

Az intézmény óvodai és iskolai intézményegységei egy épületben helyezkednek el. Az óvodába járó gyerekekkel igyekszünk megismertetni az iskolai légkört, egyes rendezvényeken lehetőség szerint együtt lesznek az alsó tagozatos tanulókkal. A megfelelő színvonalú ellátáshoz szükséges a különböző szakemberek együttműködése, ezért az EGYMI-ben dolgozó pedagógusok szükség esetén team-megbeszéléseket, esetmegbeszéléseket tartanak. Ez kiemelt jelentőségű munka az óvodából az iskolába való átmenet megsegítésekor.

Együttműködés fórumai lehetnek:

- közös intézményi ünnepek (például farsang)
- nevelési értekezlet
- team-megbeszélés: a gyermekkel foglalkozó pedagógusok, pedagógiai munkát segítő személyek, szükség esetén szülő bevonásával
- esetmegbeszélés: sürgős beavatkozást igénylő helyzet
- házi továbbképzések egy-egy aktuális témában
- körlevelek (e-mail), hirdetőtábla

5.7.3. Külső kapcsolatok

Együttműködünk a pedagógiai szakszolgálatokkal és szakértői bizottságokkal, mind az óvodai felvétel, mind a teljes óvodai nevelés folyamán, illetve az iskolába való továbblépés során. Szakmai kapcsolatot ápolunk az autizmusban jártas szakemberekkel, szakmai szervezetekkel. Kapcsolatot tartunk a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő más szakterületek képviselőivel (gyermekvédelem, iskolaorvos), igény esetén egészségügyi intézményekkel, szakambulanciákkal, nem állami fenntartású terápiás központokkal. Kapcsolatot tartunk fenn a tankerület más óvodáival, iskoláival.